

GÖTEBORGS
GOLF KLUBB

Jubileumsskrift

1902—1952

GÖTEBORGS GOLF KLUBB FEMTIO ÅR

Wexåta

170153 GÖTEBORG 1952

GÖTEBORGS
GOLF KLUBB

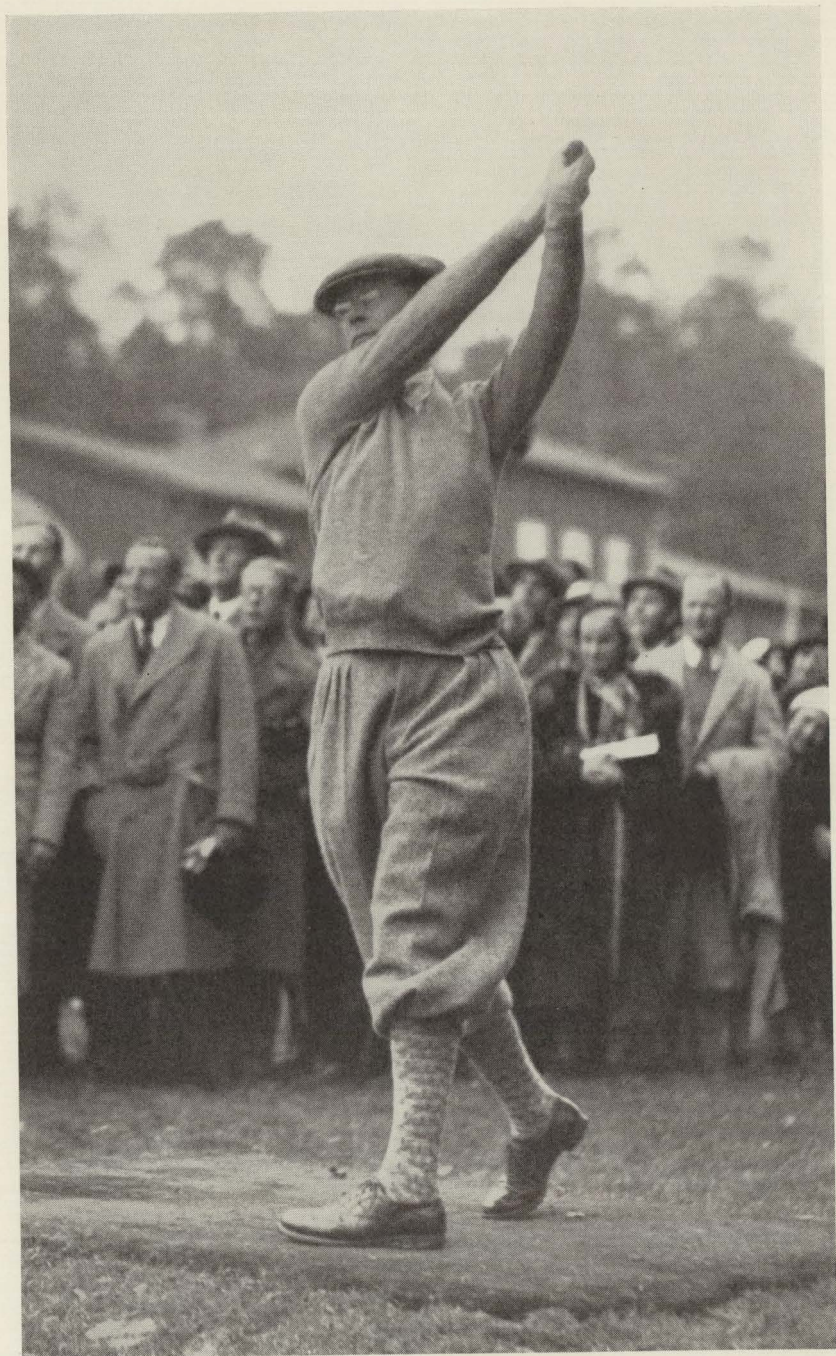
1902 — 1952

GÖTEBORG 1952

H. M. KONUNGEN

Förste bedersledamot

Femtio år är historiskt sett ingen lång tid, men inom idrottsrörelsen är det ganska mycket och för Göteborgs Golf Klubb innebär det att vara den äldsta golfklubben i landet. Det är många skiftande öden som klubben varit med om sedan starten på Hisingen år 1902. Det är också en märklig utveckling som idrotten och inte minst golfsporten undergått sedan sekelskiftet. De anglosaxiska idrottslekarna och spelen infördes till Sverige av samhällets toppskikt, som ett medel till förströelse och en angenäm form av huvudsakligast manligt umgänge. Allt vidare kretsar vunnos dock undan för undan och de stora kampidrotterna, fri idrott, fotboll, brottning och boxning m.fl. utövas numera inom alla samhällsskikt medan däremot andra idrottsformer som t.ex. tennis och golf ännu behållit en viss exklusivitet. Detta inte därför att dessa spel skulle i sig själva sakna förutsättningar för en större popularitet utan därför att i vårt land saknats ekonomiska förutsättningar att göra banor, redskap och dylikt lätt tillgängliga. Det bör därför vara angeläget för golfsportens ledande män att land och rike runt hos myndigheterna propagera för kommunala golfbanor. Det är utan tvekan en god investering för folkhälsan, ty få idrotter torde väl vara så hälsobringande som golf. För oss här i Göteborgs Golf Klubb gäller det att förmå de göteborgska myndigheterna att snarast sätta igång arbetet med Delsjöbanan.

Trots vad jag ovan sagt måste det i alla fall konstateras, att vår klubb under t.ex. de sista 25 åren utvecklats oant mycket och medlemsantalet har under denna tidsrymd nästan fördubblats. Vid ingången av jubileumsåret 1952 redovisades 556 medlemmar, vilket gör Göteborgs Golf Klubb till en av Göte-

borgs största idrottsföreningar. Trångboddheten börjar också göra sig märkbar såväl ute på banan som i klubbhuset. Jag vill i detta sammanhang inte försumma att kraftigt stryka under, att ju fler spelare som tager banan i anspråk ju viktigare är det att golfetiketten strikt iakttages.

Det är två stora händelser som dominera Göteborgs Golf Klubbs historia under det sista kvartsseklet. Banans utbyggnad till 18-hålsbana är den ena och byggandet av det nya klubbhuset den andra. De något äldre medlemmarna minnas väl ännu den gamla 12-hålsbanan, otillräcklig för större tävlingar. Det var en för göteborgsk golfsport betydelsefull epok som inleddes, när på hösten 1933 de första bollarna slogos över den nya banan. Vi äro stor tack skyldiga den gamle hänsovne golfentusiasten Conrad Pineus för det raska initiativ, som räddade den erforderliga marken för banans utbyggande. Detta arbete planerades och leddes med stor skicklighet av arkitekt Andrew Persson, även han nu avliden. Det var rätt mycket av ett konststycke att få rum med 18 hål på det ganska begränsade markområde, som stod till förfogande, och jag kan tryggt påstå, att bättre kunde ingen lyckats.

Det är självklart, att den nya banan, som även om den inte är av högsta internationella dock är av god svensk klass, betytt mycket för spelstandarden. Vår klubb har lyckats fostra fler toppspelare än någon annan svensk klubb och de framgångar som vunnits av våra medlemmar såväl individuellt som i lagmatcher äro många och vackra.

Det nya klubbhusets tillkomst år 1938 var också en milstolpe. Det betyder självfallet mycket att medlemmarna beredas inte endast bekväma omklädningsmöjligheter utan också utrymmen för samvaro och sällskapsliv. För klubbhusets tillkomst ha vi främst att tacka Assar Gabriellson, Axel Adler, Gustaf Larson och Percy Lundwall.

Utöver de bägge tidigare nämnda märkesmännen Conrad Pineus och Andrew Persson har ytterligare några medlemmar, som inte få glömmas, lämnat oss. Jag tänker först och främst på Victor H. Setterberg, initiativtagare till klubben, även

kallad golfspelets fader i vårt land och klubbens allt i allo under de första 12 åren av klubbens tillvaro, Henry Törnsten, hängiven ordförande under 10 år, Axel Brynolf, Lars Weibull, Axel Calvert och Edward Ljungqvist. Oegennyttigt och uppoffrande ha de verkat i vår klubbs tjänst, och vi minnas dem med tacksamhet.

Må det vara mig tillåtet att sluta denna återblick med några önsknings för framtiden. Ytterligare förbättring av banan och tillbyggnad av klubbhuset äro de ting jag finner mest angelägna för klubben och dessutom för golfsporten i sin helhet: den nya Delsjöbanan. En »verkställande direktör» för klubben vore kanske också en sak att bedja om, men så länge det finns medlemmar, som frivilligt äro beredda att bära arbetsbördan, så är den formen nog att föredraga. Den är billigare och ger större möjligheter till effektiv fördelning av arbetet.

Det är mig också angeläget att tacka alla och envar för det intresse som visats vår klubb och vår sport, och jag vill sluta med att uttala den förhoppningen att Göteborgs Golf Klubb även i framtiden skall göra sig förtjänt av den aktning och respekt, som den hittills åtnjutit bland golfspelare och golforganisationer.

Adolf Svensson

Göteborgs Golf Klubb

1927—1952

Ett halvt sekel har förflutit, sedan den sammanslutning för bedrivande av golfspel den 13 februari 1902 stiftades, vilken något år senare antog namnet Göteborgs Golf Klubb.

Klubbens historia under de första 25 åren har skildrats i den minnesskrift, som utgavs till 25-årsjubileet 1927. Därefter har i klubbens medlemsblad, som utgivits sporadiskt, förekommit skildringar under en följande period, men det har dock ansetts lämpligt att i samband med klubbens 50-årsjubileum i mera överskådlig form avgiva en berättelse över vad som sig tilldragit under de sist förflutna 25 åren. Den här nu föreliggande boken avses sålunda att bli en fortsättning av minnesskriften av 1927.

Golfbanan på Hovås.

Det viktigaste för en golfklubb är att kunna ställa en god och intresseväckande golfbana med tillfredsställande längd och omväxling till spelarnas disposition. Låt oss därför först följa Hovås-banans utveckling under det andra kvartsseket.

Vid periodens början var banfrågan aktuell för klubben. Banan bestod då av det för en golfbana ojämna antalet av 12 hål med en totallängd för en 18 håls rund av blott 4.781 meter, vilket allt var otillfredsställande. Större delen av marken arrenderades på relativt kort sikt, och det fanns även flera andra osäkra förhållanden, som det gällde att söka få bukt med. Flera förslag till banans utvidgning hade varit under omprövning, men ej lett till önskat resultat. Det sista

förslaget framlades av en kommitté, som tillsattes i april 1926, och som föreslog att ändra banan till en niohåls bana, varigenom klubben skulle ha fått en sportsligt sett bättre bana, med en totallängd för 18 hål av 5.514 meter. I samband härmed skulle ett stycke mark kallat »trekanten» inköpas eller arrenderas. Detta banförslag bordlades emellertid, men marken arrenderades för 100 kronor per år för en tid av 5 år, och med förköpsrätt för inköp.

Så var alltså läget vid slutet av den första 25-årsperioden och man förstår att Axel Brynolf gjorde sig till tolk för stämningen inom klubben vid tiden för 25-årsjubileet då han i festskriften förmanade klubben

»att i rätt tid se sig om efter nya donatorer för att förverkliga det i fjärran hägrande målet att kunna lämna en god 18 håls bana med full äganderätt i arv till kommande generationer av golfspelare».

Lösningen av banproblemet kom dock fram förr än man då anade, och det kom ej att gå i den riktning som man väntat sig och arbetat på.

Under 1929 kom först ett mellanspel. De kända engelska golfarkitekterna Hawtree & Taylor höllo då på att konstruera och bygga Båstad golfbana. Klubben lyckades förmå dem att under ett besök i Sverige även komma till Hovås och titta på vårt banproblem. Deras förslag gick ut på att ändra banan till 9 hål. De kommo därvid till i stort sett samma resultat som den förut nämnda kommittén, men de kunde öka längden till 5.600 meter för en 18 håls rund. En episod från deras besök kan nämnas. Det var Mr. J. H. Taylor, en av Englands tre stora spelare, som vid detta tillfälle föreslog nuvarande 7:de hålets utformning, som det nu är. Han tyckte mycket om detta hål och särskilt den stora bunkern vid green och föreslog oss att giva hålet namnet »Taylor's terror». Det får ihågkommas om hålen skola givas namn.

Vid extra sammanträde den 31 juli 1929 beslöt klubben att godkänna detta förslag och att omlägga banan till 9 hål, och man lyckades fullborda inköpet av det förut nämnda mark-

Wingstrand, Trancbell, Lundwall, Johnson

stycket »trekanten» som ligger i övre delen av nuvarande första hålet, för det facila priset av 9 öre per kvadratfot. I förbigående kan nämnas att ehuru man arrenderade denna mark och enskilda medlemmar ombesörjde röjningen av densamma redan 1926, så hade den dock ej kommit till användning, då banplanerna ej kunnat föras i hamn.

Bankkommittén fick i uppdrag att nu sätta i gång med de erforderliga ändringarna av banan, men man hann ej långt härutinnan, förrän ett mera vittgående projekt blev aktuellt.

Underhandlingar hade satts i gång med Villabolaget angående ett flerårigt arrendeavtal beträffande den mark som klubben behövde för 9-hålsbanan. Dispaschör Conrad Pineus, som särskilt intresserade sig för att få till stånd en 18 håls bana, hade insatts som adjungerad i den kommitté, som hade fått arrende frågan om hand. Vid den tiden begav det sig att aktiestocken i Villabolaget fanns i Skandinaviska Bankens ägo. Det blev alltså med bankledningen man fick underhandla. Conrad Pineus hade i bankens chef Herman Mannheimer en gammal

god vän och hade inga svårigheter att med sin entusiasm för det ädla spelet få sin vän bankdirektören att inse golfspelets välsignelser. Resultatet blev att banken erbjöd golfklubben att få köpa Villabolaget med dess tomter och övriga tillgångar för 115.000 kronor. Ett förvärv av detta bolag skulle innebära att Göteborgs Golf Klubb bleve ägare dels av den mark som nu arrenderades för de s.k. nya hålen, dels av obebyggda tom-

Andrew Persson

ter, som skulle möjliggöra utläggandet av ytterligare 6 hål, dels skulle klubben bli ägare till största delen av aktierna i AB Hofås Golfbana, som var ägare till den ursprungliga golfbanan och slutligen skulle man få över ett flertal tomter på annat håll, en stor badinrättning och ett vattenverk, som kunde frånsäljas. Detta var således ett utomordentligt fördelaktigt erbjudande. Alla klubar sattes till och före årets utgång var affären klar och 18-hålsbanan hade säkrats.

Finansieringen av aktieköpet ordnades på följande sätt. Klubben disponerade tidigare donationer å c:a 40.000 kronor,

som kunde användas för inköpet. Svenska Amerikalinjen ställde ej mindre än 25.000 kronor till förfogande och Grand Hotel tecknade 5.000 kronor, båda mot vederlag i det att respektive bolags kunder skulle få spela avgiftsfritt under vissa år. Medlemmarna visade genomgående sin offervilja för den goda saken. Allt som allt inbragte insamlingen 77.900 kronor.

Samtidigt träffades ett avtal med ett konsortium bland de golfspelare hovåsborna, som för en summa av 50.000 kronor

övertog Villabolaget, sedan Golfklubben därifrån avskiljt vad som behövdes för banans utbyggande. Klubben hade nu tillräckliga medel för genomförandet av hela förslaget.

Under tiden hade klubben haft besök av den engelske golfarkitekten Mr. John S. F. Morrison, som vistades några dagar i oktober på Hovås och gjorde då ett förslag till en 18 håls bana. Detta vann dock ingen förståelse, då hans bana endast

Erik Runfelt driver

skulle ha blivit 4.710 meter lång och bestå av bl.a. 7 enslagshål, varjämte flera andra berättigade anmärkningar mot hålens placering kunde göras.

Inom bankommittén hade emellertid flera alternativa förslag utarbetats, varvid man tagit fasta på vad som kunde användas av Hawtree & Taylors förut nämnda förslag till 9-hålsbana. Av dessa förslag befanns det av arkitekt Andrew Persson uppgjorda vara det bästa och det blev även antaget till utförande. Man gjorde under tiden vissa försök att få ytterligare någon mark åt Brottkärrshället för att få mera utrymme åt hålen. Men detta misslyckades tyvärr och man

Hovåsflickor framför klubbhuset

fick nöja sig med vad som stod till förfogande, varjämte man arrenderade omkring 1 tunnland av Brottkärr för att bredda det 6:te hålet.

Redan samma höst började man så smått sätta igång arbetena på banans omläggning, och på vårsidan 1931 blev det full fart på avvägning, planering och röjning av flera rätt stora områden, under det att andra sankar partier fingo utfyllas och höjas. Jord och grus fraktades från staden. I detta sammanhang kan nämnas att man lurade på oss en hel del grus från Stadsteaterns nybygge, vilket dock visade sig vara lera. Det blev det 8:de hålets sankar delar som välsignades med detta fyller, och följderna har blivit att denna del av hålet fortfarande är mycket lerig och vattensjuk, trots dränering. På några andra ställen fick man även utföra en del dräneringsarbeten. Flera greens terrasserades, ett par byggdes faktiskt upp på berget. Det hela blev ett mycket omfattande arbete,

som leddes av arkitekt Persson. Bankommittén i övrigt, som bestod av Christian Röhss, ordförande, Birger Sörvik, Georg Wendel med Hugo Runfelt som suppleant, fick även ligga i. Arbetet lades upp så att spelet kunde fortgå å de hål, som ej berördes av arbetena i den mån de fortskredo. Tack vare det förhållandet att våra ordinarie banarbetare voro med vid dessa nyanläggningar, gick det lättare att få arbetet utfört på rätt sätt.

Under arbetets gång visade det sig nödvändigt att vidtaga ändringar av den antagna planen. Den viktigaste ändringen berörde utformningen av det första hålet. Det hade ritats doglegged åt vänster. Inslagsplatsen avsågs att skola förläggas en bit in på den oanvända tomten öster om nuvarande 1:sta inslagsplatsen. Således skulle den s.k. kyrkvägen korsas. Dessutom skulle spelare som hade placerat sina bollar på spelbanans östra del nordost om bautastenen tvingas att spela över detta hörn vid vägen varvid man skulle riskera komma out of bounds. Med den alltmer ökande trafiken å denna väg, som ej kan avstängas, kom bankommittén till visshet om, att det i längden skulle bli trevligare att genast placera denna green väster om vägen, där den nu ligger, då dessa svårigheter skulle elimineras. Man hade visserligen schaktat färdigt för greenens placering enligt den godkända planen, men då ingen matjord ditförts, så bleve ändringskostnaderna överkomliga. Denna ändring var välmotiverad. Hålet blev långt nog ändå.

På ett par andra punkter uppstod meningsskiljaktigheter inom kommitterade. Så var fallet beträffande terrassgreenen för hål 13. En minoritet önskade denna inslagsplats flyttad till den trekant, som bildades mellan vägen och bäcken rakt söder om nuvarande green 13. Där hade vi tidigare haft en utslagsplats. På denna plats hade greenen kunnat få en större längd och få en triangelform. Man hade fått mera utrymme i längdriktning och sluppit terrassen med dess starka lutning. Men på den punkten var A. P. obeveklig. Han skulle ha och fick även sin terrassgreen med alla dess oberäkneligheter.

Utfyllandet av sumpmarken å 8:de hålet blev dyrbar och

drog ut på tiden. Omläggningen av bäckfåran likaså. Bäckén gick snett över denna mark ett stycke framför nuvarande green. Den rätades nu ut och fördes runt om greenen. Nu inser expertisen att hålet fått en annan karaktär och större svårhetsgrad, därest bäckfåran fått ligga där den var, men inslagsplatsen borde ha dragits något längre norrut till högre och torrare mark. Då hade bäcken blivit ett utmärkt hinder, som tvingat fram exakta approachslag. Men ej heller på denna punkt blev minoriteten bönhörd. Den ändringen hade medfört att utslaget till 9:de hålet även fått läggas något längre norrut, varvid detta hål blivit något förkortat. Men i stället hade hålet blivit svårare och fått större sportsligt värde, då man tvingats spela ut över trädgrupperna runt bäcken, som dock med fördel kunde ha gallrats. Och då hade de sanddyner som finnas i östkanten av bäcken kommit till sin rätt, om ock endast för korta spelare.

På tal om ändringsförslag kan nämnas att Mr. Morrison ville att bunkrarna framför 18:de hålet skulle tagas bort för att få rullande approachslag. Men då stodo vi eniga om detta traditionsmättade hål. Vi ha så många relativt korta hål med möjlighet att rulla upp bollen till hålet att vi ville bibehålla detta hål som det varit, men greenen höjdes upp bakåt för att underlätta att få stop på pitcharna.

Banbygget blev visserligen något försenat, men spelet kunde som sagt fortgå över de äldre hålen och mot de gamla greens. Man ville ej släppa till de nya greens för spel förrän gräset vuxit ut och torven blivit fast, och följaktligen fick man vänta litet längre, än som tidigare beräknats.

Den 1 oktober 1933 kunde 18-hålsbanan högtidligen invigas med en tävling. Första bollen fick ordföranden Axel Brynolf slå ut och hans boll vid tillfället har bevarats bland klubbens relik.

Vid detta tillfälle hyllades och avtackades arkitekt Andrew Persson för det skickliga sätt på vilket han utnyttjat alla möjligheter att å den till förfogande stående knappa arealen få fram en 18-hålsbana, som giver spelaren en sådan tjusning och

Tre bröder Rumfelt sammanlagt 2 i handicap

spelglädje som vår Hovåsbana gör. Det är även anmärkningsvärt att en arkitekt så helt bortser från sitt kall att han gratis ställer sina krafter och kunskaper till förfogande och detta säkerligen mången gång till förfång för sitt civila arbete. Vid invigningen hedrades A. P. med klubbens guldmedalj, varjämte han kallades till ständig medlem.

Även dispaschör Conrad M. Pineus fick sin andel av hyllningarna denna dag för sin energiska och framgångsrika insats vid aktieköpet och finansiering av de stora arbetena. Som ett tecken på klubbens tacksamhet belönades han ävenledes med klubbens guldmedalj.

Innan detta avsnitt lämnas bör kanske sägas att totalkostnaderna för 18-hålsbanan slutligen kommo att överstiga de beräknade med c:a 10.000 kronor, som finansierades med ett banklån, som så småningom kunde betalas med löpande inkomster.

Hovåsbanan består ännu idag i stort sett i samma skick som den utformades av arkitekt Persson. Han var ock intill sin

Thorsten Olsson, Douglas Brasier, Erik Bengtson, Frank Dyer

bortgång banchef och vårdade sig om sitt verk som ett älsklingsbarn.

Endast några få ändringar ha under årens lopp vidtagits. Ett par av dessa skola här beröras. Ett par år efter 18-hålsbanans färdigställande kom Georg Wendel med förslag att klubben borde skaffa sig ett ytterligare markstycke söder om 11:te hålet, så att utslaget kunde förlängas med c:a 25 meter. Det gick en kostig utmed bäcken, som kunde räcka. Man ville dock helst ha mer mark och försök gjordes att få köpa mera. Detta misslyckades och då ville Andrew Persson ej vara med. Då ingrep B. S. och med bistånd av den närmaste villaägaren ordnades köp av denna korridor, som donerades till klubben. Något år senare kom spelet igång från en där nyanlagd utslagsplats. Hålet vann avsevärt på denna förlängning, och sedan man väl börjat spelet på det förlängda hålet, rådde allmän tillfredsställelse och man trodde saken vara klar. Men lagfart kunde ej fås, på grund av att jordbiten ansågs för liten

Urban driver

för avstyckning. Så gick några år, ja hela tolv år, då plötsligen bud kom från villaägaren att vårt utslag lagts på hans mark och han fordrade ersättning för 10 år och i fortsättningen. Vi fingo då dit en lantmätare som konstaterade, att villaägaren satt sin häck innanför den rätta gränslinjen, som ej blivit ordentligt utmärkt. Klubben ägde således endast en 2 à 3 meters remsa, som var för smal för spel. De underhandlingar som följde ledde ej till resultat. Anbud gavs och antogs för att därpå återtagas. Styrelsen ledsnade. Då ingrep Adolf Svensson och gjorde upp med villaägaren. Han betalar fortfarande 50 kronor per år i arrende. Men tack vare det fortgår spelet på detta vårt bästa korta hål.

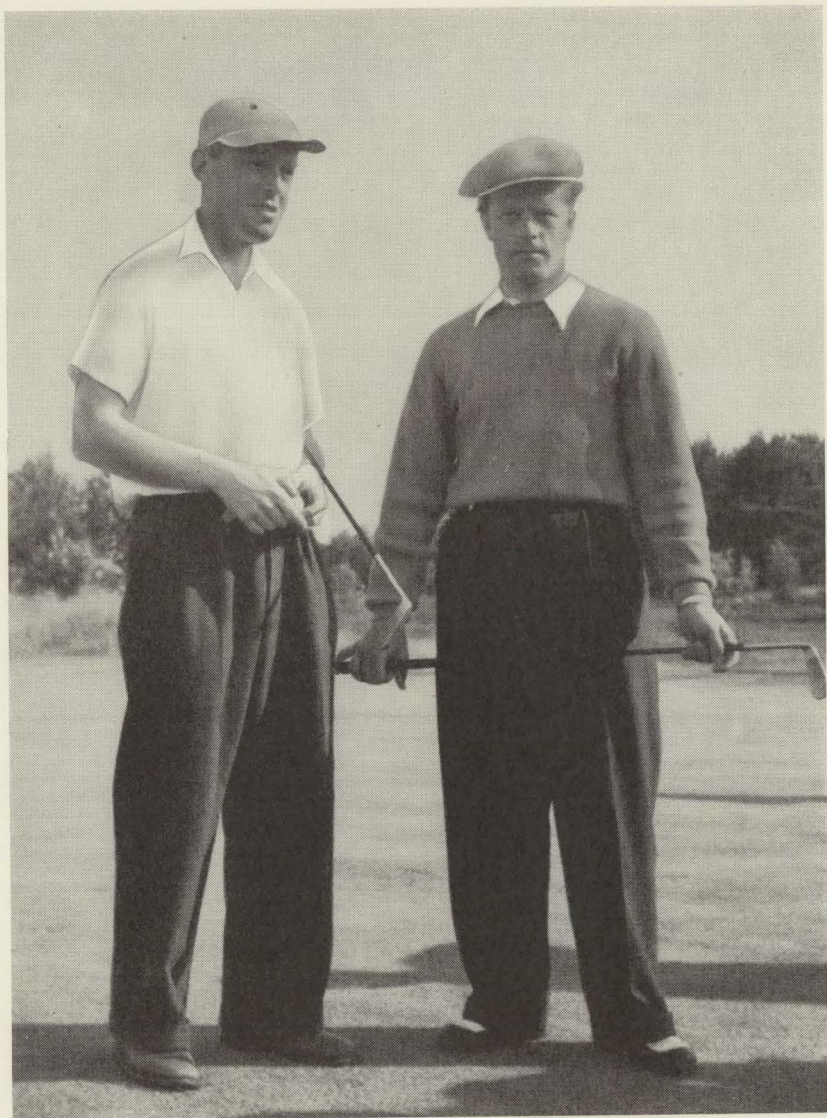
Den mark som tillhörde södra delen av 6:te hålet vållade oss bekymmer, då arrendeavtalet gällde per år och det blev upprepade höjningar av arrendesumman. Arealen var 5.125 kvadratmeter. Under 1941 försökte klubben få köpa marken för 6.000 kronor, vilket bud tvärt avlogs. Året därpå återupptogs underhandlingarna och dessa ledde till köp, varvid

arealen minskades något och priset höjdes till 11.200 kronor. Inköpet möjliggjordes genom donation av några styrelseledamöter och en annan medlem, vilka satsade 8.250 kronor. Resten kunde klubben klara. Och så var den sorgen släckt, och hålet säkrat, men det blev smalt.

Sedan dess har banan endast ändrats så till vida att mästerskapsutslag anlagts för hål 10, 12, 13, 14 och 15, varjämte en del andra utslagsplatser förlängts bakåt, varigenom banans längd ökats till 5.400 meter. Dessutom har banan så småningom förbättrats genom dränering, igenläggning av bäcken och diken. Under hösten 1951 igångsattes ett stort arbete med ett pumpverk från den s.k. sötvattensdammen och med utläggning av rör över hela banan fram till den 15:de green. Härifrån kunna samtliga greens och även fairways bevattnas med vattenkanoner. Det gamla systemet med anslutning till Villabolagets vattenverk för bevattning av greens kommer att bibehållas som en reserv. Detta arbete beräknas kosta klubben 36.000 kronor och skall vara klart fram på vårsidan 1952.

Ehuru klubben är ägare till större delen av Hovås Golfbana, sedan alla aktier i AB Hofås Golfbana kommit i klubbens ägo, så ha dock några vitala delar ej kunnat förvärvas. Det gäller dels den s.k. allmänningen, som tillhör Hovås Skifteslag, vari klubben är delägare, och det berör c:a 18.000 kvadratmeter. Denna mark sträcker sig tvärs över hål 4, 8 och 9 ned till sötvattensdammen och tvärs över nämnda hålen fram till bäcken och inkluderar 4:de hålets green. Denna mark arrenderas nu av klubben för en årlig summa av 500 kronor. Hela banan har visserligen i byggnadsplanen avsatts till fri-luftsområde, som ej får bebyggas, men det vore dock önskvärt om marken kunde förvärvas, så att denna vitala del av golfbanan säkras.

Den stora sandtäckten, omkring vilken flera av hålen byggts upp, tillhör Säröbanan, som i sin tur äges av Göteborgs stad. Numera tages inget grus från sandhålan, utan järnvägen har kvar den som reserv. Klubben har fått tillstånd att utnyttja marken för golfbanan. Då banans utvidgning

Finn Sörvik och Elis Werkell

påbörjades, fick klubben ett skriftligt besked från järnvägens direktör, att järnvägen ej ämnade vidtaga någon ändring i sina dispositioner beträffande denna sandtäkt och ej kunde se någon risk för golfklubben att utvidga banan på föreslaget sätt. Naturligtvis vore det mycket önskvärt, om klubben kunde få övertaga hela denna pittoreska mark som arv och eget.

Outram Mott och Margareta Gidén

I ett annat avseende har klubbens styrande legat på sträckbänken i många år. Vägmyndigheterna ha ju som bekant beslutat att den för flera år sedan utstakade nya vägen till Särö skulle korsa golfbanan tvärs över 14:de och 15:de hålen. Meningen är att mark skall uttagas för en 30 meter bred väg. Härigenom skulle dessa båda hål förkortas med bortåt 50 meter vardera. Innan beslutet fastställdes protesterade klubben. Det uppgjordes ett ändringsförslag av en erkänd vägingeniör, som visade att vägen kunde förläggas öster om kyrkan till ungefär samma kostnad. Det klagades hos regeringen. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen sände hit en hög tjänsteman, som tittade på banan och hörde på våra anmärkningar. Han var själv golfintresserad, men hans slutomdöme

var att golf i vårt land inga ben har att stå på om den kommer i konflikt med allmänna vägintressen, så han var endast ute på en artighetsvisit. Vägen dömdes således med det förbehållet att man skulle göra så litet intrång som möjligt på golfbanan. Kriget kom emellan och än i dag har vägen ej renstakats. Det dröjer nog några år till innan det blir expropriation och bygge.

För att i någon mån avhjälpa förlusten i längd inköpte klubben år 1940 den s.k. Borgvallska villan öster om 15:de greenen. Det är en sommarvilla i 2 våningar om 5 rum och kök med trädgård. Arealen är 1.622 kvadratmeter. Priset var 16.000 kronor och beloppet upplånades. Meningen är att utslaget för hål 14 skall flyttas bakåt till vägen bredvid 15:de greenen, varigenom detta hål får ungefär samma längd som nu. Man skulle spela ut snett över villatomten. Huset finge då rivras eller flyttas till tomtens bortre sida. Detta var en fördelaktig säkerhetsåtgärd. Huset uthyres till sommarbostad varigenom inköpet förräntas.

Det bör kanske nämnas att styrelsen dessförinnan hade gjort ingående undersökningar huruvida det fanns någon möjlighet att till överkomligt pris köpa mark åt brottkärshållet för åtminstone tvenne nya hål av större längd än kyrkhålen. Lämplig mark fanns och med lämplig placering, och priset hade troligen varit överkomligt, då vi kunnat räkna med en stor försäljningssumma för kyrkhålen, som avsågs att ersättas. Tyvärr visade det sig emellertid att äganderättsförhållandena i fråga om brottkärsmarken lade hinder i vägen för att ordna ett inköp i ett sammanhang. En av ägarna var obotligt sjuk på sjukhus, en annan var bosatt i U. S. A., och man kunde ej begära att ägarna till resten skulle vänta på en lösning från de förstnämndas sida och därpå strandade det hela. Banchefen var även emot ett byte. Det hela strandade följaktligen, och klubben får således nöja sig med de något kortade kyrkhålen, när vägen tagit sitt.

För de äldre spelarna som varit med under dessa utbyggnadsår ter sig Hovåsbanan med sin vackra natur med sin

omväxling och sin goda gräsmark tilltalande och tjusig och skänker oss tillfälle till god sport och ett härligt friluftsliv. Den kunde ha varit längre och med mer plats för ruff mellan hålen, men man trivs utmärkt på banan, som den är, och vi måste vara tacksamma gent emot de föregångsmän inom vår klubb som fann platsen och byggde ut banan.

Klubbhuset.

Vid kvartsseklets början, alltså 1928, voro vi lika förtjusta som någonsin i vårt gamla klubbhus, där det ligger högt uppe på berget med den härliga utsikten över banan, terrängen där-omkring och långt utåt havet. Där trivdes vi, dåtidens golfare, och hade det högst gemytligt. Visserligen var det en och annan som längtade efter nutida bekvämligheter, dusch, WC och konstant värme, men alla insåg ju att banan skulle givas företräde. Huset var för övrigt endast 17 år gammalt, vilket ej är någon ålder för ett hus, men tiden hade runnit fort med ökad standard. En del »överklassare» tyckte inte att det var så roligt längre att i mån av behov gå runt hörnet. Och i fråga om värmeförhållandena är det värt att minnas den Christmas meeting då det för en gångs skull var smällkallt. Det var 11 grader kallt när vi kom in i storstugan på morgonen och trots att vi eldade i den öppna spisen allt vad pipan höll, så vek

dock frosten ej från knutarna. Och som väl var räckte glöggen till att värma upp oss. Måhända var det den gången tre »prominenta» hovåsbor efter glöggen företogo en språngmarsch terrängledes till A-sjön och tillbaka igen i jämn lunk för att på hemvägen möta dagens kyrkobesökare, som kanske undrade vad golfarna haft för sig.

Men för att återgå till ämnet. Klubbhuset blev år från år allt trängre i den mån medlemsantalet steg, och en och annan började så vackert att ruska på huvudet över allt det primitiva. De ivrigaste förespråkarna för att något måste göras voro vid den tiden dr Erik Knutsson och Bruno Zachrisson, som ville modernisera huset och förse det med värmeledning, WC och dusch. Och Andrew Persson längtade ju efter att se sitt nybyggnadsförslag, som han framlade i 25-årsskriften, tagas upp till behandling.

Det ordnades så att styrelsen beslöt nödtorftligen reparera och måla huset, vilket gjordes för en kostnad av 470 kronor, som nämnes som exempel på skillnaden i kostnad då mot nu.

Så fingo de intresserade parterna tävla. Andrew Persson fick nämligen i uppdrag att komma med kostnadsförslag till sin tilltänkta nybyggnad, och de tvenne andra fingo på sin lott att utreda vad moderniseringen av det gamla skulle kosta.

Resultatet blev att nybyggnaden ansågs kosta 45.000 kronor, komplett, under det att det skulle gå att vinterbona och ordna med värmeledning i det gamla för 9.800 kronor, dock utan att kostnaderna för att spränga ned vatten- och avloppsrör i berget och inreda WC medtagits.

Styrelsen kunde ej besluta sig för någotdera utan ville ha ytterligare utredning. Så kom Klubbhuskommittén med ett förslag att bygga ett annex nedanför kullen, vilket ej heller befanns värdigt. Och under tiden höll man på med den stora banfrågan, och klubbhuset fick vänta. Andrew Persson hade som banchef händerna fulla med banans utbyggande.

Så utsågs Percy Lundwall till intendent, som fick hand om klubbhus och inventarier, och då blev det mer liv i klubbhusplanerna, även om man fick iakttaga moderation, ty klubbens

resurser togos i anspråk för banan, och medlemmarna hade pungslagits kraftigt.

I början av 1935 framlade klubbhuskommittén ett nytt förslag till en mindre utbyggnad av klubbhuset, varjämte även professionistens bod skulle utvidgas. Det hela skulle gå på 10.000 kronor.

Andrew Persson kom nu med ett nytt förslag om en större till- och ombyggnad av det gamla huset för en kostnad av ej mindre än 60.000 kronor. Detta förslag avslogs. Och så började en lustiger dans med det ena förslaget efter det andra, och det finns ej utrymme att här beskriva alla, eller att relatera hela gången av ärendets behandling. Det bör kanske nämnas att det förut nämnda lilla förslaget blev antaget till utförande, men kom aldrig till utförande.

År 1936 blev Gustaf Larson ordförande i klubbhuskommittén, som i övrigt fick följande sammansättning: Axel Adler, Percy Lundwall, intendent, Gustaf Lundberg och Birger Sörvik.

Det förelåg redan 6 olika ombyggnads- och annexförslag. Nu koncentrerade sig kommittén på att få fram ett antagbart förslag till en nybyggnad. Ett program uppgjordes. Det beslöts att huset lämpligast borde placeras i sydöstra hörnet av golfkullen. Det skulle byggas i 2 våningar med omklädningsrummen i nedre våningen, som ej fick placeras högre än 1 meter från vägens nivå. Huset fick ej läggas så att det inkräktade på banan och fick ej heller förläggas så långt åt söder, att den vackra trädgruppen av väderbitna tallar kom till skada. Man beräknade den erforderliga golvytan till 425 kvadratmeter. Som jämförelse kan nämnas att Andrew Perssons förslag av 1927 omfattade endast 272 kvadratmeter. Behovet på ökade utrymmen steg undan för undan och innan klubben blev färdig med det slutgiltiga huset, så hade det växt ut till ej mindre än 495 kvadratmeters golvyta.

Förutom de förut nämnda ombyggnadsförslagen och flera mindre ändringsförslag fick kommittén under detta år ta ställning till 11 olika nybyggnadsförslag med skisser, modeller,

arbetsbeskrivningar och olika detaljförslag. Det blev konferenser, diskussioner och sammanträden mest varje vecka hela året. Först den 21 december 1936 kunde kommittén lägga fram sitt definitiva förslag till uppförande av ett nytt klubbhus enligt arkitekt Vilhelm Mattssons ritningar. Detta förslag antogs av styrelsen i januari 1937. Det blev det sista av arkitekt Mattssons fem förslag, som äntligen blev godkänt.

Många medlemmar ha undrat varför vi ej kunde antaga något av arkitekt Perssons 7 förslag till ombyggnad och nybyggnad. Det hade ju varit rättvist om Andrew somt lagt ned så mycket arbete och intresse för detta bygge även fått se sina drömmars mål att få göra såväl golfbanan som klubbhuset för klubben. Ja det berodde på att han i det sista ville ha igenom sina idéer och ej ville böja sig för den av klubben godtagna principen och programmet för bygget. När det till slut blev nödvändigt att inbjuda de konkurrerande arkitekterna till en tävlan om att rita ett hus efter det program och med den placering som klubben fastställt, så kom Andrew med ett projekt som hade vissa stora förtjänster, men som ej placerats på den anvisade platsen och ej heller omfattade de utrymmen som fastställts. Därigenom tvingades kommittén att godtaga det förslag som gjorts enligt programmet, och som i övrigt var det sista Perssonska förslaget överlägset på flera vitala punkter.

Men Andrew Persson ville ännu ej ge tappt utan framlade vid nästa styrelsesammanträde ett nytt förslag innebärande att det gamla klubbhuset skulle om- och tillbyggas med en stor flygel åt söder, vilket förslag han beräknat skulle kosta 30.000 kronor mindre än det antagna Mattssonska alternativet. Kommitterade kunde dock påvisa flera svaga punkter i detta nya förslag, och följden blev att först styrelsen bekräftade sitt föregående beslut, och detta sedan fastställdes vid ett allmänt sammanträde med stor majoritet.

Den ordinarie klubbhuskommittén fick i uppdrag att snarast sätta igång med alla förberedelser för bygget.

För finansieringen tillsattes en särskild kommitté bestående

av herrar Axel Adler, Håkan Ekman, Assar Gabrielsson, Gustaf Lundberg och Chr. Röhss. Kostnaderna för husbygget hade under tiden stigit i kapp med att utrymmet ökats. När utredningsarbetet började hade man allmänt ansett att ett bygge för 60.000 kronor ej kunde genomföras. Men nu befanns det att hela bygget skulle komma att kosta högst 135.000 kronor varjämte man fick räkna med 15.000 kronor för möbler och inventarier.

Pengarna skaffades på så sätt att klubben tog ett inteckningslån i fastigheterna, för vilket lån även AB Hofås Golfbanas tomter fick ingå som säkerhet, å 100.000 kronor mot en fast ränta av 4 procent och med amortering av 2.000 kronor per år. Dessutom gjordes en insamling bland medlemmarna, som inbragte 48.125 kronor, varjämte damerna gjorde en separat insamling för möbler och inventarier, som gav ytterligare 3.000 kronor. En medlem vägrade giva något till själva huset, som han ansåg skulle bli för stort, men han skänkte i stället 5.000 kronor till parkeringsplatsens iordningställande och gav oss dessutom en vacker ryamatta. Och detta var ju även mycket välkommet.

Av lånesumman användes först 15.000 kronor till avlyftning av ett klubbens banklån, som togs i samband med banbygget.

Sedan isen väl var bruten gick det raskt med bygget. Av de inkomna anbuden till uppförandet av huset, 7 till antalet, framgick att byggmästarna hade mycket olika uppfattning om byggnadskostnaderna. Man stannade därför för ett förslag av Byggnadsfirman Ernst Järnfelt AB, som erbjöd sig att utföra hela byggnaden för sina verkliga självkostnader för arbetslöner och material plus 10 procent. För vatten- och avloppsledningar gjordes avtal med firman Österberg & Bernson, Götaverken levererade värmepannan, Appelprens Elektriska AB i Mölndal fick hand om den elektriska installationen, Svenska Fläktfabriken gjorde ventilationsanordningarna och firman Albert Persson skötte om måleriarbetena, för att nu nämna de som gjorde de största arbetena. Men härtill kom

en mångfald med avtal med olika firmor om mindre saker och om alla möbler och inventarier. Det kanske bör sägas att firman Ferd. Lundquist & Co. levererade möblerna till det stora klubbrummet, hallar och barrummet. Men klubben fick också en hel del skänker in natura, och i det sambandet bör nämnas att kassaförvaltaren förutom sina frikostiga kontantbidrag även kostnadsfritt för klubben lät kläda pelarna i stora salen och väggarna i barrummet med flexwood och själva barmöbeln, ett mycket vackert bidrag till klubblokalernas utsmyckning och till ökad trevnad.

Den 10 januari 1938 kunde klubbhuskommitténs ordförande meddela styrelsen att det nya klubbhuset närmade sig sin fullbordan och att av de av styrelsen anslagna medlen av 135.000 kronor endast 133.000 kronor torde komma att gå åt.

Klubbhusets invigning den 24 april 1938 förrättades av landshövdingen och hedersledamoten Malte Jacobsson. Tillfredsställelsen med det nya fina klubbhuset var allmän. Såväl hus som inredning och möblering vann enstämmigt fullt gillande. Åter hade ett av målen för Göteborgs Golf Klubb nåtts.

Det gamla klubbhuset fick stå kvar som reserv och kunde utnyttjas som sommarbostad för flera medlemmar. Sedan dess har herrarnas avklädningsrum och toaletterummet tagits i anspråk som annex till det nya, då trots de väl tilltagna utrymmena avklädningsrummen efter 10 år visat sig otillräckliga. Det var därför välbetänkt att det nya klubbhuset placerades så att det gamla kunde få stå kvar i orubbat bo. Detta påminner mig om att Golfförbundets dåvarande sekreterare vid besök sade att »ni skall taga väl vara på det gamla klubbhuset, ty minns att det är det första klubbhus som byggts i vårt land för en golfklubb». Det var direktör Gunnar Tisell som yttrade detta.

Ja detta var alltså historien om ett klubbhus tillblivelse. Sedan dess har klubben måst kosta på sig en ombyggnad av terrassen, då det visade sig att det använda isoleringsmaterialet, närmast tjärpreparatet, ej höll den rätta smältpunkten. På söderväggen började det snart flöda små tjärbäckar och så

föll putsen av. Ett par år senare lades hela terrassen om, denna gång med tredubbel isolering. Mellan tvenne lameller med tjärpapp lades blyplåt och hela valvet förankrades, varefter det hela täcktes som förut med stenplattor. Detta kostade klubben c:a 20.000 kronor extra, så att man nog måste säga att kostnaderna för huset rätteligen uppgå till 155.000 kronor, och därtill kommer att byggmästarefirman enligt uppgift förlorade på uppgörelsen och gjorde efterlagningar gratis. Så nog får man säga att klubben, trots de stora beloppen kom billigt ifrån detta stora bygge. Det bör kanske nämnas att huset efter värdering brandförsäkrats för 350.000 kronor utan inventarier. Detta var således värdet i september 1951.

Nu har man således kommit till slutet av klubbhusfrågan, trodde väl läsaren. Men ack vad man bedrar sig. Då programmet för det nya klubbhuset uppgjordes 1937 så hade klubben 332 medlemmar, men vid slutet av 1951 uppgick medlemsantalet till 556, alla kategorier inräknade, vilket betyder en ökning av 67 procent. Detta kunde ju ingen vänta sig. Det bör framhållas att det trevliga klubbhuset bidragit till att allt fler sökt sig in i klubben, och tillströmningen fortsätter.

Följden har blivit nya problem. Vi ha ofta haft samkväm i samband med sammanträden med 100 sittande gäster till bords. Då är egentligen lokalerna överfyllda, och dock ha då ej ens en femtedel av medlemmarna infunnit sig. Hallarna och barrummet äro även för små för dylika invasioner. Även under söndagarna vid vacker väderlek bli lokalerna oftast för knappa. Avklädningsrummen äro överbelagda. Man funderar på att taga till den tråkiga utvägen att placera dubbla klädskap åtminstone i en del av herrummet. Då blir det trångt vid omklädnigen, tyvärr.

Kök och serveringsutrymmena räcka ej heller till för toppbelastningarna. Likaså behövas utrymmen för betjäningen, utöver vad som nu finns.

Härtill kommer ett annat spørsmål. Klubben har ju hittills arbetat utan att ha anställt någon fast personal för handhavande av alla expeditionsgöromålen. De ha utförts av

respektive styrelseledamöter utan kostnad för klubben. Men i längden går det nog ej att sköta detta affärsmässigt och att kunna betjäna alla dess medlemmar utan tjänstemän. Det kommer snart nog att behövas en verkställande direktör, eller vad han nu skall få för titel, som sköter ruljangsen och denne kommer att behöva någon kassörska och bokförelerska. Och så blir det då att ordna kontorslokaler för dessa. Visserligen ha vi sekreterarerummet. Men det ligger ej bra till för reception utan åtminstone en person bör under dagens mest besökta speltid placeras i ett utrymme omedelbart intill entréhallen, ungefär som en portierloge.

Hur som helst så är det en tidsfråga när en tillbyggnad av klubbhuset måste tillgripas. Detta hade vi på känn, då byggnadsplanen uppgjordes. Därför fick också klubbhuset en så avhuggen utformning åt nordöst, ty det tänktes då att det låg närmast till att bygga ut huset i den riktningen, när den tiden skulle komma. Då kan man tänka sig en omkastning t.ex. så att damerna finge övertaga herrarnas nuvarande omklädningsrum och toalettrum. Damernas nuvarande rum finge tagas i anspråk för mottagning och kontor, och så blir det att bygga till ett bra tilltaget avklädningsrum för herrarna. Och längst ut bör man då förlägga nya utrymmen för tränarna, caddiemaster, butik och caddies. Något källarutrymme kan tagas i anspråk för verkstad och eventuellt klubborna samt för en del av kärrorna, som pocka på allt större plats.

Ett länge närt önskemål har varit att vi i likhet med Tylö-sand skulle söka ordna med rum för tillfälliga besökande och gästande spelare, men detta synes göra programmet alltför omfattande — kan väl befaras.

Och ändå ha vi ännu ej berört klubblokalerna. Det nuvarande stora klubbrummet får bli matrum, men väster därom får man nog tänka sig en utbyggnad för sällskapsrum. Köksavdelningen blir det svåraste att få ordning på, men kommer tid så kommer väl råd.

Det är bäst att noga akta sig för att göra upp ett i detalj uttritrat förslag. Erfarenheten förskräcker, och frågan är väl

först, hur mycket kommer klubben att växa ut ytterligare? Banan kan ej svälja många fler spelare än vår nuvarande numerär. Skall man tvingas genomföra medlemsbegränsning? Redan år 1929, den 31 juli, fick styrelsen fullmakt att i mån av behov bestämma om att maximera medlemsantalet, men man har hittills kunnat undvika detta, dessbättre.

Medlemsantalet.

Vid början av år 1928 hade klubben 143 medlemmar. Antalet hade 1931 stigit till 240, 1939 till 348 och 1945 till 357. Nu 1952 ha vi 556 medlemmar. Med undantag för krigsåren har således medlemsstocken gått uppåt i ökad takt. Samtidigt ha givetvis flera äldre medlemmar fallit ifrån, så nu se vi på banan många flera nya ansikten än gamla.

Årets siffra fördelar sig på följande sätt:

Aktiva herrar	247
» damer	114
» juniorer och barn	82
	Summa aktiva 443
Passiva	113
	Totalt 556

Men av alla de aktiva är det många som spela mycket sällan eller ej alls. Under 1950 gjordes en undersökning i detta hänseende och resultatet blev att ej fullt 200 medlemmar spelade regelbundet. Men intresset för golfspelet är otvivelaktigt i stigande och man får nog hoppas att de många nytillkomna medlemmarna komma att flitigt befolka banan, så att man kan få upp till bortåt 300 regelbundet spelande medlemmar under högsäsongen 1952.

Då blir det trångt. Ja möjligen om söndagarna, men vi få väl samsas så gott vi kunna och söka förlägga speltiderna så att de passa bäst in, och det finns möjligheter att på förhand ordna med starttider. Hellre det än att redan tänka på restriktiva åtgärder, eller hur?

Spelstandarden.

Golfspelet har gått framåt avsevärt under de sista 25 åren. Detta gäller för de stora golfländerna i väster såväl som för de skandinaviska klubbarna. De bättre resultaten ha uppnåtts dels tack vare mycket förbättrade golfklubbor med stålskaft och i avvägda set samt väsentligt bättre bollar, men dels också genom införandet av en mera effektiv stil och en genomtänkt taktik i spelet.

Ingen vill väl bestrida att vår klubb i detta hänseende följt med i utvecklingen. En titt på handicaplistorna ger även belägg härför, och lämnas nu några jämförande siffror:

Handicapgrupper: 0—3	4—9	10—15	16—36	totalt	
1927	3	9	10	31	53 spelare
1942	9	11	24	102	146 »
1951	11	27	30	151	219 »

Fullt jämförbara äro dock ej dessa siffror, ty i och med genomförandet av det nya handicapsystemet sänktes banornas SSS-markering, och därmed höjdes fordringarna. Detta medför en höjning av handicap med i genomsnitt 2 slag. Ändringarna genomfördes 1935, och de tvenne sista årsgrupperna i ovanstående sammanställning ha således bedömts strängare än den tidigaste av år 1927, så att i verkligheten har spelskickligheten stigit mer än vad som kan utläsas av denna tabell. Förbättringarna å banan har givetvis även medverkat till de förbättrade resultaten vilket uppväges av den större längden.

I detta samband bör nog framhållas att Göteborgs Golf Klubb har haft förmånen erhålla gott spelarmaterial genom den ungdom som växt upp på Hovås och som från barnsben fått använda golfbanan som sin lek- och tummelplats.

Dit kunna vi först räkna familjen Runfelt, som bidrog med bröderna Erik, Hugo, Elof och Rune och systrarna Elin och Rosa, vilka alla i tur och ordning framträdde och blevo våra bästa spelare, som härjade framgångsrikt i prislistorna

och erövrade talrika mästerskap. Ingen av syskonen blev utan och alla hade de den riktiga gnistan. Nu ha de skingrats, men den äldste gamle Erik är fortfarande oslagbar i den s.k. senior-klassen.

Så kom en annan grupp, dit man kan hänföra Erik Urban Bengtson, Olof Svinhuvud, Gunnar Peterson och Manne Lignell, som alltjämt tillhöra elitgruppen. De ha skingrats och vi kunna fortfarande endast räkna med en av dem, men en hjälte, Urban. Hans största bedrift var väl då han 1949 i stark konkurrens vann det norska öppna mästerskapet med 5/4. Det är hans enda mästerskap, ty han har tidigare haft en gemen otur, då det gällt de talrika mästerskapsturneringar, där han deltagit.

Nästa grupp av framgångsrika juniorspelare utvecklades ur den barnaskara, som återfinnes å sidan 38 i Minnesskriften av 1927, av vilken en hel del blivit elitspelare av klass. Dessa äro Dick Wilson, som troligen fick större längd på träslagen än någon annan av våra spelare, Jörgen och Erik Schnack, Ann Kersti Persson, Erik och Hugo Röhss, Finn, Knut och Mats Sörvik samt Geo. Roberts J:r, som själv blev professionell spelare i England. Fem av dessa ha tagit svenska eller danska mästerskap, Finn fyrfaldigt. En av hans största bedrifter var vid landsmatchen mot England å Tylösand 1947, då han först var med att vinna foursomes-matchen och sedan vann sin singlematch mot Cyril Tolley med 4/3, en av Englands namnkunnigaste amatörer. Och vid landsmatchen mot Scotland 1950 vann han sin singlematch mot J. C. Wilson med 1/— och detta å golfens Mekka, St. Andrews gamla bana. Allmänna omdömet av hemmaexperterna: »Det var utomordentligt att svenskarna kunde spela oavgjort mot skottarna på deras egen 'old course'».

Nu ha vi fått en ny grupp juniorer, som håller på att arbeta sig fram, och vi få hoppas att dessa lovande spelare skola hunnit nå den styrka och stadga i spelet som fordras, då det gäller att taga upp manteln i den mån våra tidigare elitspelare draga sig tillbaka från det intensiva tävlingsspelet.

Elitspelarna utgöra en mycket viktig faktor för golfens vidare utbredning. Det gäller att få fram effektiva spelare med god stil, som de nya kan ha till modell och se upp till. Då det är mycket svårare att nå toppklass i golf om man ej börjar spela redan i ungdomsåren, så måste vi alltfört se till att få in intresserade juniorer i klubben och giva dem den rätta starten. Ha de väl gripits av golfspelet så går det som regel fort framåt. Äldre personer få arbeta mycket hårdare utan att ha stora utsikter att nå den verkliga elitklassen.

Men samtidigt är det av vikt att vi inom klubben får en fyllig mellanklass, spelare med handicap 6—15, ty i denna grupp synes vår klubb ej vara så väl representerad som andra skandinaviska klubbar, vilket gjort sig märkbart, då vi på senare år haft svårigheter att få fram tillräckligt goda lag för vänskapsmatcher.

Evenemang.

Förutom de regelbundna klubbävlingarna och pokaltävlingarna har klubben under denna 25-årsperiod givetvis arrangerat flera större meetings. Inom parentes bör kanske här nämnas att en statistik över större tävlingar utarbetats, men tyvärr kan plats för densamma ej beredas i denna skrift.

Först sedan 18-hålsbanan stod till förfogande vågade klubben arrangeras någon större tävling.

Den 1 oktober 1933 invigdes banan med en eclectictävling. Dåvarande ordföranden, Axel Brynolf, spelade ut den första bollen. Tävlingen vanns av Dick Wilson med netto 68, 2:a Högo Röhss även 68, 3:a Mats Sörvik 69 netto. Klass II vanns av Adolf Svensson netto 75. 48 deltago.

Året därpå fick klubben i uppdrag att ordna med det Slutna Svenska Mästerskapet för 1934, som vanns av Erik Runfelt i herrklassen och Ann Kersti Persson i damklassen. Full hemmaseger.

Näst i raden kommer så den andra invigningen, av klubbhuset, som ägde rum den 24 april 1938, och ceremonierna avslutades med en tävling mot Bogey med 63 deltagare, varav

flera gäster. Klass I vanns av Knut Sörvik 2 upp, 2:a Finn Sörvik 2 upp. Klass II: Anders Johnson 2 upp.

Det hade under några år talats om att klubben skulle få anordna ett öppet SM och sedan det nya klubbhuset var i bruk och Hovåsbanan i gott skick, fanns intet hinder längre. Det blev ett internationellt meeting av klass, och troligen blev detta den mest lyckade tävling, som klubben hittills anordnat. I herrarnas mästerskap deltog 28 tävlande, varav 8 engelsmän, 2 danskar, 2 norrmän och 16 svenskar. Vår gamle mästarespelare Erik Runfelt vann i finalen över Guy Thompson på 37:de hålet, sedan Thompson missat en kort put på det 36:te hålet för vinst. I damernas mästerskap deltog 15, varav 6 skotskor, 1 belgiska och 8 svenskor. De skotska damerna voro överlägsna. Några spelade nästan lika långt och säkert som våra bästa på herrsidan. Den bästa, miss H. Nimmo, tvingades av opasslighet utgå. Miss S. M. W. Millar vann över miss M. M. Robertson-Durham med 3/2.

Avslutningsfesten blev mycket livlig. Jag kommer ihåg att Golfförbundets ordförande, amiral Henry Lindberg, som var till ålder kommen, önskade efter middagen få dra en spader i lugn och ro. Vi drogo oss tillbaka till sekretariatet, men stördes ideligen av den högljudda dansen. Det var Lamberth Walk som då härjade som värst. Men roligt hade man.

1939 fick så klubben åter ett uppdrag från Golfförbundet. Nu gällde det en unik tävlingsform: en trekantig landsmatch Tyskland—Sverige, Tyskland—Holland och Holland—Sverige. Det svenska laget bestod av Erik och Hugo Runfelt, Finn och Knut Sörvik, Gunnar Peterson och Erik Bengtson. Det svenska laget vann båda sina matcher med ej mindre än 8 poäng mot 1 i vardera matchen, och alla voro de medlemmar av Göteborgs Golf Klubb. Svenska Golfförbundet sade i sin berättelse för året om dessa matcher: »Samtliga svenska spelare tillhörde Göteborgs Golf Klubb, även om Erik och Hugo Runfelt nu äro bosatta å annan ort. Det får anses som mycket anmärkningsvärt, att en svensk klubb kan upp-sätta ett landslag, som besegrar både Tyskland och Holland

på ett så övertygande sätt. Tävlingarna gynnades av gott väder och banan var i mycket god kondition.»

Det tyska laget slog det holländska med 6 mot 3 poäng. Tävlingarna ägde rum den 8—10 juli, då andra världskriget kastade sin skugga framför sig. Stämningen var tryckt. Tyska lagets ledare Dr. Burchard Motz från Hamburg var en angenäm bekantskap, gemytlig och fyndig. Efter matchen mot Holland sade han: »Jag visste vid starten att vi skulle segra, ty då vi singlarde om startplats, fick vi kungens bild upp». Det berodde på politiska orsaker att den tysk-holländska landsmatchen förlades hit på neutral mark. De utländska gästerna uttalade sin tillfredsställelse över det sätt på vilket klubben ordnade detta meeting.

Nästa evenemang kom 1942, då Old Boys-mästerskapet och Far- och son-tävlingen förlades till Göteborg. Det gick av stapeln 28—30 augusti med ej mindre än 72 deltagare plus sönerna. I mästerskapet vann Nils Enström med Adolf Svensson som runner up. Däremot blev det ingen hemmaseger i Far- och son-tävlingen, ty där vann Fred. och Bengt Carlsson, Djursholm, med Axel och Göran Holmqvist som 2:a, båda 31 poäng under det att bästa göteborgspar, Axel och Folke Brynolf, blev 4:a med 25 poäng. Förbundet berömde arrangemangen och banan. Ja de styrande hade verkligen lagt manken till och lyckades med allt.

År 1944 fick klubben ånyo anordna de Slutna Svenska Mästerskapen, som gingo av stapeln den 17—20 augusti. 57 herrar och 22 damer deltogo, och alla dessa spelare visade god form. I herrarnas final vann Finn Sörvik över Nils Odqvist med 3/2 och i damernas vann Maud Hårleman över Ann Kersti Persson med 1 upp. Våra spelare höll sig väl framme på hemmaplan. Omdöme S.G.F.: »Som vanligt skötte klubben och dess tävlingskommitté tävlingen på ett mästerligt sätt».

Under midsommaren 1948 blev det ytterligare ett svenskt slutet mästerskap på Hovås. Deltagarantal 48 herrar och 15 damer, den svenska eliten. I herrarnas mästerskap gingo våra spelare bra fram. I kvartsfinalerna hade vi fem och i semi-

finalerna 3 spelare. I finalen vann Finn Sörvik över Elis Werkell på 37:de hålet. Mot slutet blev spelet mellan dem mycket spännande. Efter 18 hål var Finn 3 upp. Blev 4 upp på det 22:dra. Hade snär även fått vinst på 24:de, men sedan vände sig bladet. Båda spelarna blevo ytterst nervösa och det gick upp och ned. Elis utjämnar så småningom, men lyckades aldrig komma upp. Efter 36 hål fortfarande all square. Det blev att börja på det första igen, och det är Finns specialhål, så han vann på en 4, vilket var tredje gången i denna match.

Dammästerskapet vanns av Nancy Runfelt med 1/— över Annie Börjesson. Göteborgsflickorna hade denna gång ingen chans.

Dessutom kan nämnas att vi under dessa år haft en mängd mindre evenemang, såsom tre juniormästerskap, sällskapliga lagtävlingar mot Stockholm, Borås och Falsterbo samt även mot skotska och ett amerikanskt lag, det senare i old boys-klassen, och då Göteborg haft flottbesök så ha vi ordnat spel och lagmatcher mot officerarna, men det skulle föra oss för långt att referera allt.

Men en av våra trevligaste upplevelser har gömts till sist nämligen lagtävlingarna med Oslo Golf Klubb om Shakerpokalen. Oslo hade vänligheten skänka den första pokalen med detta namn till klubbens 25-årsjubileum, och det blev upptakten till ett mångårigt kalas- och golfspel under sällsynt trevliga former. Den första pokalen vanns av Göteborg, som då satte upp den andra. Den vanns, som riktigt var, av Oslo. Och våra vänner där satte genast upp shakern n:o 3, en mycket stilig trofé som nu står i vår samling efter hård strid. Tyvärr drog denna strid ut på tiden, ty kriget kom emellan. Och så till sist har G. G. K. satt upp shakern n:o 4, som G. G. K. vunnit en gång och så går striden och det trevliga samarbetet och vänskapen med våra kära vänner i Oslo Golf Klubb vidare. Det är ej många av de som voro med i de första lagen som fortfarande få kämpa. Men vi ha dock minst 2 kvar. Det är Oslos store man på golfens område, Ola Heyerdahl, och vår Georg Wendel. Karakteristiskt är de stora hem-

masegrarna på båda sidor. Och i år, jubileumsåret, blir det att spotta i nävarna och ta nya tag.

I samband härmed erinras om en ny sak som tillkom för ett år sedan: G. C.-pokalen, som skall spelas mellan damlag från Oslo och Göteborgs golfklubbar. En tävling har ägt rum i Göteborg, då G. G. K:s lag vann, och nästa gång blir det Oslos tur. Vi känna så litet till om dessa damträffar, så nu är det slut om detta.

Instruktörerna.

Efter ovanstående utläggningar, som kanske kunna tyckas vara något skrytsamma, så är det skäl bekänna att klubbens framgångar i mångt och mycket visat resultatet av det trägna och fruktbärande arbete som nedlagts av våra instruktörer.

Efter gamle vännen George Roberts frånfälle, som var mycket att beklaga, så tjänstgjorde under 1927—28 Adolf Hjort som instruktör. Hans verksamhet hos oss blev kortvarig.

I mars 1929 engagerade vi Max Wellens som instruktör. Han härstammade från Manchester. Wellens var kanske ingen större kapacitet som spelare, men han var en god instruktör och klubbmakare och fyllde sin uppgift. Han lämnade oss 1932 och blev sedan anställd som instruktör å Djursholm.

Den 1 april 1933 lyckades vi få hit en ung engelsk instruktör, Frank Dyer. Denne var en mycket god och färgstark spelare, som satte fart på spelet. Han ägnade sig särskilt åt juniorerna och spelade med dem träget. Det blev inga lektioner i vanlig mening och ingen betalning fordrades. Han behövde givetvis själv spela och fann denna form av träning tillsammans med de unga framåtgående givande. På så sätt drevs flera av våra juniorer fram till elitspelare. Han var mycket trevlig i sitt sätt att delgiva sina kunskaper och blev även mycket uppskattad av alla klubbens spelare. Jag kan ej låta bli att ta med en liten episod från hans första dag här. En av våra äldsta damer kom genast fram och begärde få en lektion. Det fick hon och efter den vart hon förtjust. Dyer kom fram ganska varm och frågade bekymrad: »Have you

many of those?» Detta må vara en illustration av en tränares besvärligheter. Man kan inte sortera sin klientel som betalar.

Frank Dyer deltog i en del matcher och turneringar under sin anställningstid hos oss. Han låg på toppen och vann som regel och han får nog anses ha varit den starkaste professionella spelare, som hittills praktiserat i Skandinavien. Men så kom kriget, och Frank måste hem för att göra sin plikt. I mars 1940 lämnade han oss och gick in i engelska armén som tolk, för vilket han med sina goda språkkunskaper passade bra. Efter kriget slutade han upp med golfen och övergick till annan verksamhet, vilket var en förlust för golfspelet.

Under 1940 tjänstgjorde K. E. Wahlström som tillfällig instruktör. Han lämnade oss samma höst för att i England förkovra sig i yrket, men gav upp denna svåra bana.

Slutligen kommo vi 1941 i kontakt med Douglas Brasier, som sedan några år var instruktör i Båstad. Denna klubb kunde dock ej hålla en helårsprofessionist. Därför kom det sig att vi delade honom ett par år med Båstad, men därefter kunde vi ordna så att han arbetade uteslutande för G. G. K. å Hovås, och så har han blivit bofast här.

Douglas Brasier är en skicklig spelare med ett stilrent svepande sving. Han får ej mycken tid över för att träna sig själv, då våra spelare stå i kö för att få lektioner. Han är en utomordentlig lärare och förstår att på kort tid få eleverna att fatta galoppen i spelet och få dem intresserade. Det lönar sig även för äldre spelare att taga lektioner för Duggie. Man har mycket svårt att själv analysera sina fel och rätta till dem. Jag minns en liten episod vid ett old boys-möte, jag tror det var i Båstad, då några spelare hade brått ut på banan för att bättra på något slag. Då sa' en känd stockholmare: »Ja di tränar och tränar, men i verkligheten knådar di in sina fel ordentligt». Det kan låta övermaga, men var nog så riktigt och välment.

Under flera år har Douglas ordnat med inomhusträning vintertiden, vilket är mycket lämpligt för att putsa formen. De första åren hade Volvo ställt ett rum i fabriken till för-

fogande. Det var något avlägset för spelare som hade jobbet förlagt till staden. Sista året ställde ordföranden, Axel Adler, ett vindsutrymme i en fastighet vid Kungsgatan till förfogande och denna lämpliga lokal får disponeras även innevarande säsong, för vilket klubben är tacksam, och vi hoppas att många skola begagna sig av tillfället att mjuka upp sig.

På sista åren har Douglas Brasier även framträtt som golfarkitekt. Han har hjälpt ett par andra klubbar tillrätta och har även ritat den tilltänkta kommunala golfbanan i Delsjötrakten, och han har i detta stycke lyckats bra. Och så har han fått övertaga jobbet som arbetsledare för Hovåsbanan och försöker på den punkten göra alla spelare till lags. Särskilt önskar han att underlätta spelet för nybörjarna.

A meeting of the managing
Committee, was called for the
13th January 1894

§ 1

Read of W. Depledge, Mr James Millin & Messrs
Oliver Dickson statements forming a general &
being unanimous resolution

§ 2

That the affairs of the Club be managed by
That Mr Depledge should realize the arrears
owed to the Club & hand the balance to the
treasurer

§ 3

That the treasurer in receipt of the above
balance, should in addition to the balance
in his hands the 378.71 decide the amount
collected between the ten life members

Oliver Dickson

Göteborgs Golf Klubb är visserligen Sveriges äldsta existerande golfklubb, men golfspel har dock bedrivits i Göteborg med omnejd före vår klubbs tillkomst, vilket även berördes i klubbens 25-årsskrift av 1927. Skildringen där av den tidigare verksamheten på golfsportens område var dock ganska kortfattad. Det var förutvarande ordföranden Axel Brynolf, som var författaren till denna historik och från samma penna publicerades 1932 en artikel »När golfsporten var ung i Sverige», som återgavs i G. G. K:s medlemsblad av mars 1943. Detta blad torde ej ha bevarats av många medlemmar, och sedan dess har ju många nya medlemmar tillförts klubben, så det torde vara av visst intresse för alla nuvarande golfspelare att få en samlad bild av det arbete som före vår klubbs bildande nedlades på golfspelets införande i våra nejder.

Gothenburg Golf Club var namnet på Sveriges första golfklubb, vilken kom till stånd på initiativ av dåvarande pastorn vid den engelska församlingen i Göteborg, reverend A. V. Despard. Klubben stiftades vid ett sammanträde den 15 april 1891 å firman James Dickson & Co:s kontor. Som ordförande fungerade den kände grosshandlaren och mecenaten baron Oscar Dickson, som även valdes till klubbens president. Märkligt nog förde han även egenhändigt protokollen från sammanträdena, och dessa finnas införda i en liten bok, som förvaras å G. G. K:s arkiv. Ur denna unika protokollbok reproduceras på sidan 45 några avsnitt. Det var inflyttade eller här födda engelsmän som utgjorde en stark majoritet i klubben och därför fördes förhandlingar och protokoll på engelska språket.

Klubben fick en betryggande organisation. Dels utsågs en »managing committee of 5», nämligen baron Dickson, presidenten, pastor Despard, sekreterare, Arthur Seaton, kassaförvaltare, samt John Millar och James Keiller, dels en »execution committee of 5», vari invaldes pastor Despard, Edward Carnegie, dr Mackenzie, consul Urban Körner och den engelske konsuln John Duff med uppdrag »to carry out the instructions of the managing committee». Den sistnämnda förbehölls rätten att invälja nya medlemmar, vilket skulle ske medelst ballotering, varvid två svarta kulor betydde avslag.

Avgiften bestämdes till 100 kronor för ständigt medlemskap, under det att årligt betalande medlemmar fingo erlagga 20 kronor årligen.

Man fick med 10 ständiga medlemmar, nämligen: pastor Despard, baron Oscar Dickson, James Fredrik Dickson, Osborne Dickson, Robert Dickson, Edward Carnegie, James Carnegie, Major General Carnegie, John Millar och Arthur Seaton. Under det första verksamhetsåret ingingo dessutom 14 årligt betalande medlemmar. Men året därpå hade antalet minskats till 9.

Räkenskaperna infördes i protokollboken. Första året hade klubben 1.280 kronor i inkomster emot utgifter av kronor 972:14. Bland utgifterna befinnas 300 kronor för arrende av golfbanan, diverse redskap inköptes för 193 kronor, en silvermedalj för 50 kronor, och för betjäning under en månad erlades 45 kronor. Slutligen finns en post å 331 kronor varom protokollet är otydligt, men troligen rör det sig om kostnader för det lilla förvaringskjulet för klubbor och personliga effekter.

Redan året innan klubben organiserades säges pastor Despard och hans vänner ha börjat spela golf å ett område vid Sannegården å Hisingen. Terrängen här var utmärkt för spelet vid den tiden, innan man på allvar börjat avverka den stora sandtäkten. Den nya klubben övertog denna mark och ordnade en 4-hålsbana om c:a 900 meters längd. I protokollen säges just ej något om själva spelet, men därom kan man få

en uppfattning av en del uttalanden i brev till herr Viktor Setterberg från några av den tidens spelare:

Den engelske konsuln skriver den 17 november 1906:

»För banan, som var förlagd till Sannegården på Hissingen och där en mindre paviljong byggdes för klubbens medlemmar och till förvaring av deras tillhörigheter, betalades ett årligt arrende av 300 Kr.

Under en tre års tid omfattades spelet av ganska stort intresse, men sedan Pastor Despard, som var den sammanhållande krafter i klubben, lemnade Göteborg för att bosätta sig i England, inträffade en märkbar lojhet inom sällskapet och övningarna upphörde efter någon tid.

John Duff.»

Disponent George A. Coombs skrev den 26 november 1906:

»Several joined but I never saw anyone play excepting the following: Pastor Despard, Consul Duff, Doctor Mackenzie, Alfred Davidson (director of the tramways), James Carnegie and myself.

The links were on the left of Sandviken pier, and a small clubhouse for clubs &c was built there. We had only one club competition which I won by a fluke and too large handicap.

Mr. Despard was the moving spirit and I believe the only active officer, being secretary.

Messrs. Despard, Mackenzie, Carnegie, and Davidson left Sweden and owing to lack of interest the club was dissolved before Mr. Despard left.

The course was fairly flat but high ground 3 minutes from the river about like this, four holes.» Härefter följde en skiss över hålen. Skissen har förtydligats av Herr Setterberg.

Mr. William Millar uppger att Pastor Despard och Mr. Carnegie spelade ofta, Herr Arthur Seaton något ävenså Herr Osborne Dickson. Själv spelade han 10 à 12 gånger.

Att klubbens president, baron Dickson, ej själv deltog i spelet var väl helt naturligt, då han var en mycket upptagen man och var 68 år gammal då klubben stiftades.

Att de ledande inom klubben med allvar gick in för att få ett ordnat golfspel i vår stad torde framgå av en notis, som fanns införd i The Golfing Annual under rubriken:

Gothenburg. Gothenburg Golf Club, instituted March 1891. The green is a quarter of an hour by steamer from the town to Sandviken. Members of any recognised golf club are allowed to play free of charge.

Men glädjen med denna första golfklubb blev tyvärr av kort varaktighet och slutet kan sägas blev snöpligt. Då pastor Despard ledsnade på sin tjänstgöring i Göteborg och ville hem till England igen, så fann han ingen som ville fortsätta att sköta golfklubben. Styrelsen beslöt då vid sammanträde den 13 januari 1894 »that the affairs of the club be wound up».

Närvarande vid detta sammanträde voro endast baron Dickson, pastor Despard och Mr. James Keiller. Pastorn utsågs till likvidator och det beslöts att behållningen skulle utbetalas i lika delar till livstidsmedlemmarna. Pastorn skötte detta bra, ty de rika herrarna fingo tillbaka kronor 66:87 vardera. Och detta på satsade 100 kronor och efter tre års arbete för golf-spelet. Man får väl antaga att den gode pastorn var angelägen att som initiativtagare se till att hans gynnare fick tillbaka så mycket som möjligt, men hade han tänkt litet längre och mera på golfens framtid så hade man med fördel kunnat ordna med en liten fond för kommande golfspel. Och då hade möjligen vår nuvarande klubb kunnat få fortsätta via Setterbergs Arendal, och på så sätt kunde den ha räknat 1891 som sitt stiftelseår.

Arendals Idrotts Klubb. Samma år som Gothenburg Golf Club likviderades började man spela golf på den lilla badorten Arendal, som är belägen innanför Älvsborgsön vid Götaälvs utlopp.

Här var det den kände golfentusiasten Viktor H. Setterberg började sin bana under golfens tecken. Utav alla de protokollböcker, inlagor av alla de slag, cirkulär och klipp som han efterlämnat och som finnas i Göteborgs Golf Klubbs arkiv, framgår att Setterberg var en ledare som samlade ungdomen på Arendal omkring sig för utövande av ett rikt sällskapsliv tillika med all sorts lekar och idrott nämligen tennis och golf. Så småningom tog intresset för golf överhanden. Först efter åtta års samvaro å Arendal under sommarmånaderna blev man mogen för att bilda en idrottsklubb. Stadgarna till Arendals Idrotts Klubb antogos den 25 augusti 1901 och klubbens uppgift var »att bereda tillfälle åt sommar-gäster å Arendal vid Göteborg, att utöva nyttig och angenäm idrott». Golf nämnes således ej.

Till golfbana disponerade spelarna lämplig strand- och ängsmark. Det var givetvis en naturbana, som så småningom omfattade 9 hål med en totallängd av 997 meter. Första hålet var det längsta 305 meter, men de övriga voro mycket korta.

Spellet kunde, som framgår av protokollen, börja redan år 1894 sedan Setterberg från England införskaffat litteratur om spelet, klubbor och bollar. I en statistik införd i 1901 års bok uppgivas följande siffror av under åren spelade golfpartier:

1894 — 16 partier, 1895 — 5 partier, 1896 — 1 parti, 1897 — 47 partier, 1898 — 56 partier, 1899 — 64 partier, 1900 — 98 partier och 1901 — 163 partier.

Huruvida detta spelantal inkluderar tävlingsspel framgår ej. Man kan dock härav se att golfspelet ökades under de sista åren. Och det tävlades flitigt, och alla möjliga tävlingsformer förekommo. Herr Setterberg var mycket noga med att spelreglerna efterlevdes och att tävlingsprotokollen fördes noga. Han syntes särskilt intresserad av markeringarna och förde protokoll över rekordrunder för banan samt för de olika hålen. Enligt en uppgift skulle rekordmarkeringen för de 9 hålen ha varit 37 slag. Man hade även mästerskapstävlingar. Bästa resultatet synes dittills ha uppnåtts av Th. Åkermark som 1901 uppnådde 187 slag för 36 hål. Det sista tävlingsprotokollet som finns kvar, gällde »Arendals Amatör Mästerskap» av den 23 augusti 1903 över 36 hål. Vinnare blev C. G. Dahl med 183 slag. Fröken H. Åkermark blev tvåa med 187 slag och V. Setterberg själv trea med 190 slag.

Av papperen framgår ock att Arendalsklubben hade några tävlingar på Sandvikens bana före tillkomsten av den nya klubben.

Man torde kunna säga att Viktor Setterberg var den som ensam gjorde Arendal till vad det blev. Han var den eldsjäl som fick de övriga med sig och detta hans pionjärbete på Arendal var det första steget som ledde till golfspelets varaktiga införande i vårt land. Och denna lekfulla början på Arendal blev en språngbräda till vad som komma skulle i vår landsända under golfens tecken.

Särö Golf Klubb. Vid ungefär samma tidpunkt som man började spela golf på Arendal, hade ingenjör James Keiller ordnat med golfspel vid Släp nära Särö. Herr Keiller hade

varit medlem i den upplösta Gothenburg Golf Club. Vid ett besök i Skottland 1895 fick han tillfälle till spel bland annat på St. Andrews berömda bana. Han blev intresserad på allvar, köpte 7 à 8 sets golfklubbor som han tog med hem för egen och några vänners räkning. Han fick snart nog ordnat med en liten 5-hålsbana vid Släp nära Särö, där ängsmark vid kusten och med naturliga hinder erbjöd en god förutsättning för golfspel. Efter ett par års mera enskilt spelande bildades så småningom Särö Golf Klubb, som under åren 1899—1900 hade 28 medlemmar som erlade en årsavgift av 3 kronor. Men sedan den lilla banan år 1901 förstörts genom översvämningar så förtogs man lusten att å denna låglänta mark göra ett nytt försök. Klubben upplöstes och därmed upphörde sommarspelet på Särö. Sedan den nya golfbanan på Hovås kommit till stånd skänktes den återstående golfkassan till göteborgsklubben.

B. S.

Helen Wingstrand och Conrad Pineus.

Viktor H. Setterberg

Några minnen från mina tidigaste möten med Golf och Viktor H. Setterberg

Nittonhundratvå, alltså för femtio år sedan, mötte jag mitt öde. Tidigt på nyår kom jag till Glasgow, där jag fått anställning på kontor. I det boardinghouse, där jag slog mig ner, bodde också en engelsman, Watson, som var anställd i en industri, varest han hade två arbetskamrater, Paterson, tillhörande en golfarefamilj. En kväll sade Watson: »Vi måste ta upp golf». För min del hade jag endast en vag föreställning om detta spel.

Emellertid, några kvällar senare befunno vi oss hos pater-sönernas gode vän, golfprofessionisten och klubbmakaren David Adams i norra Glasgow, och innan vi lämnade denne gode skottes shop voro vi båda ägare till var sina sex klubbor, två trä à 5/6 och fyra järn à 5/— samt bag av brun canvas à 5/6. Jag har aldrig ångrat detta utom möjligen i dystra ögonblick, då golfen alldeles gått sönder för mig. Golfen, huvudsakligen utövad på en »Municipal Course», Bellahouston, à 2 d. per rund, gjorde vistelsen i Glasgow, som just ej är någon glädjens utpräglade boning, särdeles trivsamt för mig, särskilt sedan jag funnit, att en av mina överordnade var hemfallen åt lasten och gärna hjälpte mig att sjunka djupare ner i den. Dessvärre kunde man ej spela golf på den heliga söndagen. Så flyttade jag till huvudkontoret i Leith. Där och i Edinburgh fanns ännu mera golf och snart upptäckte jag, att man på andra sidan Firth of Forth, närmare bestämt invid kolhamnen Burntisland i grevskapet Fife, märkligt nog kunde spela även på söndagarna på en bana, som drevs som affärsföretag. Till spelet hörde även konsumtion av nationaldrycken, vilket bidrog till företagets ekonomiska framgång. En whisky kostade 2d., sodavatten ansågs som synd, när det fanns underbart källvatten. Då spelade man ännu med massiva bollar à 1/—. Den nya »rubber cored» Haskell-bollen gjorde sin entré det året, pris 2/6, som ansågs högst extravagant.

Omständigheterna gjorde, att jag reste hem i slutet av året, medförande mina golfgrejor, som jag egentligen ej trodde mig få någon användning för här hemma. Hemkommen gick jag snarast till Bröderna Lindstrand, det dåtida Göteborgs sportaffär och frågade Bondolle, den ene brodern, om det fanns någon här, som visste något om golf. Till min häpnad svarade han: »Jovisst, Viktor Setterberg, Tor Törnsten och några andra galningar». Och så var det gjort. Jag uppsökte dem, blev medlem av den samma år startade G. G. K. och under den milda decemberen förenade jag mig med den samling, huvudsakligast bestående av sommargäster från Arendal, som varje

söndag morgon tog ångslupen från Skeppsbron eller Bläsan till Sandviken, där 6-hålsbanan var utlagd i och på stadens grustag bakom Eriksbergs då ej så betydande verkstad.

Och efter denna inledning har jag kommit fram till det jag egentligen skulle skriva om: *Viktor H. Setterberg*. Honom har jag vid olika tillfällen hyllat som »Svenska Golfens Fader» och gör det även nu. De små ansatser till golf som tidigare förekommit i Göteborg och annorstädes i landet, få i detta sammanhang anses som betydelslösa. Setterbergs insats gäller i första hand Göteborg, men även de senare startade klubbarna i Falsterbo och Stockholm fingo impulser genom honom. Det är ovisst om golfproblemet för Göteborgs del blivit löst utan honom, i alla händelser ej så tillfredsställande som är fallet. Det var han som anlade den lilla banan på Sandviken och när klubben fick besked av staden, att grustaget skulle länsas för hamnbyggen, fick Setterberg i samband med den nyanlagda Säröbanan korn på Hovås. Jag minns hur han, understödd av Gösta Dalman (1903 hemkommen från utlandet, där han lärt sig inse golfens betydelse) och mig förde underhandlingar med markägarna om arrendering av mark. Åtminstone en av expeditionerna företogs i hästdroska och Göstas och min huvudsakliga funktion var att dricka kaffegök med de mera motsträviga gubbarna, en arbetsmetod, som var främmande för den gode Viktor. Det område det gällde var nedre delen av nuvarande 1:sta hålet och marken väster därom, å vilket samt å Säröjärnvägens mark den ursprungliga 6-hålsbanan anlades. Detta var på våren 1904 och upprinnelsen till den nuvarande Hovås-banan.

Också minns jag hur han fann på det första »klubbhuset», potatiskällaren, som numera ägs av Gunnar Carlsson, och upptäckte källådern, som tillvaratagits och nu lämnar vatten till Hovås samhälle. Men framför allt hur han slet och släpade för att bryta mark och planera med de små och enkla medel, som då stodo till buds, och hur han med lock och pock sökte få hjälp av medlemmar och pojkar att röja ljungen, som täckte stora delar av banan.

Weibull, Törnsten, Setterberg, Åkermark

Setterberg unnade sig ingen ro när det gällde golf. Icke blott att han älskade att spela, han slet, som sagt, på banan, var sekreterare och propagandaledare. De som voro med på den tiden minnas säkert hans gula, hektograferade, handskrivna cirkulär. Han ordnade sammankomster vid vilka han föredrog till luta små sånger om golf diktade av honom själv eller översatta från engelska, avsedda att sjungas unisont. Jag erinrar mig några lösryckta rader från en av dessa:

»Somliga tala om segla och rida,
andra tennis blott är till lag — — —
nej giv mig golf, annat älskar ej jag.»

Och efter tal om fröjderna på banan:

»Där golfar jag hela min dag,
nej giv mig golf, annat älskar ej jag.»

Dessa rader beskriva, långt mer än han själv anade, hela hans inställning. Han hade knappast vänner i vanlig bemär-

kelse, utan allt kretsade för honom kring golf. Vaken eller sovande tänkte och drömde han endast om golf. Handicappad som han var av en deformation av ena benet, uttömde han sin kraft på golf, samtidigt som han i denna hade ett mål att leva för och den fyllde hans tillvaro, ända tills han på grund av tilltagande ohälsa ej längre kunde ägna sig däråt. Det är att beklaga att många skola minnas honom från denna hans nedgångsperiod, ehuru egentligen hans enastående och aldrig svikande intresse för golf skulle vara det minne av honom som skulle stå för oss som njuta frukterna av hans banbrytande gärning.

Några andra personligheter komma i detta sammanhang i förgrunden: Tor Törnsten, Lasse Weibull och Axel Brynolf, som väl voro de, vilka gävo Setterberg det bästa stödet i hans strävanden, och jag önskar bringa även deras minne min hyllning.

Låt mig sluta dessa anteckningar med ett lovsjungande av *Golf*. Nyttan och nöjet bereder den sina utövare. (Ibland även övergående sorg.) Vilken glädje och avspänning skänker ej detta konstiga spel, som utan stor apparat kan utövas på hemmabana och främmande banor. Många vänner finner man och många affärsförbindelser ha knutits på golfbanan. Och främst av allt: Golf är en underbar skapare och upprätthållare av god kondition till kropp och själ, vilket bäst torde bevisas av det ständigt ökande antalet av aktiva golfare, som uppnått och överskridit folkpensionärsåldern.

Hovås, en snöig januaridag 1952.

Christian Röhss

En återblick och en framtidsförhoppning

Då Göteborgs Golf Klubb i år firar sitt 50-årsjubileum kan klubben med stor tillfredsställelse se tillbaka på de år som gått. Från en trevande början ute på Hovås — pionärnamn såsom Setterberg och Törnsten glida förbi i minnet — har klubben vuxit sig stark och intar nu en ledande plats i den svenska golfvärlden. Det var från Göteborg som intresset för golfporten spridde sig till det övriga Sverige och den ur europeisk synpunkt sett starka

ställning, som sporten nu intar i vårt land, är mycket uppbyggd på den stimulans och styrka som tillförts från Göteborgs Golf Klubb. Den spröda plantan på Hovås har vuxit och blivit ett ganska vackert träd. Över 6.000 medlemmar räkna nu de 35 golfklubbarna i landet. Göteborgs Golf Klubb kan i sanning vara nöjd med det initiativ som togs 1902.

Skall man våga en gissning på grundval av de gångna årens resultat bör framtiden te sig ljus och lycklig för golfporten. De omvälvningar som ägt rum ekonomiskt och socialt under det senaste decenniet måste emellertid komma att ganska avsevärt förändra de traditionsbundna formerna för vårt spel. Kostnaderna för anläggning och underhåll av en golfbana och alla övriga kostnader för en golfklubb komma att stiga och föranleda höjda medlemsavgifter, vilket väl gör att nya privata banor kanske icke komma att skapas i samma takt som hitintills. Vi få emellertid hoppas på att, liksom i Storbritannien och i U. S. A., de kommunala myndigheterna hos oss komma att inse, att icke bara ungdomens behov och trängtan efter fysisk spänst skall tillgodoses utan att även övriga, något mera

till åren komma medborgare böra beredas möjlighet till utövande av lämplig rekreation och då, givetvis, enkannerligen golf.

Redan nu finns det i Sverige åtskilliga kommuner som ställt mark till förfogande och även lämnat ekonomisk hjälp för att förverkliga drömmen om golfbanor inom deras landamären. Detta är hoppfullt och tacknämligt, men när kommer golfbanan i kommunens egen regi, öppen för alla? Lämpliga områden finnas i de flesta fall. Skall Göteborg bli den stad som förutom att ha den första alltjämt existerande privata golfbanan också kan ståta med att vara den stad i Sverige som först insett den nya tidens krav och öppnat landets första allmänna golfbana?

Det vore väl en födelsedagspresent! Och vilken stimulans skulle det icke bli för det övriga Sverige!

Sune Malmström

Ordförande i Svenska Golfbundet

Der var nogle aar, hvor jeg ret ofte kom til Göteborg og spillede ude paa Hovåsbanen — og nød det. Saa kom krigen og rejsevanskeligheder, og nu har jeg ikke været paa banen i mange og lange aar. Maaske banen er lagt noget om, den blev allerede ændret betydeligt, medens jeg kom der.

Jeg kan lide at spille paa andre baner, og er man vant til danske baner og Falsterbo er Hovås noget helt for sig selv, noget nyt. For mange aar siden var jeg saa heldig at komme i finalen i en stor match. Den dag, vi skulle spille finale paa Hovåsbanen, styrtregnede det med mægtige søer paa greenerne. Vi blev vaade om formiddagen og værre blev det om eftermiddagen. Roberts gjorde sit bedste for at hjælpe os. Jeg har det indtryk, at fru Roberts med naal og traad syede os gummitøj under frokostpausen, af diverse mærkelige stykker vind- og vandtøj, der blev fundet frem. Mod væden hjalp det ikke meget, men vi kunne næsten ikke røre os, og saa er det jo ikke ligefrem med begejstring, at man gaar ud til de sidste 18 hul-

ler. Jeg tabte stort. Jeg tabte, men kan ikke huske hvordan. Det er jo det mærkelige ved golf, at matcher husker man ikke aar og dag efter, kun enkelte individuelle slag staar levende i ens erindring, som om det kun var uger siden.

Naar jeg nu tænker paa Hovås banen, er det vistnok det gamle tredie hul, jeg husker bedst, og vistnok fordi jeg saa ofte kom i bækken lige foran greenen. Og saa grusgraven paa andet hul. Ja, saa er der selvfølgelig klubhuset, der laa oppe paa klippen og som i største grad vakte enhver udlændings baade beundring og forundring.

Det var morsomt at spille golf ogsaa den gang. Man kom altid hinanden nær, man fik som altid et stærkt personligt indtryk af sin mod- eller medspillers psyke, som fæstnede hans personlighed i ens erindring paa nagelfast maade. Skal jeg være helt ærlig, maa jeg nu efter at have spillet Spillet i mange aar sige, at jeg glæder mig maaske mere nu over golfen end nogensinde; ikke mindst fordi jeg nu næsten altid er ligeglad med, om jeg vinder eller taber.

Den skotske digter Robert Burns har skrevet følgende lille vers:

My heart's in the Highlands, my heart is not here.

My heart's in the Highlands, a-chasing the deer;

Chasing the wild deer and following the roe,

My heart's in the Highlands wherever I go . . .

En gang skrev jeg en fræk kopi heraf, der kom til at lyde saaledes:

Mine tanker er ved golfen, mine tanker er ikke her,

Mine tanker er ved golfen, i sol og alskens vejr.

Min fritid, den er der, under de allerbedste kaar,

Mit hjerte er ved golfen, hvor skidt jeg saa end slaar.

Og dette kan jeg sige med sandhed efter mere end 53 aars forløb.

Frederik Hegel

Med sine 50 år er Göteborgs Golf Klubb en av Skandinaviens eldste golfklubber, og det er neppe for meget sagt at Göteborgs Golf Klubb har hatt stor innflytelse på utbredelsen av golfspillet i Norden og særlig på høyning av spilloivået. Derom vitner de mange lysende navn i golfsporten som finnes blant klubbens medlemmer.

For golfsporten i Norge har Göteborgs Golf Klubb hatt særlig stor betydning, og tallrike norske golfspillere har hatt stort utbytte og megen glede av sine mange besøk på Hovås. Helt siden 1928 — kun avbrudt av krigen og i tiden umiddelbart før og etter — har der vært utkjempet klubbkamper mellom Göteborg og Oslo, avvekslende på Hovås og på Bogstad om den såkalte »Shakerpokalen». Disse klubbkamper har utvilsomt vært inspirerende og lærerike for de norske spillere. De har sikkert også gjort sitt til at så mange norske i årenes løp har besøkt Hovås hvor de alltid har vært mottatt med den største gjestfrihet, og hvor de foruten å kunne perfektionere sitt spill på den vakkert beliggende og rikt varierte bane har hatt gleden av å få mange gode venner.

Det er mig derfor en stor glede og en kjærkommen anledning til på Norsk Golf forbunds vegne å sende Göteborgs Golf Klubb en hjertelig hilsen og lykkønskning til dens 50-års jubileum med ønsket om Klubbens fortsatte trivsel og fremgang til glede for dens medlemmer og for golfsporten i Norden.

Oslo, 21. januar 1952.

A. Monrad-Aas

For mig begynder Golfeventyret i Hovås altid ved Kirken.

Det var en dejlig Sommeraften jeg første Gang drejede ned fra Landevejen, fik Øje paa de fristende Fairways, kørte gennem de smalle Veje op til Klubhuset — og følte mig i et Golfens Paradis.

Aldrig har jeg glemt den Aften, og hver Gang jeg siden naar frem til Kirken, har jeg den samme Følelse af Forventning og Glæde. Jeg ved, at om faa Minutter venter et morsomt game med gode Venner — en Følelse enhver Golfspiller kender og elsker.

Gemytligt er det at gaa Banen rundt. Man føler sig ikke isoleret paa trange Fairways, men overalt ser man Spillere og overalt en Naturskønhed, der er saa charmerende for os Danske. Og smukkeste af alt maaske Udsigten oppe fra det gamle Klubhus udover Banen og Vandet.

Det var adskillige Aar før Krigen jeg første Gang spillede i Hovås, og mange er de glade Minder fra dengang om spændende aabne Mesterskaber og Turneringer, om straalende og morsomme Fester. I Hjertet en Tak til Conrad Pineus for enestaaende Gæstfrihed mod os unge Mennesker. I Sandhed paa alle Maader et Golfens Paradis.

Og saa kom Aarene efter Krigen, hvor vi igen kunne mødes. Før hver Landskamp med Sverige spurgte vi ængsteligt: hvor mange Göteborgere er der med? Det nye Golfdynasti frygtede vi — og med Rette. Men herlige Sportsfolk er de, og mange Minder har vi sammen. Göteborgs Golf Klubb, hvor de har tumlet sig fra de ganske unge Aar, udklækker sine Børn godt. Tankerne gaar til Finn og Knut, »gamle» Erik Bengtsson, Eric og Hugo — Toto og Margareta.

Og fra disse Aar glemmes ikke elskelige Anders Johnson. Mange Gange drøftede vi fælles Interesser for Golfsporten i Sverige og Danmark, og altid fandt vi hinanden.

Nu bliver Göteborgs Golf Klubb 50 Aar. Alle danske Spil-

lere, der blot een Gang har besøgt Klubben, vil have bevaret Mindet om en herlig Bane og hjertelig Gæstfrihed, og alle gode Lykønskninger vil i Tankerne gaa mod Hovås.

Selv ønsker jeg kun, at jeg i mange Aar paa en smuk Sommerdag maa dreje ned ved Kirken — se de velkendte Fairways og Greens — køre forbi Villaerne med alle Venner — op til Klubhuset og faa »just a good game of golf».

Mogens Bredfeldt

Da jeg som 53-åring begynte å spille golf, hørte jeg av mine gode golfvenner om deres opplevelser i Göteborg og på Hovås. Disse forstod jeg var veldig interessante og morsomme. Det var derfor med stor glede at jeg som formann i Oslo Golfklubb fikk anledning til å delta i matchene om Shakerpokalen — i mine øine den morsomste av alle matchene. Jeg ble ikke skuffet i mine forventninger. Vi ble møtt av en enestående elskeverdighet og personlig fikk jeg mange gode venner,

som jeg satte stor pris på. Desverre er det nu mange år siden jeg kunne delta, men jeg glemmer ikke den glimrende sportsånd og store elskeverdighet som vi fant i Göteborgs Golf Klubb.

De spør meg om noen interessant opplevelser — noen spesiell sådan kan jeg ikke huske fra golfbanen — men sannsynligvis takket være den store gjestfrihet — begikk min følgesvend, den engelske Captain Barnett en bedrift. Ved hjemkomsten til hotellet gikk han i 4. etasje fra det en værelset til det annet på den smale svakt utover-heldende murstenslist utenpå veggen. Det var en rystende opplevelse å være vitne til.

Hovåsbanen er en av de beste og hyggeligste baner jeg har spilt på. Den har utmerkede fairways og greener — først og fremst på grunn av den utmerkede behandling og derhos skyldes det grunnens gode beskaffenhet. At man etter spillet kan få et herlig sjøbad like ved banen er jo ganske enestående.

Jeg vil gjerne få lov å lykkønske Göteborgs Golf Klubb med de 50 år og ønske den held og fremgang i årene som kommer.

Med golfhilsen!

Johan Collett

I gladly respond to your request to send you a message on the occasion of the jubilee year of your famous Golf Club. I associate your course with one of the most interesting and delightful episodes in my life.

In July 1950 I was playing golf with Kjell Andersén, filling in an afternoon before embarking in s/s "Saga" that night. A fortnight of Swedish hospitality is not conducive to good golf and I was badly beaten by my friend. In any

event he is a better player than I am, so that I can only give him a game if I receive strokes.

The match was over and I went to the seventeenth tee, noticed that the distance was 225 yards (quickly converting the metres into yards) and rather optimistically took a number two iron. Having lost the match I had ceased to press, and I got a peach of a shot without any effort. It seemed to go straight in the direction of the green, but I thought it would probably be short. When we reached the green the ball was

missing, and we searched all round until somebody thought of looking in the hole. We were all overjoyed, particularly the caddy in anticipation of bounty from his employer.

Someone told me that a Cup was in the clubhouse, presented by Mr. Rudolf Müntzing, who had done the hole in one in 1939. It was to be claimed by anyone who would do the hole in one again. We rang him up. He was celebrating his sixtieth birthday, and was delighted to let me take the Cup away with me.

It is strange one can never keep news like this to oneself. One never has so many friends as when one does a hole in one, and thirsty friends at that. I got down to the quay, clutching my golf clubs in one hand and the large Cup in another, and mounted the gangway. There was a crowd of photographers awaiting my arrival, and Mr. and Mrs. Bökman were there too. The Cup was soon filled with champagne and we started the voyage under the most favourable auspices.

At midnight when at Sea I received a radio message from Stockholm, from a Lady with whom I had played golf the previous week, which ran "Congratulations from Stockholm to the English champion".

On arrival at Tilbury, as I proceeded down the gangway, the top of the Cup which was mounted with a golf ball fell off and started to roll down, but was caught by the Customs Officer. He cried out "How's That" (cricket term), and was so pleased with his ability to catch it that he let me go through without paying duty.

I have now presented another Cup to be claimed by anyone who does that hole in one again. I hope myself to be a competitor for my own prize, but the chances of doing the hole in one again are about as strong as dropping letters of the alphabet from an aeroplane in the hope that they will come down in the form of a play by Shakespeare.

I must conclude by renewing my friendly greetings to you and all members of the Club where I have made so many friends.

Geoffrey Shakespeare

Jag sitter och drömmer mig tillbaka i tiden, tillbaka till *gamla* Hofås, till den tiden då det var sex hål och Viktor H. Setterberg ställde och styrde. Däremellan och mina nu ganska sporadiska besök i samband med något mästerskap ligger 46 år av golf och många trevliga minnen.

Minnena defilera förbi, en del skarpa, andra mera suddiga, det ena kommer efter det andra. Thompsons missade putt på 36:te hålet 1938 lockar fram en annan final, den som jag spelade mot Manne Lignell 1926 i full storm, då min boll faktiskt *bläste* upp ur 37:de hålet.

Bland de klaraste äldre bilderna står Viktor H. Setterberg själv, arbetande på greenerna tillsammans med sin gårdskarll och med caddies, på sitt säregna sätt skakande armar och händer när han adresserade bollen, haltande runt banan eller springande till tåget, vilket ofta hände på söndagsmiddagarna då golfspelarna kom springande i en lång svans.

Det är självklart att den gamla 6-hålsbanan inte kan jämföras med den nuvarande välskötta 18-hålsbanan, som så många besökare säger är så trevlig att spela på. Men är golfen fördenskull roligare nu än förr? Jag skulle vilja besvara den frågan nekande. Det var så enkelt och naturligt förr i världen, det var ingenting konstlat, spelet skänkte en omedelbar glädje, det hände så mycket, fick man ett dåligt läge (som var det vanligaste) fanns det inte någon bankommitté att skälla på, man fordrade inte så mycket. Men man måste variera spelet mera än nu, spela med pull och slice, lyfta bollen över riskabla stenmurar, slå låga bollar över sandgraven mot vinden m.m. Någon säger kanske att man måste variera spelet även i dag. Javisst, men det blir på ett annat sätt. Nu tar man en annan klubba, då måste man kunna spela flera olika slag

med samma klubba, man hade bara tre järn mot nu nio eller tio.

Mitt första besök på Hovås gjordes sommaren 1906 i sällskap med två bondpojkar från Askim som skulle gå dit och leta bollar. Vi bodde somrarna 1906 och 1907 på Askim. Vi genomsökte de snåriga bäckarna, den väldiga sandgraven med sina stora stenar på botten, vasskanten i insjön och slånbuskarna vid bäcken. Jag kan ännu i dag känna porsens fräna doft kittla i näsborrarna och förnimma vilken sensation det var att för första gången hålla en golfboll, denna lilla gummi-luktande tingest, i handen. Inte kunde jag då ana att detta besök på Hovås skulle få så stor betydelse i fortsättningen.

Den första vandringen på skenorna mellan Askim och Hovås följdes av flera. Örena var värdefulla, och 10 öre för en upphittad boll och 25 öre i timmen för bärning var pengar. Jag träffade Georg Pettersson och andra caddies. Georg hade fått en cleek och med den började vi spela golf på en liten äng i Askim. Kanske vi behöll en och annan boll som vi hittat, men detta må väl vara oss förlåtet för den goda sakens skull, bollar var inte så lätt att få tag på den tiden och nya bollar var dyra. Vi bröt av klubban, lagade den, och till slut var den så liten att vi måste spela med en hand. Men på den lilla ängen vid källan Vesslan fick två blivande svenska mästare sitt intresse för spelet grundmurat. Setterberg ordnade tävlingar för klubbärare och vi bar och tränade, och alltifrån den tiden var det inte många söndagar som inte tillbringades på Hovås.

Vi bar mer eller mindre stadigt för vissa spelare. Georg Pettersson hade monopol på Tor Törnsten, och vi andra var nog lite avundsjuka på honom för den skull, ty dels var Törnsten klubbens utan tvekan bästa spelare, och dels betalade han bättre och gav dricks. När Törnsten någon gång tog fram brassien så hånade Georg oss med att »nu ä' de' slut mä er, nu kan I packa ihop», därmed åsyftande att Törnsten slog så långt att våra »hussar» inte hade någon chans längre. En klubbärare, som hette Fritz Fougberg, hade lagt embargo på

Gustaf Asklund, en välfödd genomtrevlig spelare med en medfödd slice. Han brukade spela matcher med höga odds mot August Mattsson, känd för att spela upp ur sandgraven med sin brassie. Asklund hade det goda med sig att Fritz allt emellanåt fick gå in i Asklunds ångbageri och få färska limpor.

Självt bar jag mest för Setterberg, vilket inte var något eftersträvat nöje. Man fick alltid betalt precis efter taxan och inga dricks. På den tiden fanns det inte några rostfria klubbor och i den fuktiga potatiskällaren-klubbhuset rostade järnklubborna. De flesta spelade med dem som de var, andra lät caddies ta hem dem någon gång och putsa dem, men Setterberg hade den besynnerliga idén att hans caddie skulle gå och putsa dem med grovt sandpapper under spelet. Det var ett förskräckligt filande. Och impopulärt bland caddies. Georg Pettersson hade tidigt upptäckt detta och höll sig nogsamt undan så att han inte blev fast för bärning för Setterberg. Men när man bar för Setterberg lärde man sig gratis en hel del om regler, golfetikett och spelet, ty liksom nu kom andra spelare till sekreteraren och frågade när de var tveksamma.

Söndagarna började med att golfspelarna kom ut med 10-tåget. De satt alltid i första vagnen och ofta tog Setterberg på tåget emot anmälningar, om det var tävling, och verkställde även lottdragning. En av klubbävarna, i regel Setterbergs, fick springa och hissa klubbens flagga på flaggstängen på berget vid 1:sta utslaget (nuvarande 18:de) och senare, då banan fått nio hål, även på berget vid 2:dra (nuvarande 10:de) green. Men de skulle hissas sjömannamässigt, och många gånger fick man göra om det. En annan klubbävarare fick springa runt banan och sätta ut flaggorna i hålen. Dessa togs in varje söndag efter spelets slut, det var först när Georg Roberts kommit till Hovås som instruktör som flaggorna fick stå ute dygnet runt.

Den gamla guttabollen av massivt pressat gummi var den vanligaste när jag började. Den gav en hård träklang i tillslaget och sprack ibland sönder i stora bitar, men var ganska bra att spela med, fast den naturligtvis inte gick långt jämfört

med våra dagars bollar. Det fanns också en luftfylld boll, pneumatic, med cordväv på utsidan. Den var outslitlig men inte riktigt rund och betydligt dödare att spela med än guttabollen. Det var ett himmelrike när de gummivirade bollarna, rubber cored, började komma och man kunde få tag på en sådan boll att spela med. Det fanns många märken, Törnsten spelade med Silvertowns med ett »S» märkta bollar, den vanligaste blev »Challenger», en mycket bra boll, andra märken var Spalding, Dunlop, Zodiac Zome, Why not, Avon m.fl. Det fanns flytande och icke flytande, de förra något större och lättare.

Setterberg hade samlat ihop gamla klubbor som förvarades i två stora träkistor. Där fanns alla slags klubbor, höger- och vänsterhänta, trä- och järnklubbor, med vanliga träskaft eller med rottingskaft, hela eller lagade med segelgarn. De var prydligt fernissade och bemålade med en bred röd rand ovanför klubbhuvudet och nedanför greppet. Nog syntes det när man kom med klubbens klubbor! De var i första hand avsedda för nybörjare, men jag är rädd för att det mest blev klubbbararna som sprang och spelade med dem. Så småningom förbrukades förrådet och de gamla klubbor, som nu pryda hallen i klubbhuset, utgör endast en ringa återstod av den unika samlingen som säkerligen skulle hedrat sin plats i vilket golfmuseum som helst.

Setterberg var intresserad av ungdomen och ordnade först tävlingar för klubbbarare som 1908 övergick till tävlingar för skolungdom. Som priser fick vi ett, två eller tre nummer av den engelska tidskriften *Golf Illustrated*, 1902 och 1903 års upplaga, påskrivna med Setterbergs karaktäristiska stil. Tyvärr har jag inte något av dessa originella priser kvar, Georg Pettersson har bevarat två stycken. 1908 ställde Setterberg upp en särskild skolungdomspokal och 1909 blev det två pokaler i två åldersklasser. Jag lyckades vinna pokalerna i min åldersklass. 1907 fick jag min första silverpokal skänkt av August Mattsson, och jag var mäktigt stolt.

Ni kanske tror att George Roberts var klubbens förste

instruktör? Misstag. Det var ett par skolpojkar, som Setterberg engagerade sommaren 1908 och som mot en blygsam avgift skulle ge lektioner till nybörjare. Det blev nog inte så många lektioner, och kanske visste eleverna ibland mer om golf än lärarna, men de fyllde ett behov och det fanns någon som kunde ta hand om intresserade nybörjare. Ingen av dessa instruktörer fortsatte att spela golf sedan de växt upp, så något amatörproblem blev det aldrig för deras del.

1908 införlivades de tre nya hålen med banan, de kom in mellan 1:sta och 2:dra hålen och den 9 augusti satte Ove Eriksson nytt rekord utom tävling för den nya banan med 8 6 4 8 6 6 5 9 3 55 slag. Den 20 september satte Törnsten nytt rekord för det första av de nya hålen (föregångaren till nuvarande 10:de), 330 meter långt, med 4 slag, nämligen ett driverslag, ett aluminium baffieslag som placerade bollen på green och två putterslag. Tre dagar senare sänkte Törnsten rekordet för nio hål utom tävling till 43 slag, 7 4 3 5 4 4 6 6 4, och den 20 december satte han nytt rekord utom tävling för 18 hål med 50 52 102. Som synes bokförde Setterberg mycket noggrant gjorda resultat.

Kommer ni ihåg några av dessa spelare, som 1908—1909 hörde till klubbens flitigaste: E. André, J. Ågren, A. Weilenmann, J. Nordberg (vänsterhänt), Folke Jonsson, Lars Weibull, Em. Bratt, Arn. Wadström, Tommy Smith, C. G. Dahl, H. Jacobsson, Robert Rettig, G. Berg, R. Ewert och H. Baxter? Dit hörde också Gösta Dalman och Axel Calvert.

Viktor Setterberg var en energisk sekreterare. Han matade medlemmarna med hektograferade redogörelser för regler, tävlingar, golflitteratur, utlandsnytt m.m. Han skrev i varje nummer av Ny Tidning för Idrott. Han försökte samla spelarna, som t.ex. följande uppmaning i nämnda tidning i januari 1909 visar: »Hrr golfspelare uppmanas sammanträda hos sekreteraren i svenska golfförbundet i Göteborg, Haga Östergata 1, andra vån., varje söndag kl. 6—8 em. under februari månad för dryftande av gemensamma angelägenheter. Föredrag hållas.»

Följande småsaker från Setterbergs hand i nyssnämnda tidning kan också nämnas:

Bomullsvantar äro bra att använda i regnväder, då klubb-skaften blivit hala, emedan därigenom ett säkert grepp erhålles.

Lagtävlingen på Hovås den 11 oktober måste inställas då endast tre spelare anmälde sig till start och minimum för att möjliggöra tävlingen var fyra. (Nota bene: Svenska fotbolls-mästerskapet avhölls denna dag i Göteborg!)

Latin och golf. Quis custodet ipsos custodes — vem skall handicappa handicapkommittén.

Meum et tuum — ett halverat hål.

Ne plus ultra — det är svårt att slå en plusspelare.

Brevlåda. Det är i reglerna förbjudet att förbättra edert läge, då någon ser det.

Intet hinder att giva eder motspelare ett tvåfots putterslag, när ni är 4 hål upp och 3 att spela.

Ni *må* engagera en karl till att igenfylla alla hål som ni gjort i en sandgrav.

Om dessa små minnesbilder har blivit Setterbergs-betonade så beror detta förmodligen på att han var en så dominerande person, så energisk och allestädes närvarande att det var svårt att göra något utan att han på något sätt kom in i handlingen eller bilden.

Lidingö i november 1951.

Erik Runfelt

Vid påsktiden 1906 flyttade familjen till Askim.

Annandag påsk gick jag med ett par skolkamrater, som bott i Askim ett par år, ut till Hovås. Då för tiden fanns det endast ett fåtal villor vid själva hållplatsen. Vi kommo upp till toppen av det berg, där den

Odqvistska villan nu ligger. På andra sidan av järnvägen låg golfbanan, som då endast bestod av sex hål. I olika riktningar promenerade ett tiotal herrar — en del klädda i röda rockar — då och då svängande med ett slags klubbor. På min fråga till kamraterna, vad de där herrarna hade för sig, fick jag till svar, att det var golfgubbar. Mitt förslag att gå ner och se på spelet, bemöttes med att det inte var någonting att titta på. Jag beslöt mig i alla fall för att taga närmare reda på hur spelet tillgick och gick ner till golfbanan. De andra pojkarna följde då också med. Vi stannade vid 6:te, nuvarande 17:de inslagsplatsen.

Golfklubbens ordförande på den tiden, Tor Törnsten, och bankdirektör Johan Lilliehöök voro på väg till hålet. När de spelat ut detta, vände Tor Törnsten sig till mig och frågade, om jag ville bära hans klubbor. Då jag tvekade och svarade, att jag aldrig tidigare sett spelet, gav han mig helt enkelt klubborna och jag var caddie med en svindlande lön av 25 öre i timman. Efter spelets slut gingo vi till klubbhuset — potatiskällaren. Här träffade jag för första gången Viktor H. Setterberg. Han lovade mig på stående fot en golfklubba och en golfboll, om jag kom till golfbanan nästa söndag. Naturligtvis kom jag och fick en klubba, som han själv tillverkat samt en stenhård s.k. guttaboll. Så roligt, som jag hade med dessa enkla redskap och en riktig »cleek», som jag snart därefter köpte, har jag inte haft med några andra klubbor. Setterbergs hemmagjorda klubba gick snart sönder. Cleeken, som var en riktig klubba, gick också sönder men lagades med spikar och snören tills även den var ett minne blott.

Georg V. Pettersson

Helst gå mina tankar tillbaka till flydda tider i klubben, då vi voro som en stor familj, väl ett 50-tal spelare och alla kände varandra så att säga både utan och innan. Vi trivdes i det gamla klubbhuset »utan alla nutida bekvämligheter». Vår pro., Geo. Roberts, var en utomordentlig tränare, green-keeper och vän och hans engelska fru bakade de bästa scones och serverade ett te, som stod i särklass.

Alla spelade med alla och efter spelet gingo vi hem till varandra i staden. Vi pratade golf, hur vi ville ha banan och andra aktuella frågor voro ständigt uppe till diskussion. Golfhistorier lekte alltid på våra läppar. Vi spelade för äran — aldrig om pengar. Dessa hade då ett helt annat värde.

Pojkaktigheten lyste alltid fram. Vi tog spelet som en lek, om det dock alltid låg allvar bakom själva prestationen. Barnasinnets kom ofta fram och min gamle vän Axel Brynolf, som även en gång var ordförande i klubben, gav detta fritt spelrum. Hans golfhyllning vid solenna tillfällen på hexameter ej att förglömma. Jag minnes väl hans upptåg med vännen Edv. Ljungqvist och tandläkare Karl Elander. En söndag lade han en stor sten på botten av Ljungqvists bag. Nästa söndag ännu en etc., etc. Den blev naturligtvis tyngre och tyngre, men L. tycktes vänja sig vid det — det fanns då inga Bag Boys. Men detta måste ju taga ett slut, ty till sist gingo klubborna ej ned i bagen. Tablå! Tandläkare E. blev utsatt för ett liknande skämt. Han bar alltid ett plommonstop, vilket vännen Axel fått korn på. Första söndagen lade han en bit tidningspapper innanför svettremmen, nästa söndag ännu en och fortsatte söndag efter söndag. Till sist fick E. gå och hålla hatten med båda händer, när vinden ökade. Det måste ju även i detta fall bli tablå.

Det kanske i detta sammanhang är dumt att förtälja en historia, som väl gått världen runt, men som faktiskt såg dagens ljus i vårt gamla klubbhus till teet efter en söndagsrond. De gamla kumpanerna Karl Elander och Conrad Pineus hade haft sin runda och jag deltog i tedrickningen. Conrad var som alltid laddad med historier och berättade om hur tjänsteflickan i en familj kom in i sängkammaren på morgonen och frågade herrskapet, om hon skulle servera morgonkaffet. Mannen, som helt oförmodat kommit hem tidigt på morgonen från en resa, bad då flickan taga in tre koppar i det han böjande sig ned under sängen säger: »för du vill väl ha en kopp också». Blixtnabbt replikerade Elander: »Va' sa' Du då?»

Ja, dessa äro knappast några golfhistorier, varför ett par sådana om »hål i ett slag» följer. Ryktet om sådana händelser spreds ju förr i tiden som en löpeld, men en av våra bästa spelare, Rune Runfelt, lyckades en längre tid hemlighålla händelsen. Han hade nämligen hålat ut det 11:te från teen på så sätt, att han duffat utslaget, men bollen studsade mot berget till vänster ned på green — och senare i hål. Han tyckte detta gick hans ära förnär och tog löfte av partnern att ej skvallra.

Som bekant bjuder »hål i ett»-spelare klubbmedlemmarna på whisky. En exekutör av den sparsamma sorten hade mycket riktigt medtagit en flaska nästa söndag. Den placerades i sitt pappersomslag helt diskret i en fönstersmyg i klubbhuset, men som ingen under dagens lopp hade attackerat buteljen, fick den följa med hem igen. Golfetiketten hade emellertid strikt följts . . .

Det händer ju många lustigheter med bollarna, men dessa upprepas överallt i världen och facklitteraturen överflödar härav. T.ex. som när jag i ruffen till vänster framför 3:e green slår till min boll med en niblick och två bollar flyger ut. Eller jag spelar en approach too big en regnig och blåsig dag. Den vecklas in i hålfaggan ett ögonblick — faller sedan ned rakt i hålet — men på den tiden hade vi korta, tunna järnstänger i hålen.

Eller när Frank Dyer och jag stå och öva på 17:de green. Vi höra rätt som det är ett bollnedslag och se en boll komma rullande framåt hålet. Frank rusar fram, rycker upp flaggan — och Rudolf Müntzing har gjort hålet i ett slag. Detta hål har endast gjorts i ett slag två gånger. Andra gången blev Sir Geoffrey Shakespeare verkställaren.

Vår ordförande vid ett tidigt stadium av vår tillvaro och sedan under många år var Tor Törnsten. Han var en drivande kraft i all idrott och golf blev hans stora hobby. Han var en god spelare — hade uppfångat en del av dess tjusning i England — men hans putterspel var svagt. Han berättade gärna om sina runder slag för slag, precis som vännen Urban, men spelet på green kom varken med i relateringen eller summeringen av slagen — slagtävlingar självfallet undantaget! När sålunda Tor förtalte att han gjort det eller det hålet på så få slag, så anmärkte vi ofinkänsligt alltid, »ja, men naturligtvis exklusive putterslagen».

Georg Wendel

Hur är det möjligt att någon människa som en enda gång gått banan runt och fått minst tre lyckade slag — om de sedan hamna där de skall, spelar mindre roll — kan undgå att bli golfentusiast.

Första gången jag förekom på Hovås golfbana var våren 1925. Jag befann mig en stund ensam på nuvarande 16 fairway med en mashie i handen, och då det låg en liten boll mitt på fairwayn ville jag pröva min lycka och träffade riktigt

fint — men jag stod där en smula häpen då det lindrigt sagt blev stor uppståndelse på banan. Bollen jag expedierat var

nämligen Manne Lignells, som just var i färd med att vinna en tävling. Jag minns han var den ende som visade sig vänlig — detta var min debut som golfspelare.

Den gången fanns det inte så många spelande damer på banan och ytterst spännande var det när vi de följande åren hade våra mixfoursometävlingar, då deltagarna i regel bestod av familjerna Röhss, Person och Wingstrand. Men liten blir stor och 1932 startades på nytt en damkommitté med Linnéa Person som ordförande, och till de två à tre tävlingar om året som vi hade, kostade det oss mycken övertalning att få samman 6—8 spelare. Ann-Kersti Person var den tiden vår stjärna på banan med 21 i handicap. Nu idag, 20 år efteråt, ser det annorlunda ut. Vi ha ju nu spelare som Margareta Gidén, Maud Röhss, Ingrid Schnack, Lillot Mörner och Ann-Kersti Svensson med ensiffriga handicap.

Utländska gäster hade vi då och då, även om de inte förekommo så ofta på Hovås som i Båstad. Hur roligt var det ej för oss jämförelsevis nya spelare att få se och även få spela med de engelska, nästan scratchspelande damer, som Ludvig Nobel inbjöd så gott som varje sommar på 1930-talet. De stodo i internationell klass och med en i våra ögon närpå storslagen precision i slaget. Deras lilla »Oh, bad luck» när motspelaren missade, verkade alltid som ett skönt plåster på såret.

Numera ha vi årligen ganska många tävlingar som damkommittén själv sköter om, och vår damdag, som vi nu under ett decennium hållit varje vår, har blivit mycket populär. Den samlar deltagare från många andra klubbar, och många av våra gäster äro från så nordliga breddgrader att de möta upp helt otränade för säsongen, men alltid ha vi lika roligt.

Liksom till en god vän som fyller de femtio vill jag gärna till G. G. K. uttala ett tack och en önskan — ett *tack* för allt det trevliga jag fått vara med om och en *önskan* att klubben och golfporten även i fortsättningen måtte bli till lika stor glädje för alla som den varit för mig.

Helen Wingstrand

Uppmanad att skriva några rader om, förslagsvis »mitt roligaste golfminne», känner jag mig, uppriktigt sagt, ganska tafatt.

Börjar man gräva i minnenas oändliga rad kan man endast konstatera att golfspelet nästan endast efterlämnat roliga och angenäma minnen. Att plocka fram endast de roligaste vore som att ge sig ut på Atlanten i en eka. Och här vill jag gärna tillägga att även motgångarna,

som naturligtvis varit många, i grund och botten utgöra den bakgrund som skapat de allra flesta av de roliga minnena. Det enda jag ångrar är att jag började för sent, nämligen vid 43 års ålder.

Jag började spela golf som medicin mot sömnlöshet, och jag lyckades. Ja, inte precis med att lära mig golfspelet, men att lära mig sova.

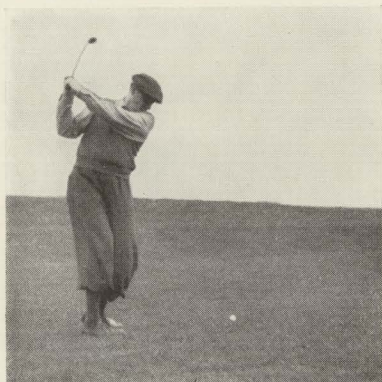
Jag har haft nöjet se Hovås-banan under senast förflutna 25 år växa från 12 till 18 hål, vårt vackra klubbhus byggas och klubbens medlemstal växa till omkring det tredubbla. Utvecklingen ropar högt på kravet av en ny bana i Göteborgstrakten och man kan endast hoppas att planerna på en 18-hålsbana i Delsjö-området snart kommer att genomföras.

Och så slutar jag med svaret på min inledning. Mitt allra roligaste golfminne väntar jag ännu på att uppleva och jag hoppas få kunna spela golf så länge jag lever.

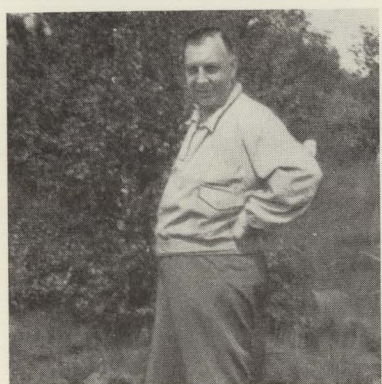
Percy Lundwall

Gustaf Larsson

Walter Edström

K. M. Lind

Strax efter sista världskriget möttes en dag i Philadelphia tre svenskar och två yankees. »Ever heard of Pine Valley?» »Sure», sade vi. »Want to play there?» »Sure.» Dag bestämdes och efter bilfärd genom utmärkt vackert landskap kommo vi till den berömda klubbens genomtrevliga klubbhus. Inne i avklädningsrummet blevo vi insatta i denna exklusiva klubbs första regel: De amatörer, som spela banan för första gången och gå på en score av max. 100 brutto få fri cocktail och fri lunch på klubbens bekostnad. Nice of you and thanks! Break a hundred—vilka tog de oss för?

Tre glada svenskar stego ut från första teet. Vi ska inte trötta Er med varje hål. Massor av äventyr — både av den glada och besvärliga sorten, som alltid i denna ädla sport. Efter de första 9 hålen hade vi alla chanser att klara den fria lunchen med cocktail. Banan blev mer och mer intressant. Sandhålén — officiellt kallas de även på denna märkvärdigt nog trap-bunkers — blevo flera, djupare och större.

På 15:de hålet kom en suck från en av vikingarna — nu

gick min lunch! På 16 kom samma suck från viking n:r 2. När tredje mannen slog ut på n:r 17 räknade han högt 89. Två par 4 att gå. Tysta gingo vi alla, även tredje mannen. Efter att flaggan rests på 18:de hålet och allting var över, frågade den protokollförande amerikanska vännen efter våra scores på de båda sista hålen. Det blev 117 allt som allt för mej — de 28 på de sista hålen får Du dela upp som Du vill, sa viking n:r 3. Klubben vann sitt vad.

En drink efter slutad match hör till regeln i U. S. A. Våra vänner yankees var förutseende nog att finna en lösning på detta problem, även om klubben skulle vinna. De hade därför ordnat med följande lilla nätta vadhållning, som var standard för klubben:

Varje yankee spelade mot varje svensk — \$ 5.— pr hål och dessutom individuellt med valfri handicap \$ 1.— per hål mot par. Alla kände vi ju på oss att vi skulle vara stormrika efter matchen, så vi började fundera över vårt amatörskap. Ack, detta möjligheternas förlovade land. Men, men, yankees äro ju också realister — man skall arbeta för födan. Och slet gjorde vi — det visar lunchkampens resultat. Så matchen mot par förlorades av alla, även våra amerikanska vänner. Den stora drömmens match förvandlades till kalla verkligheten — 1 ner för de första två vikingarna men 2 upp för tredje mannen. För säkerhets skull lades all vinst i en pot. Den räckte gott till lunchen, drinken, greenfees och bärarna. Vi ha behållit vårt amatörskap.

Gustaf Larson, Walter Edström, K. M. Lind

Walter Hagen, Gene Sarazen, Tommy Armour, Ralph Guldahl, Lawson Little, Byron Nelson, Jimmy Demaret, Sam Snead och ytterligare åtta lika berömda spelare var vad the Inverness Golf Club frestade med i sin inbjudan till besök på deras bana utanför Toledo, Ohio, i början av juni 1940. Även för en novis var många av namnen så välbekanta, att ingen tvekade att acceptera inbjudan. Slumpen fogade det

så, att vännen K. M. Lind också befann sig i Detroit och vi fingo en tidig lördagsmorgon en angenäm resa till Toledo, där klubbens president Ralph Saunders själv tog emot. Med cirka 3000 åskådare på banan fick han sedan tillfälle att endast då och då växla några ord med oss.

Den tävling, vari de sexton stora stjärnorna spelade, var klubbens Invitation Tournament huvudsakligen avsedd såsom propaganda. Den gick med två ronder per dag, torsdag, fredag och lördag samt en rond på söndag eftermiddag, alltså sammanlagt sju ronder slagtävling. Antalet åskådare varierade från dag till dag, men presidenten anförtrorde mig senare, att biljettförsäljningen inbringat 12.000 dollars. Även om de sexton spelarna kostade en hel del i underhåll, blev nog klubbens netto mycket ansevärt.

Den sedvanliga anslagstavlan, stor som en husvägg med alla spelarnas resultat anslagna så fort de förelågo, fanns naturligtvis på en vitt omkring synlig plats utanför klubbhuset. Förmodligen för att hjälpa herrar vadhållare angavs för varje spelare icke endast hans rondresultat utan även antalet birdies för varje rond. Sistnämnda tjänade dessutom till att skilja spelare med lika resultat. Det är självklart, att en solig dag på en vackert belägen, väl konstruerad och i högsta klass

hållen golfbana med världens främsta spelare i aktion måste vara en stor upplevelse och i minnesbilden ingår särskilt vissa händelser som ännu efter tolv år leva livligt kvar i minnet hos oss båda svenska åskådare.

Där var exempelvis Walter Hagen, som spelade både verklig stjärngolf och teater av hög klass för en tacksam publik, som kände honom sedan många år. En gång kom hans approach i ett skenbart hopplost läge upp mot en grov trädstam till vänster om inslagsplatsen. Helt oberörd gjorde han med baksidan av sin putter en vänsterhänt pitch upp till flaggan och ingen åskådare undgick det avsedda intrycket, att detta var en helt alldaglig sak. Gene Sarazen toppade en gång sin boll i felfritt läge för en enkel pitch över en bunker. Bollen hamnade i en mycket svår bunker på andra sidan inslagsplatsen. I golf kan faktiskt allting hända även de bästa. Sarazen såg nog en smula bekymrad ut, men med nästa slag låg bollen i hål.

Det var icke att undra på om publiken i allmänhet och även vi två svenskar efter en hel dag av sådana händelser och åtföljande, med viss möda undertryckta häpna aaah, fann det inbjudande att sitta ned i den amfiteatraliska slutningen omkring artonde hålet, när den sista, något försenade gruppen om fyra spelare närmade sig. Här kom så dagens stora upplevelse. För vanliga dödliga var hålet ett långt och mycket svårt Par 4, vilket betydde, att de tävlande så gott som utan undantag gjorde fyror med en enstaka trea och kanske en femma emellanåt. Vid denna tid, i början av fyrtiotalet, hade det blivit modernt med approacher i form av en hög pitch med våldsam backspin på bollen. Alla spelarna behärskade suveränt detta slag och vi hade under dagens lopp sett så många sådana approacher, att det icke längre innebar någon sensation, när bollen efter nedslaget rörde sig först någon meter i slagriktningen och sedan rullade *tillbaka* dubbelt så långt.

Nu kommo fyra såvitt vi kunde se perfekta drives. Så kommo tre approacher efter varandra in på green, landade några meter bakom flaggan och rullade baklänges till lagom avstånd för en tämligen säker putt. Den fjärde bollen lät vänta på sig.

Jag tror det var Lawson Little som hamnat i rough på utförs-sluttning, rätt stark och säkert 180 meter från hålet. Vi kunde se, hur han prövade stance, funderade, skiftade klubba, prövade stance igen och skiftade klubba på nytt. Det hela tog väl någon minut, men så kom bollen i den vanliga höga approachen. Den tog mark två meter bakom flaggan, fortsatte ungefär en meter och rullade sedan lugnt tre meter tillbaka, plopp i hålet.

Det slaget gav spelaren den eagle han behövde för dagens sweep stake, över ettusen dollars, och det gav mig en erfarenhet. Jag hade trott mig fullt immun mot den upphetsning som griper åskådare vid fotbollsmatcher, men när jag blev medveten om företeelser i min omgivning, låg jag på rygg i sluttningen och åstadkom en ekande applåd med flata händerna mot bröstkorgen så som gorillor bruka göra i upphetsat tillstånd. Det var många hundra personer runt omkring K. M. Lind och mig som gjorde likadant men ingen vrålade. Golf kanske kultiverar även åskådare. När sinnena lugnat sig, sänkte de tre övriga spelarna var sin birdie, men det väckte nu ingen sensation.

Anders Johnson

Freude, schöner Götterfunken;
Alle Menschen werden Brüder.
Seid umschlungen, Millionen!

Schiller

Slutet på Beethovens nionde, som hjälpt att bevara Schillers härliga dikt till glädjen, tonade ut från klubbhusverandans radio. Jämvikten återställdes efter några ögonblick av en hes neger, som pumpade fram takterna till Pittsburghs favoritschlager för dagen — »She is a nice girl, a proper girl, but of a roving kind».

Men Schillers ord satte tankarna i rörelse. Var det hädiskt att sammanbinda dem med golf? Förvisso icke. Golf är just ett av våra stumma svar på den maning som skalden format — glädjen, den delade glädjen, gemensamhetens glädje. Schiller skulle förmodligen haft hög handicap — för mycket fantasi får en god spelare ej ha — men han hade nog varit en riktig golfare, om han levt i vår tid. Reflexioner av detta slag äro behagliga då man sitter i en däckstol ute vid övningsgreen. Framför mina golfsulade fötter utbreddes sig en bana av elyseisk uppsyn, våreftermiddagens ljumma sol sken ner över det gamla kråkslott, som sedan århundradets början tjänat som klubbhus och i stolarna bredvid avvaktade fyrbollens övriga tre deltagare turen att börja en sedan flera dagar med angenäm förväntan emotsedd lördagsmatch. Oakmont, Amerikas gamla pro-dödare, världens enligt uppgift mest bunkerförsedda bana, företedde denna stilla apriildag av nådens år 1951 inga yttre tecken på den ohyggliga gastkramning, med vilken den plägar famna en ambitiös och inte alltför raktspelande besökare.

Låt mig nu få berätta en egendomlig upplevelse från den här dagen. Trots alla vedermödor, trots ett inbilskt fasthållande vid försöken att spela in approacher med en wedge, ja, trots dessa obeskrivliga bunkers, hade vi kommit till fjortonde hålet. Efter en pullad drive och en riskabel mashieapproach befann jag mig i bunkern till höger om green. Har det hänt Er, att Ni plötsligt känner igen en plats, som Ni glömt av att Ni förut besökt? Säkert har det hänt Er många gånger. Detta hände också mig just som jag gick ned i den mansdjupa grav, i vilken min boll hamnat, och jag kände på en enda gång igen, inte bara bunkern utan greenen, fairwayn, ja hela hålet.

Det var en annan vårdag, 1927, då det professionella mästerskapet spelades på Oakmont. Genom studentförmedlingen hade jag fått ett jobb att hjälpa till med att hålla undan folk från greenerna. En av dagarna stod jag vid vårt rep just här vid fjortonde hålet, och upplevde en av de mest enastående syner man kan få se i golf — minnet därav är väl befast, men plat-

sen för händelsen hade jag tills nu glömt av. Vad som skedde var detta. Archie Compston, lång, senig och med potentiell tätplacering, hade spelat sig ungefär två meter från pinnen på sitt andra slag. Walter Hagen, mästaren, den kompakte, låg just i min bunker på sitt andra slag. Hagen, vars ansikte avspeglade en Senecas rofyllda jämvikt, studerade noggrant situationen, sade till caddien att ta bort pinnen, arrangerade sig som ett naturmonument bakom bollen, slog med obönhörligt lugn upp en skovel sand, vilken då dess moln lagt sig, även visade sig innehålla en boll. Som förd av en osynlig hand närmade sig denna hålet, en hes suck från den flerhundrahövdade skaran beledsagade dess väg och den föll, som Ni mycket riktigt har gissat, ned i hålet. Compstons andliga sammanbrott följde som väntat. Hur Karl Martell kände sig efter slaget vid Poitiers vet jag inte; om han förmått att bibehålla den oberörda uppsynen hos Walter Hagen efter detta, jämförbara tillfälle, var han förvisso den man vi trott.

Nå, vår match tog slut, som alla trevliga matcher måste, min partner Bill och jag förlorade på sista hålet, och en revanschmatch utsattes till nästa lördag, på en annan bana. Jag satt åter ute på gräsmattan framför klubbhuset, medan de andra togo en extra »old-fashioned» i lockerrummet. Det blev naturligt att återknyta till de reflexioner, som inlett dagens spel. Och det stod med ens klart för mig att världen i dag behöver just sådana gemensamma närmare som golf. Golfen står på det godas sida. I en värld, där leken och glädjen få be om ursäkt för sin existens, behöva vi de gröna fälten, där engelsmän, tyskar och greker bli förunderligt lika då de få en mashie i händerna.

Golfen har också förmågan att vara en länk i tiden. Hur många av oss ha inte oförgätliga gemensamma ungdomsminnen ifrån Hovås! Än i dag finns det personer — Charles Fletcher, Folke von Sneidern, Hugo Runfelt, bland andra, vilka liksom undertecknad använda beteckningen från niohålsbanan på de nya hålen. Denna tribut åt glada golfstunder och en svunnen tid får ej tolkas som reaktionärt snobberi;

benämningarna »gamla fjärde» o.s.v. ha närmast karaktären av smeknamn. Vilket inte hindrar att skrivaren har en stor inteckning i alla de fruktansvärda förbannelser som under tidernas lopp nedkallats över terrängen kring den lätt bisarra alphydda, i vilken den alltid trettioårige Georg Wendel förra sommaren fyllde sextio år.

De effektiva ha tagit bort stymie. Så är spelet mer effektivt. Och en unik företeelse inom sporten är borta. Ett irrationellt moment, som fäste uppmärksamheten vid att »the play is the thing» och att det gällde att behålla ansiktet inför uturen. Stymie var ett troll, och trollen tror man inte på mer. Men det finns ju tillräckligt med oberäkneliga faktorer ändå. En av dem är man själv. En annan är våren. Våren på Hovås, det är något ofattbart skönt! Minnet av solen på vattnet, de spröda löven i albuskarna och doften från sjön en vårsöndag på gamla andra hålet är verkligen något att vara tacksam för. Och det är i den djupaste tacksamhet inför dessa och många andra goda minnen som kåsören sluter sig till hyllningskören vid jubileet.

Bror Zachrisson

I came to Göteborgs Golf Klubb, my first and last appointment as Professional, in April 1933 and left in March 1940. That period of seven years is only a fraction of the club's long life, but it was a very important period as it saw the opening of the 18 hole course, and the new club house, the two events, marking, in a sense, the club's "coming of age".

To someone from the South of England Hovås in 1933 seemed bleak, windy and shelterless, even if it was not so

barren as the first glimpse of the "skärgården" on a snowy, misty morning had led me to expect. But it was so much like the windswept coast of Scotland that it was easy to understand why the game of golf had found there a congenial new home.

My shop was a small wooden hut by the gate, and the nine hole course was very primitive, with its straight crossbunkers, open, square greens and stubbly heather. Andrew Persson's new 18 hole course was levelled and sown then, but the grass was scanty in the dry sand and there were no bunkers, or anything else to separate the parallel holes from each other. I arrived in time to help with the final preparations for opening day on October 3rd 1933 and designed some of the bunkers which the club must now know so well.

In 1933 the club consisted only of keen golfers, though not always of skilful ones and I remember one old and noble gentleman well pleased with winning his game with a round of 148! There was little to keep members at the club once the game was over and except for an occasional "kräfthippa" and the "glögg" on Christmas Day there were no social events in the old bird's nest of a clubhouse, that rocked (and probably does still) whenever the wind blew. I must confess I liked it that way. It seemed in keeping with the old tradition of golf as it had always been played on the wild heaths of England and Scotland.

For me the course at Hovås will always remain one of the best tests of golf that I have ever played on, especially in a wind. Though it lacks length, it makes up for this with other difficulties, the sandpit at the 4th and 6th, and the terrifying approach between the bog and the ditch at the 8th for example, and I admire the beginner who can face them all and learn to beat them in the end.

Sharpened against the young "tigers" of my day, Erik Bengtsson, Finn and Knut Sörvik, Elof and Hugo Runfelt and others, my own game improved a great deal while I was there and I had many hard matches. Two rounds I remember partic-

ularly well. One because it was the best round I shall ever play, and the second because I so nearly threw away a match that was almost in my grasp. The day before the Swedish Championship at Hovås in July 1939, and from the special back tees made for that occasion, I went round in 62 strokes, (33 and 29) and I still possess a cigarette case given to me by my wife with the score and the signatures of Erik Runfelt and Finn and Knut Sörvik engraved inside it. The other occasion was nothing at all to be proud of, when after being 7 up with 9 to play on Ted Roberts in 1934 I finally had to scramble a half at the 17th to win by two and one, and in the course of it took 4 putts on the 14th green.

I look back with affection to seven very pleasant years at Hovås, to many good friends and many good golfers, and perhaps one day I shall meet them all again.

For a club of any kind to have survived the last fifty troubled years is a great achievement, to be now stronger than ever is a wonderful tribute to the game that gave it birth, and to the vitality and wisdom of those who successively maintained it and directed its life. With such a record and tradition the club can surely never fail, and I am indeed proud to have been associated with it in its time of growing up.

Frank Dyer

The writer of this article was appointed professional to the Gothenburg Golf Club ten years ago. It was obvious to him that it would be no easy matter to uphold the high standard of service that this old and famous club had been accustomed to. To follow in the footsteps of such able and distinguished brother profes-

sionals as George Roberts, Max Wellens and Frank Dyer was a task of some difficulty. However, a knowledge of the course at Hovås and its members had been gained some years previously through some hard and well fought matches between Frank Dyer and myself. Everything was done by those very keen and sporting members at that time to make me feel at home. And so I did not feel a stranger when I arrived at Hovås to take up my duties. At that time I believe the club consisted of some 300 members. The membership is now 556. To me especially these figures mean that I have had the privilege of initiating quite a few members into the mysteries of the game of golf. I know very well that all of these members are quite convinced that I have failed to make them into anything like great players. However, this very depressing state of affairs is somewhat lightened by the fact that a contented golfer has yet to be found in this vale of tears. Anyhow, I have not met him or her yet. During these years it has given me great satisfaction to see how well my members have distinguished themselves playing for their country and winning championships and other important competitions. Believe me, it has given me no less pleasure to hear a new member describe his first bogey, or how he made the course in 100 strokes for the first time. Also, I am not at little proud to have played some little part in the tremendous growth of our club during these last few years. At the same time, I feel strongly that this very satisfactory state of affairs puts great responsibilities on us all. It surely means that more than ever before, we must show the greatest consideration to one another when playing. I would also beg of you all to take the greatest possible care of our dear old course from which we derive so much pleasure and recreation.

For one whose work has been connected with Swedish golf over the last 23 years, it is with some knowledge that I state that our club has meant much for the good of the game of golf in Sweden. I am proud to be the servant of such a club, ladies and gentlemen.

I congratulate Gothenburg Golf Club very sincerely on reaching the ripe old age of fifty well spent years, and wish it still further success and prosperity in the future.

And last but not least, that I may be able to fulfill my duties to your satisfaction for many more years to come.

Douglas Brasier

Mina första slag på en golfboll gjorde jag i Bradford på en bana, som hette West Bradford. Jag bodde första halvåret av 1911 i en engelsk familj och arbetade på dagarna i husfaderns stora tryckeri och fick på lördagarna följa med till golfklubben, där en lika skicklig som tjock professionell Mr. Parr instruerade mig. Några särskilt roande episoder kommer jag inte ihåg från denna tid. Klubborna voro då försedda med hickoryskaft, och man använde järnklubbor av en rätt olika typ mot de nuvarande. Någon serie klubbor fanns inte, utan man valde ut än den ena, än den andra klubban och parade på så sätt ihop ett set. På den tiden fanns det något som hette cleek, driving mashie m.fl. Vidare hade man träklubbor med mycket egendomligt utseende med förbluffande små huvuden, så det var mera märkvärdigt, att man kunde träffa bollen. Bollarna voro ju ej heller tillnärmelsevis så bra som de nuvarande. En del av dem kunde flyta i vatten och särskilt minns jag en sort, som hette Champion, med vilken man fick oerhört vackra slag men ej särskilt långa.

Vid min återkomst till Göteborg blev jag medlem i Göteborgs Golf Klubb och fick då lektioner utav den dåvarande professionelle tränaren och mycket trevlige hedersmannen Geo Roberts. Jag vill minnas, att den första vintern var så oerhört mild, att vi kunde spela hela vintern igenom. Det var nästan vårväder hela tiden. Medlemmarna hade då röda rockar med gula knappar och åkte spårvagn och tåg till Hovås och tillbaka. Särskilt på spårvagnarna väckte de röda rockarna ett

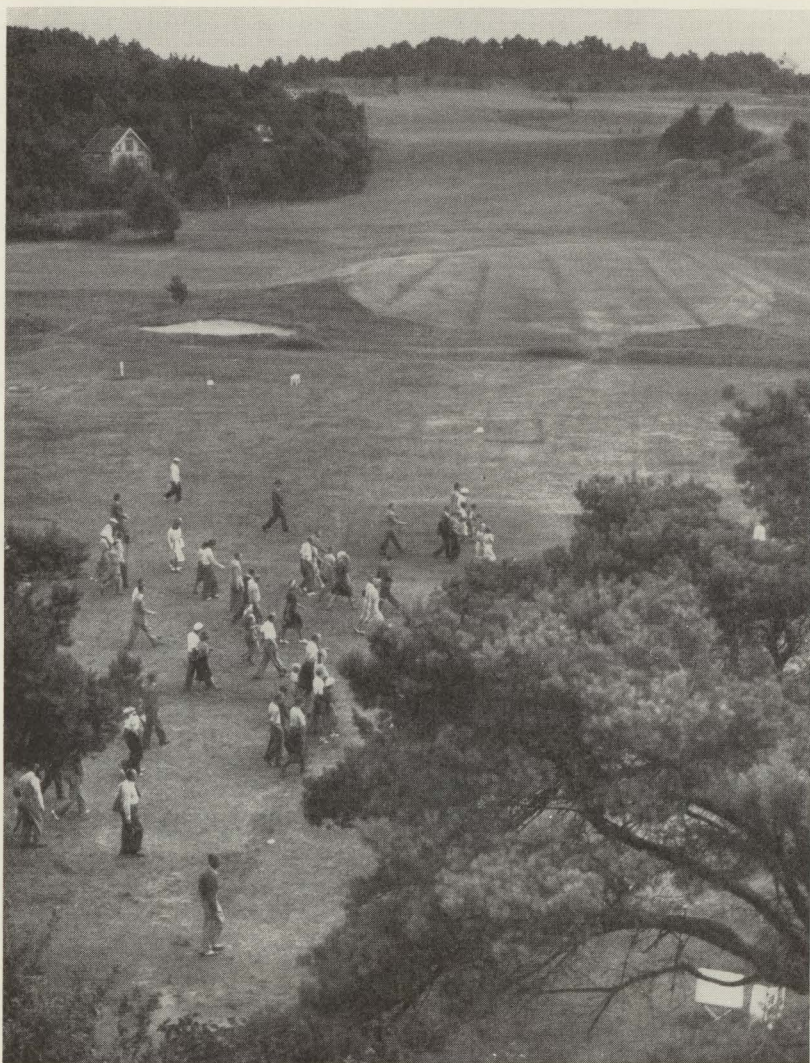
ganska stort uppseende. Tyvärr har jag ej kvar denna kläde-
dräktens prydnad.

Under något av de första åren anordnade klubben en täv-
ling mellan professionella spelare. Det var vår egen Geo
Roberts, professionisten från Köpenhamns Golfklubb Mr.
Turnbull och ytterligare två. Denne Mr. Turnbull hade ingen
bag, endast 3 klubbor, som han bar lösa i handen. Klubborna
voro en driver, en mashie (motsvarande nr 5 av nuvarande
klubbor) samt en putter. Han var fenomenalt skicklig och
kunde med mashien göra praktiskt taget vilka slag som helst.
Genom att skära och slicka bollen kunde han göra höga stopp-
slag, som praktiskt taget lågo klistrade på fläcken, där bollen
slagit ner. Jag tror nog, att han var en av sin tids skickligaste
spelare, men han hördes dock aldrig av i de stora turneringarna
i sitt hemland.

Dispaschör Conrad Pineus var en mycket intresserad golf-
spelare, intensiv och färgstark. Många historier äro i svang
om honom, och jag har varit med om några stycken.

När jag höll på att ta körkort, hade jag gjort upp med
bilskolan, att jag några lördagar skulle köra ut till Hovås för
att få övning i landsvägskörning. En sådan dag stod P. vid
Säröbanans station, och jag stannade för att fråga, om han
ville åka med, vilket han ville och klev in i baksätet. Färden
lyckades, och när vi kommo fram till parkeringsplatsen vid
golfklubben, tackade P. mig så mycket för skjutsen och sade
samtidigt, att han upptäckt, att det var en övningskörning för
körkort samt frågade, om jag ville veta, hur han känt sig
under turen. »Jo», svarade han på min fråga, »jag kände mig
ungefär som den, som kom in på rakstugan och blev rakad
gratis av eleven.»

Ytterligare några episoder från min samvaro med Pineus
skall jag berätta. En söndag i det gamla klubbhuset kom
Pineus och berättade glädjestrålade, att han varit på en stor
familjefest i gamla fru Magnus' hem. Det hade varit mycket
folk, och man hade lekt sällskapslekar. Särskilt en av lekarna
hade varit mycket lyckad, och där hade Pineus gjort stor

Första bålet

framgång. Leken bestod i vem som kunde säga det bästa på resp. bokstäver. När man kom till att säga berömda män på B, berättade Pineus, att han vunnit samtligas gillande, när han föreslog Axel Brynolf och B. Z. Det skratt, som följde i vårt omklädningsrum, gav ju författaren en bitter känsla, och tanken att hämnas föddes omedelbart. Tillfället gav sig också

Douglas Brasier

mycket snart. En av de närmaste dagarna stod en notis i Handelsstidningen omedelbart under ledaren, att dispaschör Pineus blivit bötfälld vid härvarande rådhusrätt på grund av slarvig deklaration. Pineus var vid denna tid ovän med Handelsstidningens redaktör Segerstedt. Lördagen i samma vecka hade golfklubbens medlemmar blivit inbjudna att provspela en TT-golfbana i Mässhallen, som klubbens medlem Ivar Lignell hade del i. Man spelade först runt banan, och sedan blev man bjuden på vin och tårta. När författaren hade spelat runt, mötte han Pineus. Efter att ha hälsat tillade författaren något vårdslöst: »Jaså, du är här. Jag trodde du satt inne!» Detta förflugna ord upptände emellertid en helig vrede hos Pineus, som ju inte var att förvåna sig över. Emellertid klarades saken upp efter ett kordialt samtal, och författarens ursäkter accepterades.

Under mina första år i Göteborgs Golf Klubb ägde ofta klubbmatcher rum med andra klubbar. Bl.a. foro vi till Båstad och spelade där mot Båstads lag, som bestod av medlemmar från olika delar av Skåne. Vid lottningen till foursometävlingen valdes Claes Ekman och jag att spela tillsammans

mot nuvarande konsul Friberg i Landskrona och överingenjör Hallsjö i Höganäs. Skåningarna hade betydligt lägre handicap än vi två göteborgare och borde egentligen ha vunnit överlägset. Men liksom i allt bollspel spelar turen och omständigheterna en ganska stor roll, så att vi till allas häpnad lyckades halvera matchen. Jag minns ännu, när vi delade ett av hålen, som var relativt långt, jag vill minnas 165 meter, på 2 slag. Jag hade utspelet, och lyckades komma på green långt ifrån hålet. Hur det var, hade skåningarna kommit ännu längre bort och skulle putta först och hålade. Claes Ekman skulle spela vårt andra slag och tittade något förtvivlad på mig, men jag sade till honom: »Det är ingenting annat att göra än gå i hål». Och han gjorde det. Det vrål, som uppgavs från mig och min kamrat lär ha hörts över hela golfbanan. I singelmatcherna efteråt blevo vi utslagna med förkrossande siffror.

Under min första tid spelade jag ofta med notarien Elias Melander, kallad »Pille». Han var en mycket originell man, som gärna drack punsch. En söndag, som råkade vara den 2 maj, kom han ut till golfklubben med ett stort sår på näsan. Under omklädningen i det gamla klubbhuset frågade vi honom naturligtvis, vad han hade gjort, om han hade varit i slagsmål etc. Men Pille svarade, att när han skulle raka sig på morgonen, så tog han fel på hakan. Det var ju den 2 maj.

Vid ett styrelseval avgick klubbhusintendenten Georg Wendel från denna betydelsefulla post. Till ny intendent valdes Percy Lundwall. Innan denne accepterade uppdraget, frågade han emellertid, vad intendenten skulle utföra för funktioner. »Jo», ropade G. W. förtjust, »han skall tömma på damtoaletten.» Egendomligt nog åtog sig emellertid Lundwall uppdraget.

Vår bortgångne vän Andrew Persson var en mycket besvärlig herre vid sammanträdena och ville gärna bestämma allting i klubben. Emellertid tinade han upp när vi hade supé, och han drack alltid gärna litet punsch tillsammans med doktor K. och vännen Pille. Vid ett sådant tillfälle efter ett årsmöte, lyckades jag i den något upplupna stämning, som rådde, att

stoppa på honom diverse sockerskålar och t.o.m. brickan, som användes för att lägga notan på, stoppade jag i fickan på hans päls. På söndag morgon plockade det perssonska hembiträdet upp alltihop och lade på ett litet bord i tamburen. De förtjusande döttrarna, som vid den tiden voro små, upp-täckte alla de vackra sakerna och kommo glädjestrålände inrusande i sängkammaren och ropade: »Mamma, mamma, se så fina priser pappa har fått på golfklubben».

Den som spelar golf vet hur sällsynt det är, att 2 bollar samtidigt falla ner i hålet. Om man spelar med stymie, borde det ju kunna ske när som helst tycker man. Jag kan emellertid inte erinra mig, att jag varit med om saken mer än några enstaka gånger, men en dag för många år sedan, hände det på 2 hål å rad, vilket torde vara något ganska unikt.

Vid ett besök i Tylösand med min gode vän C. A. Larsson, hade vi fruarna med oss, och som vi skulle bjuda på vin till middagen, kommo vi överens om att vi skulle spela om vem som skulle betala detta. Den som vann skulle få välja sort. Vid utspelet från första hålet hittade jag en hästsko, och detta gav mig oanade krafter, ty jag brukade alltid förlora, när jag spelade med vännen C. A. på Hovås. Även denna gång såg det ut att gå den vanliga vägen, ty han blev snart 5 upp. Denna förkrossande övervikt var emellertid för mycket för både honom och mig, och jag lyckades plocka tillbaka det ena hålet efter det andra, och till gemensam häpnad vinna det sista, så att jag vann matchen och fick sålunda välja vin. På matstället där vi bodde, »Tjuvhålan» hette det, fanns en vinlista, där endast mycket billiga viner funnos, varför jag frågade serveringsflickan, om de möjligen inte hade något annat, och efter ett ögonblick kom hon glädjestrålände tillbaka med en gammal, dammig flaska rehnvin, som betingade ett fabulöst pris men också var mycket välsmakande. Det var en stor framgång för författaren.

B. Z.

Hovås Golfbana

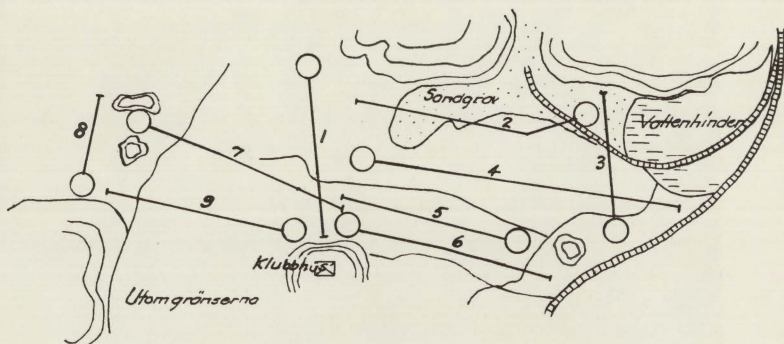

Sedan jag i klubbens 25-årsminnesskrift skrev en kritik över den dåvarande banan, har ju ett av målen nåtts i det att banan under tiden kunnat byggas ut till en full 18-hålsbana. I det följande vill jag försöka att från olika synpunkter granska vår nuvarande golfbana och till skärskådande framdraga banans förtjänster såväl som dess mindre goda sidor och svaga punkter och söka finna någon lösning till avhjälpande av bristerna, i den mån detta nu är möjligt.

Först och främst bör man kanske då giva banan det allmän-giltiga betyget att för oss vanliga golfspelare av medelklass är vår bana en mycket god, omväxlande och intressant bana, som ger oss stor glädje och god sport. Och då borde man väl kunna nöja sig med banan som den är, säger nog många medlemmar. Ja förvisso, därest vi endast skulle tänka på oss motions-spelare, men nu är det ju så att Göteborgs Golf Klubb under hela sin tillvaro hittills gått i spetsen för golfsporten i vårt land. Vi ha således en tradition att upprätthålla, och detta så mycket mera som vår klubb fortfarande är den enda och Hovåsbanan också den enda i ett vidsträckt distrikt runt Göteborg. Den närmaste 18-hålsbanan är ju belägen i Tylö-sand utanför Halmstad. Visserligen finns det ett par 9-håls-banor på kortare avstånd och så planerar ju Göteborgs stad att anlägga en kommunal 18-hålsbana vid Delsjön, men det kommer säkerligen att dröja många år, innan denna bana har blivit verklighet. Och så få vi tänka på att kommunen kommer att i första hand tänka på att så många som möjligt får dra nytta av spelet, och det sportsliga kommer i efterhand. Följaktligen måste man nog framhålla att vår klubb måste taga ansvaret för att de sportsmässiga sidorna av golfsporten tillgodoses på bästa sätt.

Hovås Golfbana 1912.

<i>hål</i>	<i>ml.</i>
1	197
2	293
3	183
4	435
5	243
6	308
7	327
8	112
9	283
<u>Summa</u>	<u>2381</u>

Första frågan är väl denna: är Hovåsbanan värd ytterligare uppoffringar? Detta spörsmål kanske bäst besvaras genom att hänvisa till vad några erkända experter på området uttalat sig om valplatsen. De världsberömda engelska banutläggarna J. H. Taylor och Hawtree skrevo i sitt utlåtande om Hovåsbanan efter sitt besök här 1929 bland annat följande:

»The course is delightfully situated, commanding most beautiful landscape and seaside views.

The turf for the most part is made up of the hardwearing slowgrowing finer fescue and pea grasses, which with proper treatment and attention in the way of systematic fertilicing and so on form an ideal golfing turf. The natural drainage with the exception for one or two patches appears good and there are a number of excellent natural features about the course but, if used to the fullest possible advantage in the layout, will add to its golfing merit and testing qualities.

Notwithstanding the many natural advantages which the site undoubtedly possesses the course itself from a strictly golfing point of view is extremely dull and uninteresting and a poor test of golf. Of its many weak points the most marked are the indifferent lengths of certain of the holes, necessitating numerous crossings of fairways and the fact that there exist 12 holes instead of 9 or 18 holes, an entire absence of up to date fairway and bunkering, and in places the fairways are too narrow and the greens too small and insufficiently defined and protected by banks, grass hollows and hummocks.

Altogether, therefore, the course as it exists to-day is unworthy of its charming situation and excellent golfing turf and contour, and its many natural golfing features are not being made the best use of, with the result that the general standard of play in the Club is not likely to improve, and the attractiveness of the course is not likely to a wide field of golfers.»

Axel Brynolf driver första bollen

På samma gång som dessa i golf kunniga herrar gävo så utomordentligt fördelaktigt omdöme om själva platsen så var deras betyg åt vår dåvarande bana helt förkrossande. Deras förslag gick ut på att inskränka banan till en bra 9-hålsbana med en längd om 5.722 meter för en 18-håls rund. Anmärkningsvärt var att de ville förlägga green till vårt nuvarande 1:sta hål längst upp på toppen av passet med en längd av 521 meter. Det skulle ha blivit ett jättehål i synnerhet i betraktande av den betydande stigningen av terrängen. Detta förslag gjordes före det vi fått anbudet att disponera över Hovåsbolagets mark. Förslaget antogs till utförande, men blev aldrig fullföljt. Det gav oss dock många värdefulla fingervisningar.

Den året därpå tillkallade golfarkitekten, Mr. John F. S. Morrison, som fick i uppdrag att utarbeta förslag till en 18-hålsbana på den utökade marken, uttalade sig på följande sätt om banan:

»The area of land available is distinctly small. A very good 9 hole course could be designed but I understand that the Committee and Members are most anxious to have an 18 hole course, as a 9-hole course would not be able to accommodate the large number of players, who desire to play. An 18 hole course can be designed, but it will naturally be rather short, and there will of necessity be a certain amount of congestion.

Andrew Persson på 2. teen

The course is covered with a light sandy soil, and this except for sand dune country near the sea shore, is the most desirable soil of which to construct a golf course. There is shortage of top soil, and additional top soil will be required for the construction of the new putting greens. On the other hand very little drainage will be required.

The course is beautifully situated with some very fine views over the lake and surrounding country. There are also several natural features which can be used to great advantage in the design of a golf course.»

Detta utlåtande var således hållen i en mera moderat ton än det först citerade men om själva platsen Hovås är omdömet lika uppmuntrande. Enligt Mr. Morrisons förslag skulle vi fått en mycket kort 18-hålsbana med ej mindre än 7 enslagshål och en total längd av endast 4.710 meter, men trots detta skulle banan ha blivit hopgyttrad med flera farliga utslagställena. Klubben kunde därför ej reflektera å detta förslag. Men vi hade dock i och med dessa expertutlåtanden fått bekräftelse på vår egen uppfattning, att Hovås-terrängen, som stod till vårt förfogande, var utomordentligt lämpad för en golfbana, och att vi därför utan samvetsbetänkligheter

Femte greenen

kunde lägga ned det kapital och arbete, som erfordrades för att bygga ut en bra 18-hålsbana.

Och så kom då Hovås 18-hålsbana enligt arkitekt Andrew Perssons ritningar till stånd. Det blev en trevlig, ja tjugig, bana, men på grund av den allt för knappt tilltagna arealen kommo hålen att ligga för hopträngda med obetydlig ruff mellan de olika fairways, och banan blev ju allt för kort med 5.400 meters längd från back tees.

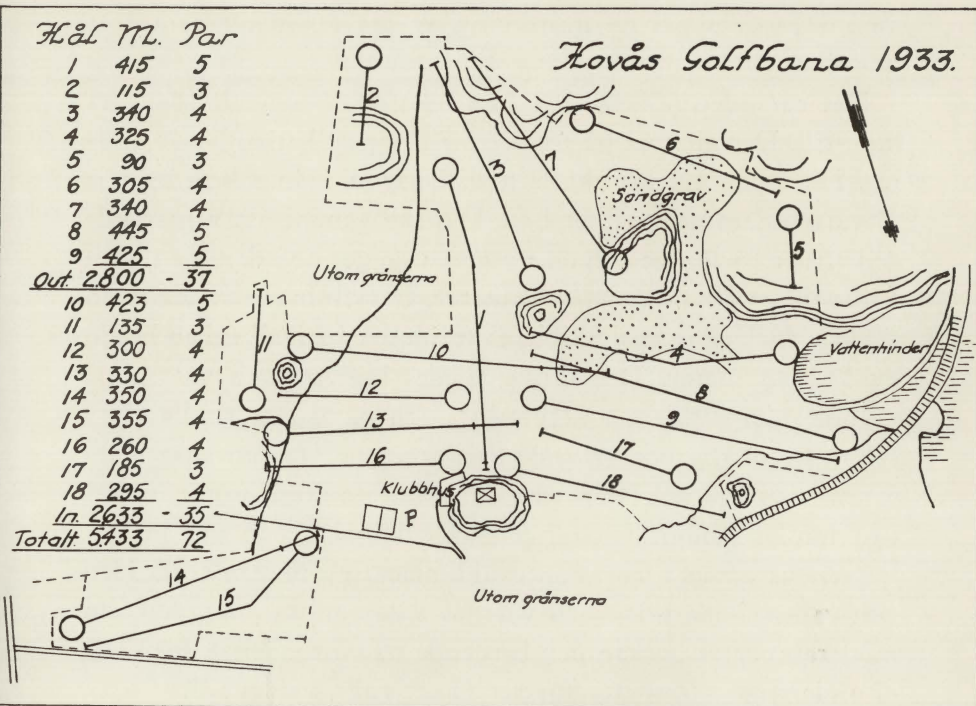
Något expertuttalande om vår nuvarande bana ha vi ej fått. Visserligen ha vi under årens lopp haft besök av ett flertal framstående golfarkitekter och spelare. Deras omdömen ha som regel varit: »very nice and interesting, but rather on the short side» eller något liknande. En framstående engelsk elitspelare menade att några av hålen voro i svåraste laget, medan några av de korta voro för korta och för lätta. Jag har från olika håll hört berömmade ord sägas om hål 1, 4, 7, 10, 11, 15 och 18. Så nog ha vi flera bra hål, ett par mycket bra till och med. Hål 2, med det nya utslaget, 6 och 17 äro även var på sitt sätt tjugiga. Men så ha vi de korta 5, 12, 13, 14 och 16, som ej kunna sägas fylla nu gängse fordringar och så 8 och 9 som visserligen ha längd, men äro tämligen ointressant utformade.

Hål M. Par

1	415	5
2	115	3
3	340	4
4	325	4
5	90	3
6	305	4
7	340	4
8	445	5
9	425	5
Out	2.800	- 37

10	423	5
11	135	3
12	300	4
13	330	4
14	350	4
15	355	4
16	260	4
17	185	3
18	295	4
In	2633	- 35
Totalt	5433	72

Kovås Golfbana 1933.

Huvudfelet med banan äro således: hopgyttringen av hålen, varmed tyvärr intet är att göra numera, och så den korta totallängden jämte en del detaljmärkningar mot vissa hål.

Kan något göras för att bättra banan i dessa senare hänseenden, frågar man sig? Jo visst kan man göra en del. För 10 år sedan framlades ett förslag till omläggning och förlängning av några hål. Detta förslag framkom, sedan vi fått klarhet om att det tyvärr ej kunde undvikas att banan skulle förlora något av sin otillräckliga längd, sedan den nya Särövägen dömts att gå tvärs över hål 14 och 15. Vägen har preliminärt stakats att skära banan tätt intill 14:de green, men ännu har definitiv stakning ej företagits. Men nu gällde det att göra något för att uppväga denna markförlust. Det var då klubben inköpte den Borgvallska villan med tanke på att lägga utslaget till 14:de hålet vid vägen bakom 15:de green och så spela snett över villatomten. Huset finge rivas eller flyttas. Vi skulle därigenom endast förlora en obetydlighet å det 14:de hålet,

men å 15:de synes en minskning av c:a 50 meter ej kunna undvikas.

Det var i den nödens stund som det ovan antydda förslaget kom till. Det gick ut på att tvenne delar av banan borde ändras. Först och främst skulle man i någon mån söka utnyttja sötvattensdammen, vilket bäst kan ske genom att nuvarande 4:de hålet förlänges och en ny green lägges ut i dammen, som fylles till en längd av 75—80 meter. Utfyllningen av dammen tänktes förlagd utmed Säröbanans sidospårbanvall till en bredd av 35—40 meter. Det skulle således bli vass och vatten på tvenne sidor av denna utfyllning, och på så sätt skulle vi få ett »vattenhål» motsvarande Falsterbos hål 4, som anses vara ett mycket bra hål. Men vårt hål skulle få ännu större naturliga hinder genom korsningen av sandhålan och vid inspe-lingen på green fordras en exakt placering mellan trädraden och vallen å ena sidan och vattnet å den andra. Längden kan modereras efter önskan och beroende på kostnaderna, men bör ej understiga 410 meter för att få ett fullt 3 slags hål.

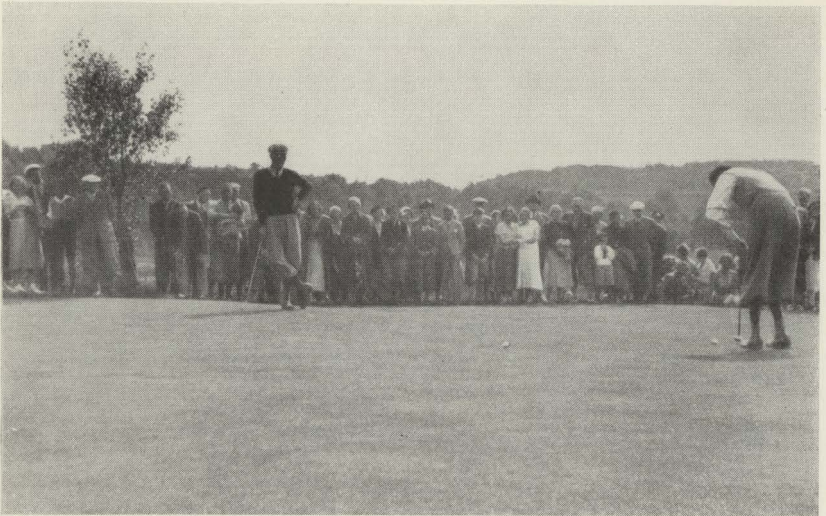
I samband härmed skulle det lilla och obetydliga 5:te hålet helt slopas. I stället har det tänkts att göra ytterligare ett vattenhål, i det att utslaget skulle läggas å en utfyllning i höjd med den nya 4:de greens västra kant, vadan man skulle få en carry av c:a 75 meter. Hålet skulle sträcka sig över nuvarande 4:de green mot en ny green som förlägges inne i bortre änden av sandhålan i höjd med domarringen. Där finns en plats för denna green, där en källåder går fram och där man således kan räkna med god växtlighet. Hålet hade i övrigt tänkts så att fairwayn skulle utbyggas så att man fick bra fairway till c:a 200 meter från utslaget, men därefter skulle det bli en sandöken med en liten bra fairway runt den nya green. Detta skulle därigenom bli ett hål där elitspelarna får vara noga med val av klubba för utspel och får tänka på att placera bollarna på rätt ställe och där det kan straffa sig att bara brassa på med långa utslag.

Även sjätte hålet skulle få ett nytt utslag, nämligen nedifrån sandhålan på lämpligt avstånd från den nya 5:te green.

Hilding Törnebohm

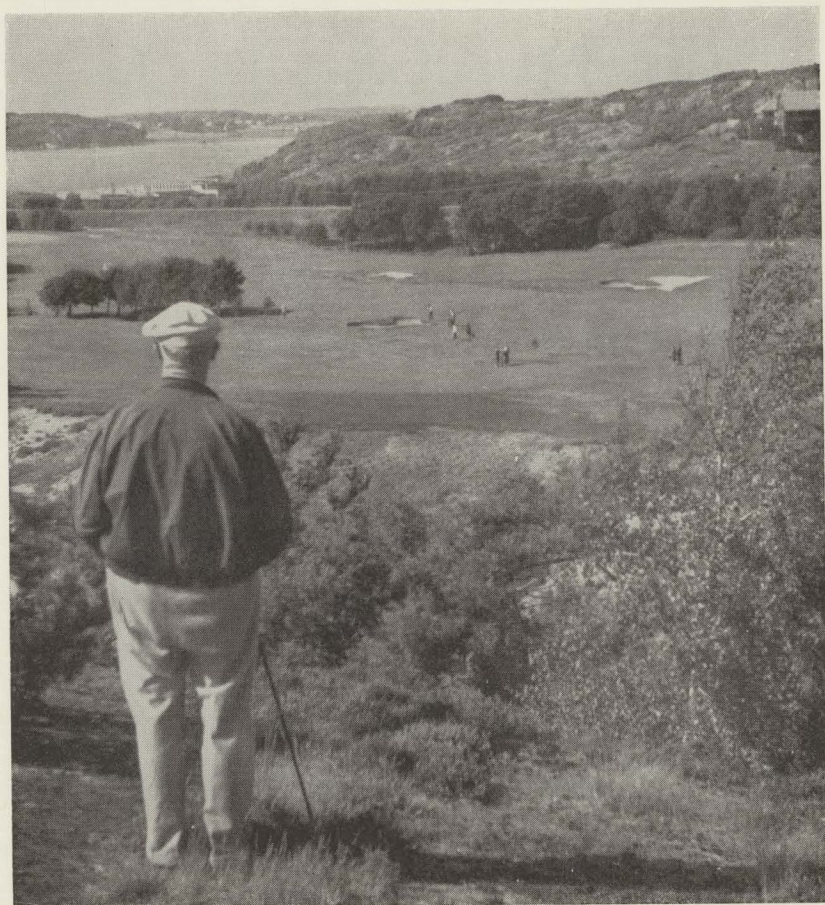
Vi ha ju i alla dessa år haft besvärligheter med vårt sjätte hål, där ju södra kanten av sandhålan rasar ned allt mer och gör fairwayn allt smalare. Andrew Persson gjorde på sin tid upp ett förslag som gick ut på att marken runt sandhålan skulle sänkas så att vi finge en jämn sluttning som kanske kunde besås. Men detta blev aldrig utfört. Enligt det nya förslaget skulle även marken sänkas så att man finge en sorts hålväg med en jämn sluttning från sandhålans botten upp mot den högre liggande fairwayn. Den borde göras 40—50 meter bred och få en stigning ungefär som vi ha på vårt första hål. Nedschaktningen skulle sträcka sig c:a 75 meter i längdriktningen för att få denna lutningsgrad. Det torde ej bli så kostbart att dra ned det sandiga underlaget som i övrigt kommer väl till

Tävling Dyer—Roberts. Roberts putt

pass för de förut nämnda utfyllnadsarbetena. Hålet skulle i övrigt utformas så att det blev att spela genom det smala passet i hålans nedre del. Marken här får utjämnas men ingen fairway lägges ut förrän man kommer till hålans tätbevuxna del, som får röjas upp ordentligt och där man har alla utsikter att få en härlig gräsväxt tack vare den rikliga fuktigheten. Men elitspelarna torde ej ha någon svårighet att med sina utslag nå den övre fairwayn, ungefär där deras utslag nu landa. Green och marken däromkring beröras ej av dessa ändringar. Hålens längd torde även kunna bli oförändrad i omkring 300 meter. En fördel vinner man däri att risken att spela »out of bounds» betydligt förminskas. Men det gäller att kunna spela raka bollar i lagom höjd för att lyckas få parnotering å detta intressanta hål. Genom slopandet av nuvarande 5:te hålet och ändringen av det 6:te få vi flera bra tomter över som kunna utnyttjas för finansieringen av dessa arbeten.

Nästa grupp av hål som skulle bli föremål för ändringar omfattar hål 10, 11 och 13. Det 10 skulle kunna avsevärt förlängas genom att lägga en ny green bort mot Eggertz staket, d.v.s. å 11:te hålet. Vi ha ju länge planerat en ny green för detta hål. Genom att lägga den så långt bakåt som här före-

Utsikt mot 8:e hålet

slås skulle längden ökas med 60—70 meter och vi skulle få ett verkligt bra och svårt 3 slags hål. Om utslaget till detta hål återkommes i samband med spelordningen.

Nu kommer chocken. Hål 11 skulle helt slopas. Och detta dels för att vi skola slippa någon korsning och dels för att den 11:te green skulle tagas i anspråk för det 13:de hålet. Detta hål med den nuvarande platågreen har enligt mångas mening varit ett sorgebarn. Med sitt läge bakom vägen, ringa djup och starka sluttning medför den allt för stora chanser och skapar lätt orättvisor och besvärligheter. Om man däremot lägger om hålet och använder den nuvarande 11:te greenen så

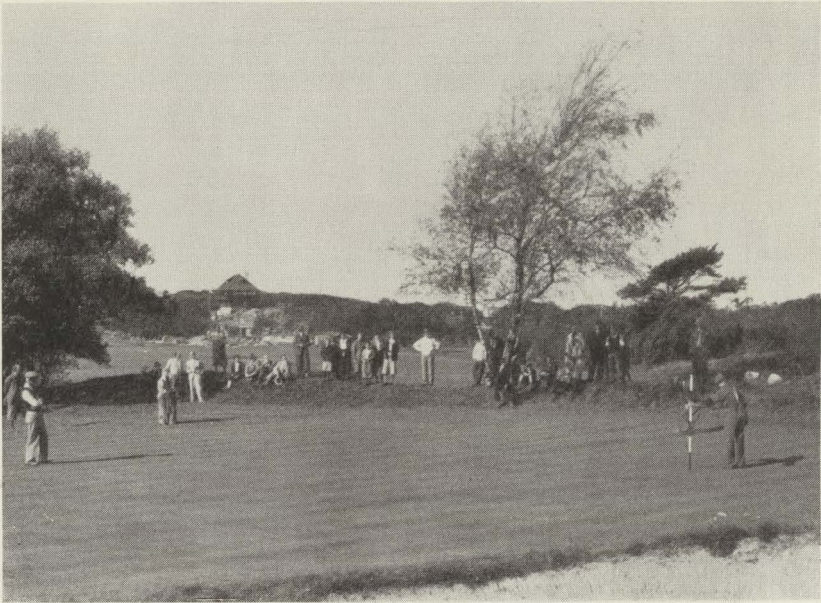
få vi ett mycket bra 2 slags hål med en längd av c:a 330 meter. Man får ju röja upp den s.k. trekanten mellan vägarna och ta bort resterna av den gamla täckta gärdesgården för att få ett lämpligt inspel mot green. Men här kan göras något verkligt trevligt. Och så få vi ett kort hål mindre.

Det 12:te hålet skulle bli oförändrat, men det skulle ej skada om greenen omformades något, men det är ju en detaljsak.

Nu kommer dock den viktigaste frågan, var skall man finna en ersättning för det slopade 11:te hålet. Jo det förhåller sig så att vi tidigare hade ett hål med utslag vid pumphuset invid nuvarande 4:de green och mot en green på andra sidan bäcken upp mot Hovåsbolagets parkering. Det hade nu tänkts att detta hål skulle upplivas dock i annan placering. Gör man en utslagsplats å banvallen vid sötvattensdammen och spelar över den s.k. bajdammen mot den förenämnda gamla greenplatsen, så skulle man få ett kort hål av lämplig längd, 150 à 160 meter. Det bleve också ett vattenhål. Men för att slippa korsningarna med 8:de och 9:de hålen fordras flera ändringar. Dels bör för 8:de hålet göras en ny green förlagd i vasskanten norr om banvallen. Längden för detta hål kunde bibehållas och hålet kunde även givas en annan karaktär genom lämplig bunkring, så att man i hålets slutskede finge spela i sydvästlig riktning. Det bleve nödvändigt med en kraftig utfyllnad så att greenen ej bleve så lågt liggande som den nuvarande. Och så finge vi samtidigt ordna så att marken däromkring ej blir så sank som nu.

Hål 9 slutligen borde förkortas till ett långt 2 slags hål. Utslaget borde läggas öster om den nya greenen med spellinje över trädraden längs bäcken. Hålet skulle då få en längd av c:a 360 meter och det skulle vinna på denna ändring.

Beträffande det nya 17:de hålet kan man tänka sig ett andra alternativ, i det att man kan använda sig av den nuvarande 8:de greenen, som då lämpligast får skäras ned något och höjas mot norrkanten framför bäcken. Det är möjligt att hålet då kan få en längd av högst 120 meter. Man kan lätt

Elfte greenen

ordna flera utslagsplatser från banvallen, t.ex. 1 för damerna, 2 för vanligt spel och så 3 för stora tävlingar.

Detta andra alternativ betyder dels ett förbilligande, dels ett försvagande av planen, och dels behöver man ej röra vid nuvarande 9:de hålet, vilket senare ej alla torde gilla. Och så behöves ingen ny green för det nya 17:de.

Dessa ändringsförslag verka måhända rätt vidlyftiga, men meningen är att arbetet skulle utföras i etapper, när vi få råd. Man skulle göra arbetet så att banan alltid var spelbar. Fyllandet av dammen och planeringen av sandhålan torde vara bäst ordna med någon entreprenör med stor maskinpark, under det att själva finputsningen bäst kan utföras av våra egna i banarbetet tränade arbetare. Att förslaget ej lagts fram tidigare beror på att vi ej gärna kunna besluta om dessa stora arbeten innan vi försäkrat oss om dispositionsrätten till sandhålan och allmänningen för lång tid framåt, helst borde vi bli ägare till dessa resterande delar av golfbanan. Läget synes på sista tiden ligga något bättre till, och det har därför ansetts

13:e hålet

lämpligt att begagna tillfället att lägga fram förslaget för klubbens medlemmar. Då det kan framkomma tvekan om lämpligheten av ett par av de nya hålen så kan meddelas att den föreslagna utformningen av hål 4, 5 och 6 har utan angivande av banans namn genom »Svensk Golf» förelagts svenska banexperter, som förklarar förslagen prisvärda och uttalat följande (se Svensk Golf n:r 2/1950, sid. 9): »Hålen äro vackert tänkta och elegant utförda. Man förstår att arkitekten haft rätt liten yta till sitt förfogande, men han har löst problemen även på ett ur konstnärlig synpunkt utmärkt sätt. Vi hoppas att förslagen skola komma till utförande.»

För att få tvenne likvärdiga spelhalvor och för att få fram ett starkare slutmoment visade det sig önskvärt att spelordningen något ändrades. Man stannade vid ett förslag att börja

med hål 1, 2 och 3 som nu men att därefter spela hål 10. För detta hål, som då skulle bli n:o 4, skulle en ny utslagsplats förläggas bakom 3:dje green. Sedan skulle fortsättningen spelas som nu t.o.m. 16 som blir hål 9. Andra halvan inledes med 17 och 18 och därifrån flyttar man över till 4 med utslag antingen bredvid 9:de green, då man finge kortare väg att gå eller också finge man spela från ett utslag närmare berget men ej från platån. I förra fallet bleve det korsning med hål 8, som skulle spelas från utslaget på berget, men då skulle de båda spelbanorna korsas. Det får bli en avvägningssak, om man föredrar längre vägsträcka framför korsningen.

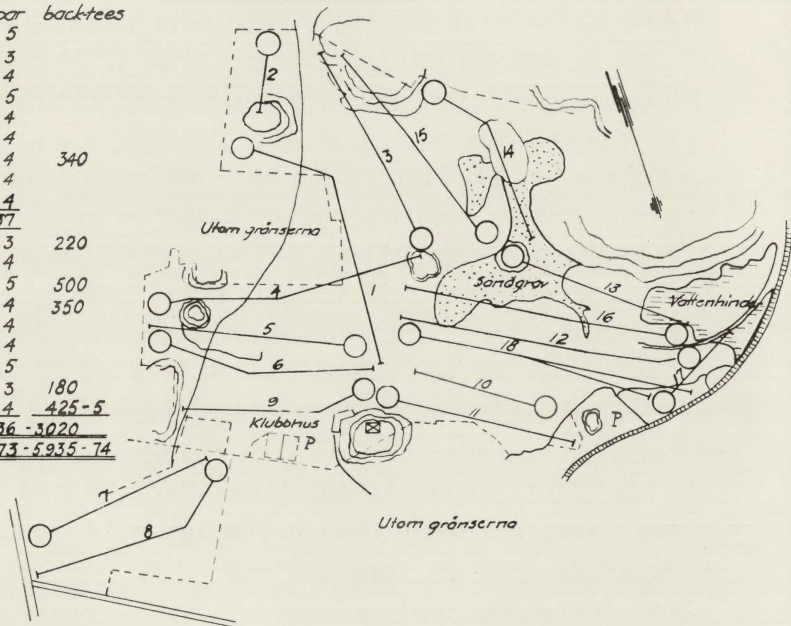
Hela detta förslag är dock tänkbart och kan varieras därest klubben anser det för vidlyftigt. Vill man till en början ej röra vid hål 8 och 9, så kan även utläggningen av det nya hålet 17 få anstå och man kunde i stället temporärt uppdelat det nya hålet 5 i tvenne enslagshål. Då skulle vi först få 5/1 över vattnet mot en green förlagd förslagsvis 160 meter från utslagsplatsen. Så gör man det andra hålet 5/2 med utslag bakom pumphuset med en längd av c:a 160 meter mot den förut omtalade nya greenen i sandhålan för femte hålet. Detta hål skulle spelas över sandruffen med en liten grön remsa vid green. Det skulle kunna givas ungefär samma form som Tylösands hål 5 som är ett bra hål men halvblint. Det tråkiga är att spela tvenne så korta hål efter varann, men hålen få ju helt olika karaktär, så mig synes att detta kunde gå bra som en tillfällig lösning. Man förlorar ju på längd, så det får ej bli något permanent.

I fråga om tidsordningen vid arbetets utförande får man nog tänka sig att ändringarna med hål 4, 5 (resp. 5/1 och 5/2) samt 6 göras först, så att vi få ett ersättningshål till nuvarande hål 11. Ty först därefter kan man vidtaga ändringarna av hål 10 och 13, vilka arbeten dock borde givas prioritet, om detta kunde ordnas, ty på denna del av banan kan man på kort tid åstadkomma en god förbättring.

Sedan detta inlägg färdigskrivits och föreligger i korrektur har bankkommitténs ordförande, Laur. Gustafsson, föreslagit

Förslag
till förlängning av
Hovås Golfbana.

Hål	meter	par	backtees
1	420	5	
2	115	3	
3	340	4	
4	420	5	
5	340	4	
6	350	4	
7	280	4	340
8	310	4	
9	280	4	
UH	2835	37	
10	200	3	220
11	295	4	
12	440	5	500
13	300	4	350
14	300	4	
15	340	4	
16	410	5	
17	160	3	180
18	360	4	425-5
In	2805	36	3020
Totalt	5660	73	5935-74

att de båda hålen 12 och 16 förlängas med 20 à 30 meter genom greenernas förflyttning västerut. Båda hålen äro ju nu i kortaste laget och även denna lilla förlängning torde innebära en förbättring. Samtidigt kan man då genom en önskvärd omformning av dessa greener och bunkringen tillföra hålen ett större sportsligt värde.

Men denna omändring nödvändiggör givetvis att utslaget till hål 1 måste flyttas c:a 50 meter söderut och får då givas en sådan placering att risken till påspelning bliver mindre än vid nuvarande ordning. För att hål 1 ej skall förlora i längd föreslås dessutom att greenen flyttas österut till den lediga tomten på andra sidan kyrkstigen, som klubben där har till sitt förfogande. I sin övre sträckning skulle hålet då bliva starkt doglegged åt vänster och kan givas en längd av 420 meter. Hålet skulle därefter bliva intressant och svårt. Det blir ej lätt att nå denna green i andra slaget.

Jag har tagit mig friheten att här medtaga dessa förslag och har ändrat ovanstående skiss i enlighet härmed. De olika hålens längd och parmarkering framgår av skissen. Banan skulle efter genomförandet av dessa ändringar i dess helhet få en totallängd av 5.660 meter från de vanliga utslagsplatserna mot vår nuvarande banas 5.200 meter och från backtees 5.935 meter mot 5.430 meter nu, således en förlängning av 505 meter. Detta efter avkortningen av kyrkhålen och trots av att ett par av nuvarande backtees ej medtagits. Jag har medtagit backtees till hål 12 och 18 såsom varande tänkbara alternativ, men tror dock att dessa skulle verka irriterande, och det vore kanske klokast att avstå från dessa korsningar. Banan skulle i alla fall få den mycket tillfredsställande längden av c:a 5.800 meter eller 6.350 yards med par 73.

Klubben har således möjlighet att å den begränsade arealen få en bana som i längd kommer upp i paritet med de längsta svenska banorna och som skulle få ett ökat värde i fråga om svårighetsgrad och omväxling.

Beträffande banans kvalitet bör erkännas, att den år från år förbättrats. I viss mån är banans utseende beroende på vädret; vinter, vattenflöde och torkperioder inverka betydligt. Så är väl fallet med alla golfbanor på våra breddgrader. På senare år har banans dränering förbättrats, flera bäckar eller delar därav ha lagts igen, ett nytt stort bevattningssystem är under utförande, så att vi i framtiden kunna taga torkperioder med lugn. Vi kunna även förvänta att gräsväxten härigenom skall förbättras ytterligare. Greens ha stadigt förbättrats och många nya utslagsplatser ha byggts och förlängts bakåt. Nya mattor ha anskaffats. En nackdel med vår trånga bana är ju att ruff-partierna äro så smala mellan hålen. På sista tiden ha ruffarna klippts alldeles för mycket och över huvud taget har man synbarligen gått in för principen »to please the customers, who pay» liksom fallet vanligen är med hotellägda banor. Men nu skall det tänkas mer på det sportsliga i den mån så kan ske, eller hur?

Birger Sörvik

Gundla Golfbana i Delsjöterrängen

Visserligen är det mycket glädjande att medlemsantalet i G. G. K. vid slutet av 1951 stigit till 556 av alla kategorier. Man får räkna med att av dessa komma c:a 300 att spela ganska regelbundet, ja ett stort antal mycket flitigt. En 18-hålsbana rymmer dock ej på långt när detta antal spelare, och i vart fall kan det ej undvikas att om söndagarna vid vackert väder kommer det att bli allt trängre på banan med väntetider. Vi hoppas dock att det skall dröja, innan man tvingas införa vissa restriktioner för att få en utjämning till stånd.

Vad som behövs är en ytterligare 18-hålsbana i göteborgstrakten. Vi ha ju i flera år hört talas om planerna på byggandet av en Göteborgs stads kommunala bana i delsjötrakten, vilken kallats »Gundla» efter den mosse, varöver en del av banan skulle förläggas.

Vår egen instruktör, Mr. Douglas Brasier, har ritat in en bana här, och hans plan har granskats av en engelsk golfarkitekt, Mr. Cotton, som gillade såväl den vackra och för en golfbana lämpliga terrängen samt den uppgjorda planen. Då klubbens medlemmar säkerligen äro intresserade av att få några detaljer om projektet, så ha vi tillfrågat Mr. Brasier, och här kommer nu ett reportage över vårt samtal:

— Säg mig först Douglas, vem var det som först bragte planerna på en kommunal bana för Göteborgs stad på tal?

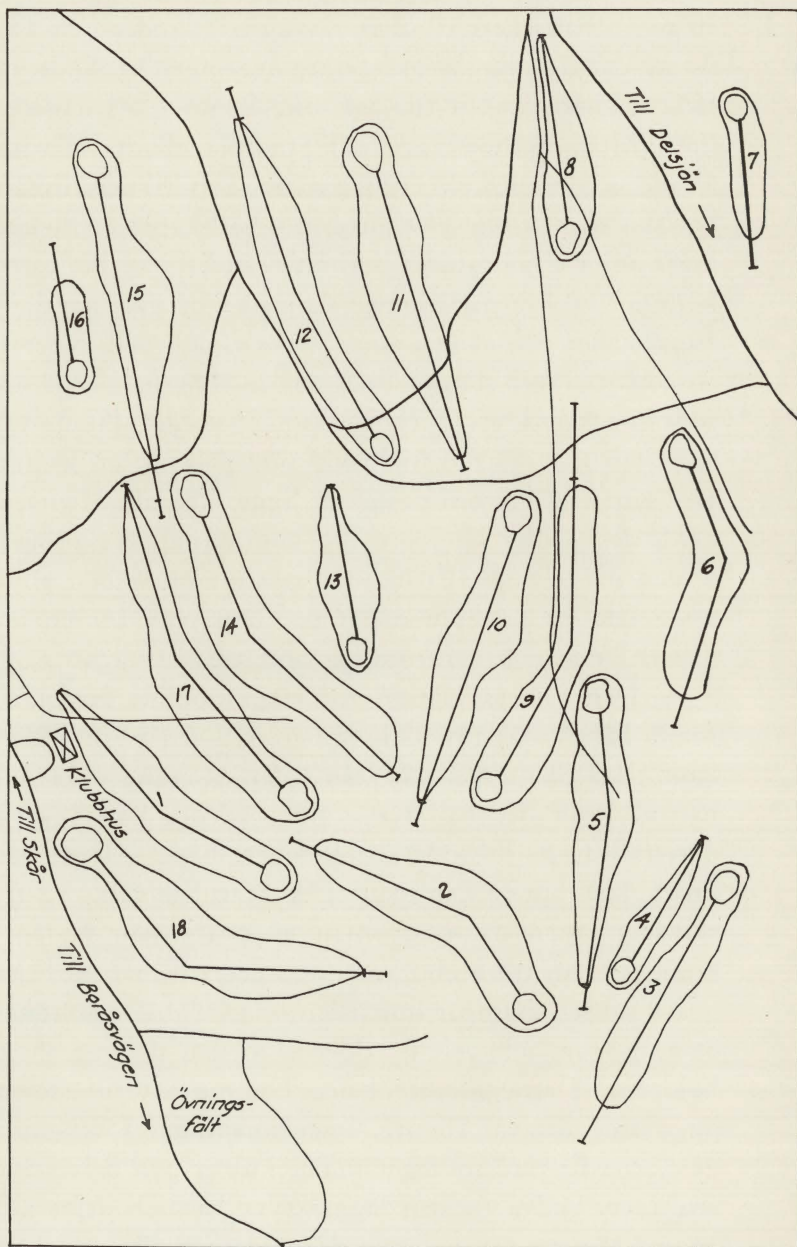
— Jo, jag minns mycket väl att det var dåvarande mycket aktive spelaren Jacob Heyman, som tyckte att något måste göras i den vägen. Han talade med landshövding Malte Jacobson om saken. Landshövdingen hade ju själv under några år spelat golf och var intresserad. Han satte sig så i förbindelse med några av stadens myndigheter, och de kommo även med anvisningar på några områden, som kunde tänkas komma i

Förslag till Sundla Solfbara vid Delsjön.

Hä/	Yards	Por
1	320	4
2	380	4
3	380	4
4	160	3
5	400	4
6	400	4
7	200	3
8	260	4
9	480	5
Out.	2980	35
10	360	4
11	350	4
12	450	5
13	190	3
14	450	5
15	450	5
16	170	3
17	430	4
18	350	4
In	3200	37

Totalt 6180 - 72
eller 5650 m.

Längderna äro
approximativa.

fråga. Av dessa befanns endast ett område vid Delsjön lämpligt och stort nog för anläggandet av en 18-hålsbana. Det gränsade till Stora Torp i norr, till den nya bebyggelsen i Skår åt väster till markerna vid Boråsvägen åt söder och Delsjön åt öster. Vår dåvarande sekreterare överingenjör Anders Johnson lade sig hårt i selen för att söka komma till något resultat. Fastighetsdirektör Persson och Stadsplanekontoret voro intresserade och man fick även gott stöd av Skogssällskapet, som har skötseln av området om hand. Sällskapet är mycket angeläget om att få området bevarat från bebyggelse, då där förekommer vackra partier med skog på höjderna och där emellan ängsmarker och så den stora mossen, och Sällskapet fann att en golfbana som slingrade sig mellan skogspartierna skulle tillföra markerna ett förhöjt skönhetsvärde. Jägmästare Tore Svensson gav oss god hjälp vid undersökningen av terrängen. Det synes ju som om projektet ligger väl till. Men tyvärr går det i dessa tider långsamt att komma till ett avgörande, då staden måste taga alla hänsyn av ekonomisk och politisk art.

— Låt oss nu höra något om Din plan för en bana här, hålens längd och utformning samt tillfartsvägarna.

— Den tänkta platsen för ett klubbhus och närliggande första hålets utslagsplats kommer att ligga på områdets västra kant nära Skår, och därifrån leder en mindre väg upp mot banan. Från det hållet når man således banan snabbt och därifrån finns ju goda förbindelser, både spårväg och busslinjer. Bekvämare kan man ej få. Man har gångväg från Delsjövägen, men då måste man gå tvärs över banan för att komma fram till klubbhuset, och det vill man ju helst slippa.

Av skissen framgår hur hålen ha tänkts. De sträcka sig dels över mossen och dels i dälderna mellan de små skogsklädda höjderna. Detta gör att hålen komma att till största delen ligga isolerade var för sig. Inga korsningar förekomma. Dalgångarna ha tidigare legat under kultur och delvis även mossen. Över själva mossen läggas fyra hål och delar av tvenne andra. Mossen får givetvis dräneras och planeras ordentligt. Med undantag av ett par mindre bitar är marken ej sten-

bunden, så vi få inga svårigheter med sten. Men däremot få en del mindre trädgrupper fällas för att få rum för hålen och fritt spel. Det kommer säkerligen att bli bäst om själva grovarbetet med röjning och planering sker med moderna röjningsmaskiner likaså täckdikningen. Sedan får finarbetet med utläggandet av fairways, utslags- och inslagsplatser samt bunkers utföras av kunnigt folk. Billigast och bäst blir det nog att för det arbetet ta hit en kunnig greenkeeper från England, som får tjänstgöra som förman och lära upp sina medarbetare. Det är mycket viktigt att man från början får den rätta utformningen av alla detaljer och får någon som också förstår sig på grässådden.

— Ja i allt detta har Du nog så rätt. Säg mig nu hur lång blir denna bana och vilken par-markering kan den få?

— Det är möjligt att man ej genast kan ta ut maximilängden, som jag angivit å skissen. De angivna längderna för de olika hålen äro approximativa. Man kan bedöma detta riktigt först sedan uppröjningen skett. Jag tror att banan bör bli ungefär lika lång som våra bästa svenska banor. Troligen blir den 250 meter längre än Hovås-banan från back tees, således c:a 5.650 meter, vilket bör anses fullt tillräckligt. Jag hade ritat ett par hål med större längd, men för att undvika komplikationer har planen något ändrats. En bra sak är att det blir ett rätt så stort fält över som reserveras för träningsområde, något som ej finns på Hovås.

— Vad är Ditt slutomdöme?

— Detta bör bli en mycket bra och intressant bana, omväxlande och välbelägen på mycket kort avstånd från stora nybyggda stadsdelar. Man kan nå banan från stadens centrum på några minuter. Det finns ej många städer, som kan få en full och trevlig bana så in på knutarna som denna Gundla bana kan bli. Staden har nu ett exceptionellt tillfälle att främja befolkningens behov av sund idrott i en härlig natur. Banans tillblivelse skulle även öka stadens turistattraktioner. Och banan behövs nu för att taga vara på det nyvaknade intresset för golfporten.

— Ja, tack för Dina visa ord och för Ditt intresse och möda. Det kan ju synas märkvärdigt att vi i G. G. K. längta efter en ny bana, men vi önska det för golfsportens skull och för att få konkurrens på nära håll och möjlighet att även spela på en ny bana utan att behöva resa en lång väg, ty ombyte förnöjer.

B. S.

Från 14:e greenen

Hedersledamöter

Malte Jacobsson

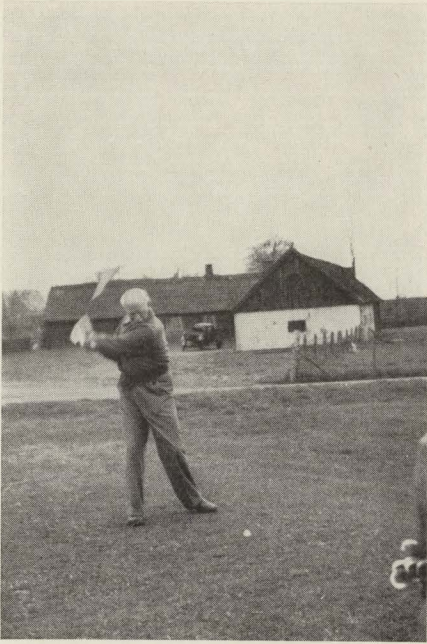
Ivar Lignell

Christian Röhss

Assar Gabrielsson

Axel Adler

Gustaf Lundberg

Anders Johnsson

Följande medlemmar ha på grund av förtjänster om Göteborgs Golf Klubb valts till Ständiga medlemmar:

- 1920 Generalkonsul Gunnar Carlsson
- 1920 Skeppsmäklare Gösta Dalman
- 1927 Major Erik Runfelt
- 1927 Konsul Georg Wendel
- 1941 Direktör Johan Kinde

Följande medlemmar ha tilldelats G.G.K:s guldmedalj:

- 1947 Direktör Gustaf Larson
- 1947 Överingeniör Anders Johnsson
- 1947 Konsul Georg Wendel

Obs.! Det har konsekvent undvikits att häri medtaga avlidna personer, såsom medaljörerna C. M. P. och A. P. m.fl.

Styrelse 1952

Adolf Svensson

Walter Edström

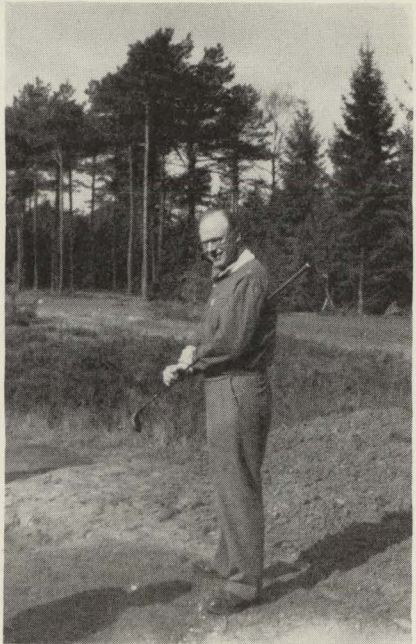

Lars Fredelius

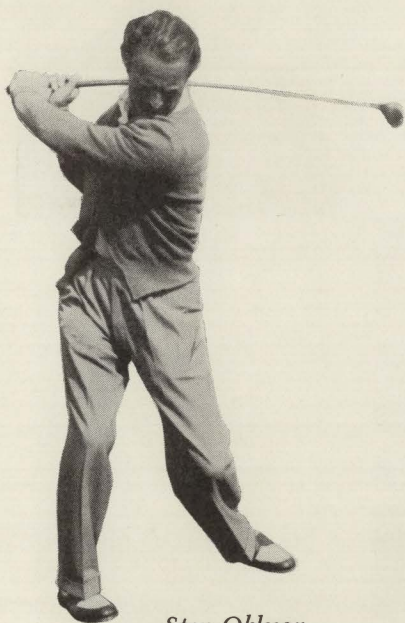
Birger Sörvik

Enar Werner

Kjell Andersén

Sten Ohlsson

Finn Sörvik

Laur. Gustafsson

T. Bertelius

Kurt Jakobsson

Erik Bengtson

G. G. K. 1927—1951

Klubbens finanser

Under den andra 25-årsperioden har det investerats ett stort kapital i banan och det nya klubbhuset, maskiner och inventarier, desslikes ha alla arbets- och underhållskostnader successivt stigit. En del medlemmar ha säkerligen frågat sig hur mycket har det hela egentligen kostat? Då det ej delgivits medlemmarna några samlade uppgifter tidigare så har det ansetts lämpligast göra en undersökning angående ungefärliga totalkostnaderna allt från den tiden, då Klubben flyttade banan till Hovås. För de första åren ha räkenskaperna tyvärr ej påträffats, utan man har fått nöja sig med att göra en uppskattning, och på så sätt har man kommit fram till följande siffror:

Markinköp:

De första 9 hålen utlades på av AB Hofås Golfbana	
inköpt mark. Inbetalt kapital	Kr. 28.800:—
Marken för 18-hålsbanan i övrigt övertogs för netto ..	» 65.000:—
varjämte hål 1, 6 och 11 utvidgades för	» 15.000:—
Borgvallska tomten inköptes för	» 10.000:—
Summa markinköp	Kr. 118.800:—

Anläggningskostnader för banan:

De första 9 hålen uppskattas till	Kr. 25.000:—
Nästa 3 hål kostade	» 15.000:—
Komplettering till 18 hål kostade	» 145.000:—
Sedan har på dränering och vattenledning nedlagts ..	» 45.000:—
Totala anläggningskostnaderna	Kr. 230.000:—

Klubbhusen:

Gamla klubbhuset jämte ändringar	Kr. 14.000:—
Nya klubbhuset inkl. omklädning av terrassen, tvätt- maskin och oljeaggregat	» 160.000:—
Materialbodar	» 5.000:—
Borgvallska villan, utan tomt	» 6.000:—
Totala byggnadskostnader	Kr. 185.000:—

Inventarier, möbler, maskiner på banan m.m.	Kr. 35.000:—
Totala investeringar således	Kr. 568.800:—

I denna summa har givetvis ej medräknats det årliga underhållet av bana och klubbhus.

Ovanstående kapital har anskaffats på följande sätt:

Aktieteckning i AB Hofås Golfbana	Kr.	28.800:—
Aktierna äro helt i klubbens ägo.		
De flesta har skänkts.		
Golfkullen donerad av Hofås Villastad	»	5.000:—
Pionjärernas insatser i övrigt	»	25.000:—
Det gamla klubbhuset byggdes medelst insamling bland medlemmarna	»	14.000:—
Tidigare donationer fonderade och använda för bana och klubbhus	»	42.000:—
Donationer till 18-håls banan	»	87.900:—
Donationer till nya klubbhuset	»	55.155:—
Bidrag i natura till detta	»	9.500:—
Donation till parkeringsplats	»	5.000:—
Donationer till hål 6	»	8.250:—
Andra donationer för banan	»	4.600:—
		<u>Kr. 285.205:—</u>

Lån för banan	Kr.	15.000:—
för nya klubbhuset	»	100.000:—
för Borgvallska huset	»	15.000:—
för terrassens omläggning	»	10.000:—
för vattenledningen	»	22.000:—
		<u>Kr. 162.000:—</u>
		Kr. 447.205:—

Resten har betalats av klubben medelst ordinarie inkomster med	Kr.	121.595:—
		<u>Kr. 568.800:—</u>

För andra speciella ändamål har klubben vidare erhållit avsevärda bidrag och gåvor. Följande har kunnat utfinnas i ur räkenskaperna och protokollen:

Bidrag till lön åt instruktörerna	Kr.	31.200:—
Insamlingar vid dödsfall och sjukdom	»	9.300:—
Insamlingar för resor, representation och för täckande av förluster	»	3.500:—
Bidrag i natura för traktor, transporter, porto, trycksaker m.m. uppskattningsvis	»	30.000:—
Skänkta priser, minst	»	12.000:—
Skänkta utslagsmattor, 2 omgångar	»	3.500:—
		<u>Kr. 89.500:—</u>

Läggas härtill de till banan och klubbhuset donerade beloppen	Kr.	285.205:—
så komma vi till en total donationssumma av	Kr.	374.705:—

Detta är ett betydande belopp. Att angiva namnen på alla de donatorer och gynnare, som på ett så enastående frikostigt sätt bidragit till klubben och golfsporten vore att taga med så gått som hela medlemslistan från alla de år, under vilka klubben uppbyggts.

Då skrivaren härav 1913 efter inbjudan åsåg en demonstration av golf

å Hovåsbanan, så sade min gamle vän Tor Törnsten att golfspelarna bli så intresserade att de tävla om att skänka till klubben vad som kan behövas, och ehuru han varit med om att sköta flera idrottsgrenar, hade han ej annorstädes funnit en så generös anda rådande bland de utövande medlemmarna. Erfarenheten från senare år har bevisat riktigheten av detta uttalande. Klubben är dessa sina gynnare stor tack skyldig.

Då vi för ett par år sedan planerade införandet av förhöjda inträdesavgifter för nytillträdande medlemmar så var en av de bärande motive-ringarna för denna åtgärd, att då de äldre medlemmarna satsat så mycket, så var det ej oskäligt att nytillträdande finge betala en lämplig summa till klubben för att få del av allt det goda som stod till förfogande.

Styrelsen.

Som ett slutkapitel återstår att säga något mera om dem, som burit dagens tunga och möda under dessa 25 år. Må det då förutskickas att Göteborgs Golf Klubb aldrig varit en »förening för inbördes beundran» utan uppnådda resultat få tala för sig själva. Men vid ett jubileum får väl något litet släppas på kärvheten.

Axel Brynolf, golfveteran från Arendal och Sandviken, satt på ordförandeposten 1928—1934. Det var en bråd tid, banan byggdes ut till 18 hål. Ett av de stora målen nåddes. Axel Brynolf, klok och försiktig som han var, ledde det hela i rätta fåror, och resultat bör vara vittne nog om hans kapacitet. Han hade en god penna, varom hans nedskrivna golfminnen tala.

Christian Röhss blev nästa oldtimer på tronen. Vänner Tusse kan i år fira jubileum med klubben och med golfsporten, unikt i svensk golfhistoria. Ordförande i bankommittén under de kritiska åren gick han bra i par med Andrew Persson och delar med denne ansvaret för och förtjänsten av banans utbyggande. Han hyste länge betänkligheter både beträffande banan och det stora klubbhuset på grund av de oreglerade ägoförhållandena av delar av banan. Men sedan klubben beslutat, var han med på noterna och gjorde en bestående insats för banan. Avgick 1937.

Nu kom Volvo-perioden, den första hoppas vi. Assar Gabrielsson blev ordförande 1938—1947. Han kom, han såg och han segrade. Han regerade med mild men fast hand. Med svärdet löste han flera hårda knutar, såsom finansieringen av klubbhuset och mycket annat. Vid det talrikt besökta Old Boys mötet 1942 kom hans organisationsförmåga till sin rätt. Han klarade sammanträden suveränt, nästan innan de påbörjats, och han såg till att banan befolkades med allt fler Volvoiter. Klubben lämnades ekonomisk och organisatorisk assistans nästan dagligen. Och så fick han ett större verksamhetsfält som Svenska Golf förbundets ordförande.

Axel Adler, ordförande 1948—1951. Hans intresse för banan hade dessförinnan fört honom till bankommittén, där han blev ordförande och banchef under flera år, och där hans kunskaper kommo väl till pass. Banan blev välskött, dränerad och bevattningsfrågan förde han framåt. Han anlade ett flertal nya utslagsplatser m.m. Samtidigt var han med i klubbhuskommittén och hade en stor andel i det nya klubbhusets tillkomst och utformning. Han gav även klubben ekonomiskt goda handtag.

Och sist som ordförande kommer nu Adolf Svensson att spela upp för jubileumsåret. Han får ett rikt verksamhetsfält för sin entusiasm för golf-spelet och klubben.

Percy Lundwall, vice ordförande 1936—1945 och även intendent, utvecklade ett intensivt arbete för det nya klubbhusets lyckliga tillblivelse. Hans uppslagsrikedom och noggrannhet kom klubben till godo både här som i fråga om tävlingar och regeluttolkning, i vilket hänseende han var en av våra få experter.

Walter Edström blev vice ordförande 1948 och fortsätter därmed. Hans kloka och välgrundade inlägg ha vunnit anklang, men tyvärr har han hindrats av sitt riksdagsmannaskap och många resor att ägna den tid åt klubbens angelägenheter som han själv önskat.

Så komma vi till sekreterareposten.

Georg Wendel var sekreterare och vice åren 1928—1937, men började långt tidigare. Han har utfört ett mångskiftande jättearbete för klubben, varom protokoll och hans många inlagor vittna. Han var med i bankommittén under utbyggnadsperioden, men även i tävlings- och handicapkommittéerna och som klubb- eller sexmästare ordnade han fester och sammankomster, utan att spara sig.

Carl David Wingstrand, sekreterare 1931—1937, vice 1937, skattmästare 1940—1950, var med i flera kommittéer. Allt skötte han med omsorg och reda, liksom uppgiften som klubbens charmör och humorist.

Sten Lindqvist, sekreterare 1938—1940, skötte sysslan med en tjänstemans noggrannhet parad med intresse för golfen. Han hade stor framgång vid invigningen 1938 och vid de stora internationella mästerskapstävlingarna samma år.

Per Carlsson var också en omsorgsfull sekreterare 1941—1942, men fick avsäga sig då tiden ej räckte till för att tjäna både rederiet och klubben.

Så blev Anders Johnson sekreterare 1943—1947 och arbetade hårt för klubben och golfporten. Hans intresse steg undan för undan. Särskilt lade han sig vinn om frågor rörande utlandsrepresentation, S.S.S. och handicap. Han lämnade styrelsen samtidigt med Assar Gabrielsson för att inom Svenska Golfförbundet få ett större fält för sin gagnrika verksamhet.

Näste man blev Carl Henrik Norlander, med smeknamnet Emil. Han hör även till Volvoiternas skara. En bra sekreterare, men han fick ej tid att dessutom vara med i kommittéer. Av de sistnämnda 4 sekreterarna ha trenne varit jurister och väl utbildade för sekreterarejobbet, men ingen av dem har fått tid att under en längre följd av år sköta detta alltmer omfattande arbete.

Näste man på posten blev åter en jurist, Lasse Fredelius, som får börja med allt stöket i samband med jubileet. Och därmed har expeditionen flyttat till N. Hamngatan 24, där både ordföranden och sekreteraren ha sina civila arbetsplatser.

Gustaf Lundberg har »pysslat om kassans sår» under många år, som det hette i en nidvisa. Trots våldsamma påfrestningar med banan och nytt klubbhus har han lyckats få debet och kredit att balansera. Gustaf fick på sig ett stort ansvar att skaffa fram pengar. Stundom ställde han sig återhållande och tveksam, då fordringarna på utrymme och komfort stego, men han övervann alla betänkligheter, och hans insats var betydande. Själv satsade han både pengar, utstyrseln till barrummet och har sett till att vi fått blad och blommor både inne och ute. Han har gjort sitt och mer till. Han avgick 1939.

Efterträdare blev Carl David Wingstrand som redan nämnts. 1950 valdes

faktiskt C. E. Abrahamsson till skattmästare, men ångrade sig omedelbart, inseende att hans tid ej kunde räcka till, och då fick Birger Sörvik övertaga detta straffarbete, då klubben ännu ej är mogen för att anställa tjänstemän. Det har sina sidor att sköta räkenskaperna för en klubb med 556 medlemmar.

Intendenten sköter hus och inventarier. Andrew Persson skötte sysslan 1928—1933, och som arkitekt och byggmästare passade han där, men han hade större intresse för banan. Han tog väl husen för arbete och banan som en hobby. Styrelsen ville dela på arbetstillfällena, och då valde han banan. Vad Andrew betytt för banan och klubbhusbygget framgår av beskrivningarna om dessa projekt tidigare. Visserligen var han i mångt envis och halsstarrig men ingen kan bestrida hans stora förmåga och hans uppoffrande arbete för klubben och golfen.

Percy Lundwall var som ovan nämnts intendent, 1934—1937, och då han efter välförrättat värv avsade sig, fick Birger Sörvik övertaga ansvaret för klubbhusen. Det finns alltid en del spörsmål att brottas med på den posten.

Nu är Sten Ohlsson intendent och har visat goda takter.

Slutligen har klubben sexmästare, som förr kallades klubbmästare, och på denna post ha Georg Wendel, Håkan Ekman, Peter Mark och till sist Kjell Andersén fungerat, och alla ha de skött om oss och våra gäster bra både vid fester och glögen.

Men G.G.K. har en mycket omfattande styrelse, och förutom alla de redan nämnda ha vi en rad bisittare och suppleanter utan särskild funktion, som det felaktigt heter, ty de tilldelas alltid någon uppgift i kommittéer eller som ersättare.

Man måste då ihågkomma Gustaf Larson, styrelseledamot 1936—1947. Han gjorde oss goda tjänster dels i bankommittén och framför allt som ordförande i klubbhuskommittén under byggnadsperioden. Han tog ansvaret och fick hand om alla kontrakt och inköp, och en bättre kraft att sköta byggmästare och leverantörer kunde vi ej fått.

Georg Pettersson var ordförande i tävlingskommittén under flera år och har efterträtts av Kurt Jakobsson. Ett otacksamt jobb med alla de olika sorters tävlingar som nu späckar programmet.

Bruno Zachrisson, medlem sedan 1911, en av de äldste i styrelsen, vice skattmästare i många år och medlem av klubbhuskommittén, avsade sig 1950, men biträder nu med jubileumsfestligheterna, såsom han gjorde vid 25-årsjubileet.

C. E. Abrahamsson har under flera år skött vår handicap med sådan omsorg att man egendomligt nog ej hört några klagomål under hans tid.

En på sin tid mycket intresserad medlem av styrelsen var Gunnar Engberg 1930—1936, men han hade ej tid att åtaga sig någon funktion, utan inskränkte sig till goda råd och parkeringsplatsen m.m.

Slutligen få vi ej glömma de på sista åren aktiva, Enar Werner, ordförande i klubbhuskommittén och Laur Gustafsson i bankommittén, som båda hunnit utveckla stor aktivitet.

Här hade jag tänkt sätta punkt och slut, men upptäckte plötsligt att jag totalt glömt av vår bättre hälft, damerna. Trots att damerna numera äro fullt likaberättigade inom klubben, sedan de få betala lika höga avgifter som herrarna, så framtråda de nästan ej alls i protokoll och handlingar från gångna år och för källorna till denna skildring. Det har ingalunda varit

meningen ignorera dem, men på grund av omständigheterna ha vi ej fått titta i deras egna protokoll, ty de ha en egen styrelse, som sköter deras privata tävlingar och damdagar m.m. Visst ha vi hört att t.ex. Fru Ingrid Sandorf varit ordförande i flera år, och nu fungerar som sådan Fru Hellen Wingstrand. Likaså att Fru Bibbi Wendel varit sekreterare, och sista året beklädde Fru Maud Röhss den sysslan samt Fru Kristina Odelberg kassörskapet, ty de lär även ha en egen kassa. Damavdelningen har vuxit ut på senare år, och vi hoppas och förvänta att våra damer skola göra sig alltmer gällande både i fråga om klubbens administration och på golfbanorna.

Och så visa oss, Ni unga, att Ni kunna väl taga vara på arvet från de som visat Eder vägen och vårda väl Göteborgs Golf Klubbs ärorika traditioner.

B. S.

Redaktionskommittén

Medlemsförteckning

i Göteborgs Golf Klubb januari 1952

Förste Hedersledamot:

Hans Maj:t Konung Gustaf VI Adolf

Hedersledamöter:

Direktör Axel Adler
 Direktör Assar Gabrielsson
 Landshövding Malte Jacobsson
 Överingenjör Anders Johnson
 Direktör Ivar Lignell
 Direktör Gustaf Lundberg
 Försäkringsdirektör Christian Röhss

Medlemmar

	Inskr.-år		Inskr.-år
Abdon, Nils Olof . . . . . A	1951	Bergenstråhle, Gunilla	
Abrahamsson, C. E. (16) A	1936	(24) . . . . . J:r	1946
Abrahamsson, Ester . . . . . P	1939	Berglund, Gunnar (36) A	1951
Abrahamsson, Åke (18) J:r	1940	Bergqvist, Nils Olof (1) A	1934
Adler, Axel (23) . . . . . A	1933	Bernson, Nils (11) . . . . . A	1922
Ander, Erik (28) . . . . . A	1950	Bernson, Barbro . . . . . P	1946
Andersén, Kjell (11) . . . . . A	1943	Bernström, Gustaf (27) A	1948
Andersén, Lola . . . . . P	1946	Bernström, Vera . . . . . A	1948
Andersson, T. G. (28) A	1939	Berthelius, T. (16) . . . . . A	1946
Antonsson, Ulla . . . . . J:r	1951	Bjernefors, Hans (9) . . . . . A	1947
Appelgren, Harald . . . . . P	1946	Bjernefors, Hervor (36) A	1950
Appelgren, Ragnar . . . . . P	1947	Bjernefors, Lennart . . . . . J:r	1951
Arfvedsson, Gösta . . . . . A	1937	Björck, Elof . . . . . A	1945
Axelsson, Ingeborg . . . . . A	1948	Björckman, Allan E:son . . . . . P	1950
		Björckman, Saga . . . . . P	1950
Backlund, Sven-Gösta		Björckman, Halvor (28) A	1923
(28) . . . . . A	1951	Björckman, Karin (36) . . . . . A	1926
Backlund, Marit . . . . . A	1951	Björnsson, Bengt Åke (13) J:r	1948
Barnekow, Fredrik . . . . . A	1951	Bourghardt, David . . . . . A	1947
Bellander, Lars . . . . . A	1951	Bourghardt, Josua . . . . . StA	1925
Bengtson, Erik Urban		Bratt, Christina . . . . . J:r	1939
(scr) . . . . . A	1923	Brodén, Hilding . . . . . A	1948
Bengtson, Ebba . . . . . A	1950	Brodén, Alice . . . . . A	1948
Bergenstråhle, Ebba . . . . . J:r	1950	Brodén, Hans . . . . . J:r	1948

Broström, Dan-Axel . . .	StA	1935	Ekman, Gustaf Henrik		
Broström, Ulla	StA	1938	(21)	J:r	1939
Brynolf, Folke	P	1928	Ekman, Håkan	A	1926
Brynolf, Ingrid	P	1944	Ekman, Per-Axel (24) . .	A	1950
Bursie, Herman	A	1937	Ekman, Eva	A	1951
Bursie, Ingegerd (36) . .	A	1941	Ekman, Sten Olof (32) A		1945
Bursie, Svante (10) . . .	J:r	1935	Ekman, Ella (17)	A	1928
Burenius, Torgny	A	1951	Eksten, Lennart	P	1942
Bökman, Karl Rudolf . .	P	1931	Ellioth, Falk (18)	A	1950
			Ellioth, Anne-Marie . . .	A	1951
Carlson, Gunnar (17) . .	J:r	1945	Emblad, Bernt	P	1947
Carlsson, Gunnar (23) . .	StA	1915	Engblad, Erik (36)	A	1950
Carlsson, Olga (36) . . .	A	1915	Enström, Nils (14)	A	1930
Carlsson, Per (10)	A	1920	Enström, Blenda	P	1933
Carlsson, Anna-Lisa (19) A		1935	Enström, Ulf (12)	A	1933
Carlsson, Rolf (12) . . .	A	1920	Erikson, Gunnar	P	1939
Carlsson, Mary	A	1945	Ernmark, Per	P	1945
Carlsson, Elisabeth . . .	J:r	1949	Ernmark, Ann-Marie . .	P	1936
Carlsson, Peter (28) . .	J:r	1947	Evers, Curt (22)	P	1950
Carlsson, Bertil (28) . .	A	1950	Evers, Kerstin	P	1950
Cederryd, Gösta	A	1947	Ewert, Herbert	P	1939
Christoffersen, Torgeir					
(22)	A	1947	Flach, Carl Axel (22) . .	A	1937
Christoffersen, Greta . .	A	1947	Flach, Carl-Jan	J:r	1951
Clase, Astrid	P	1925	Flach, Kenneth	J:r	1951
Clase, Viking	P	1922	Flach, Peter (19)	J:r	1946
Clemedtson, Astrid	A	1949	Flach, Margareta	A	1937
Collett, Ulf	A	1951	Fogelberg, Gunilla	A	1951
			Forssman, Nils (8)	A	1943
Dahlén, K. Bertil (15) . .	A	1938	Forssman, Märtha	A	1951
Dahlöf, Bertil	A	1951	Fredelius, Lars (9)	A	1943
Dahlöf, Sven	A	1951	Fredelius, Barbro (28) . .	A	1938
Dahlöf, Carl-Erik	J:r	1951	Frey, Torsten S:son (16) A		1947
Dalman, Gösta	StA	1904	Friberg, Gunnar (2) . . .	A	1949
Davidsson, Einar	A	1950	Fägerskiöld, Erland . . .	A	1950
Dickson, Douglas (32) . .	J:r	1948			
Drumm, John J.	A	1927	Gabrielsson, Assar (23) . .	H	1928
Drumm, Karin	P	1948	Gehre, Ture (26)	A	1936
Dyring, Erik (13)	J:r	1945	Gehre, Lillemor	P	1943
			Genberg, Siv (36)	A	1950
Eck, Franklin (27)	A	1941	Gerle, Torkel	A	1951
Eck, Catherine (36) . . .	P	1942	Gerum, Anders	A	1950
Eckerström, Sten (24) . .	A	1941	Gerum, Margareta	A	1950
Eckerström, Marianne . .	J:r	1949	Gidén, Margareta (6) . .	A	1938
Edström, Walter (20) . .	A	1932	Glantz, Axel (17)	A	1928
Edström, Claes-Walter . .	A	1943	Glassell, Frederick	A	1948
Edström, Ricardo	A	1949	Glassell, Margareta . . .	A	1951
Eggertz, Barbro	J:r	1945	Glücksman, Arne (16) A		1948
Ekman, Carl	P	1932	Glücksman, Britta (24) A		1949
Ekman, Claes	StA	1927	Grandinson, Bror	A	1951

Grapengiesser, Ulf	P	1940	Höglund, Gullan	P	1947
Grundell, Bengt (6)	J:r	1946	Högman, Åke (20)	A	1946
Grundell, Lars-Olof (6)	J:r	1945	Högman, Karin	A	1949
Grönvall, Ivar (25)	A	1947			
Gunnarsson, Lars Olof	A	1947	Jacobsson, Malte	H	1935
Gustafsson, Hugo	P	1935	Jacobsson, Rolf (36)	A	1940
Gustafsson, Guss	P	1941	Jacobsson, Rolf Sigfrid		
Gustafsson, Laur. (9)	StA	1942	(27)	J:r	1941
Gustafsson, Ulla (23)	StA	1943	Jahn, Olof	StA	1932
Gustafsson, Hans	J:r	1951	Jakobsson, Kurt (22)	A	1936
			Jakobsson, Anna-Lisa	P	1944
Hagelin, Yngve	A	1949	Janson, Anne-Marie	A	1949
Hallberg, Aino	A	1950	Jansson, Gustaf	P	1946
Hallner, C. V.	P	1943	Jarland, Gunnar	P	1950
Hallner, Carla	P	1947	Jarland, Ulla	P	1950
Hamberg, Harald	P	1942	Jenssen, Knut (36)	P	1938
Hamberg, Aina	P	1942	Johansson, Bertil (18)	A	1937
Hamdahl, Ivar	A	1948	Johansson, Ivar (13)	A	1936
Hamdahl, Asta	A	1949	Johansson, Per Olof (5)	A	1937
Hammer, Gunnar (16)	A	1950	Johansson, Margareta	J:r	1947
Hampf, Edvin	P	1940	Johnson, Anders (20)	A	1936
Hansson, Carl Johan (24)	A	1941	Johnson, Lisa	P	1942
Hansson, Göran	J:r	1951	Johnson, Gunnar C.	A	1946
Hansson, O. Gunnar	P	1947	Johnson, Annalisa	P	1946
Hansson, Olof H.	P	1946	Iohnson, Lennart T:son		
Hansson, Rolf (36)	A	1936	(11)	A	1949
Hasselbalch, Hugo	StA	1924	Iohnson, Gunilla	A	1951
Hedberg, Viktor	P	1946	Jonsson, Folke	StA	1917
Hedenberg, Einar (23)	A	1945	Jonsson, Rolf H.	P	1947
Hedestad, Rune (36)	A	1947	Jonsson, Inger (28)	A	1936
Hellberg, Arvid	A	1951	Jonsson, Elisabeth	J:r	1950
Helling, Gustaf	A	1950	Johnson, Rolf, J:r	J:r	1949
Hemberg, Per (13)	A	1943	Julius, Astrid	A	1951
Hernroth, Uno	A	1937	Järbur, Håkan (6)	J:r	1945
Heyman, Jacob	P	1935	Järbur, Svante (5)	J:r	1945
Heyman, Klas	P	1938	Jørgensen, Arne	A	1947
Hjelm, Birgit (28)	A	1946	Jørgensen, Maj	A	1947
Holm, Margareth	P	1943	Jørgensen, Agneta	J:r	1949
Holm, Thorbjörn	P	1932	Jørgensen, Lena	J:r	1949
Hultgren, Lars	A	1950			
Hultgren, Marianne	A	1950	Karlsson, Arne Gunnar	A	1951
Husberg, Maud	J:r	1951	Karlsson, R. E.	P	1935
Husberg, Sigvard	A	1950	Karlsson, Thor (18)	A	1947
Håkansson, Erik	A	1947	Keiller, James Douglas	StA	1931
Hägg, Rune (34)	A	1950	Keiller, Harry	A	1948
Hägg, Inga	A	1950	Keller, Richard (8)	Nr	1948
Häggqvist, Sven (29)	P	1947	Keller, Brita (25)	Nr	1942
Häggqvist, Muriel	P	1948	Kilberg, Bengt (36)	A	1945
Härström, Per (24)	A	1935	Kilberg, Karin (25)	A	1934
Höglund, Sven A.	P	1947	Kihlström, Otto	A	1951

Kinde, Johan	StA	1910	Lindqvist, Lars Hill-	P	1938
Kjerrulf, Gösta	A	1951	Lindqvist, Majken Hill-	A	1949
Klefberg, Hjalmar	A	1948	Lindqvist, Sten (9)	A	1932
Krantz, Åke (24)	A	1938	Lindqvist, Solveig (18)	StA	1933
Krüger, Anders (27)	A	1946	Lindqvist, Ulf (16)	P	1933
Kuylenstierna, Margareta	StA	1939	Lindqvist, Siv (21)	J:r	1938
Kürzel, Margareta	A	1942	Lindqvist, Gunnel (14)	J:r	1943
Kürzel, Sonja	A	1949	Lindström, Morgan	A	1951
Kürzel, Vera	P	1952	Lisnell, Conny	A	1943
Käll, Gunnar (36)	A	1947	Lisnell, Götha	P	1943
Käll, Simone (36)	A	1947	Lisnell, Arne	J:r	1949
Käll, Ragnar	A	1947	Ljunggren, Stig	A	1946
Käll, Bertil	J:r	1951	Ljunggren, Ingrid	A	1946
Käll, Lars Erik (36)	J:r	1951	Lundberg, Arne	A	1948
Käll, Patrick	J:r	1951	Lundberg, Inga Britt	A	1948
Lagerkvist, Kjell (16)	J:r	1945	Lundberg, Gustaf (27)	H	1911
Lagerkvist, Gunnel	A	1951	Lundberg, Nils	A	1946
Landoff, Bertil	P	1936	Lundgren, Herlow	P	1943
Landoff, Ingela	P	1928	Lundin, Erik W. (8)	A	1947
Larsson, C. Albert (13)	A	1933	Lundin, Maud (28)	A	1947
Larsson, Edith	A	1934	Lundin, Holger,	A	1950
Larsson, Gustaf (20)	A	1933	Lundwall, Percy (20)	A	1928
Larsson, Lars Erik	P	1936	Löfgren, Åke (21)	A	1950
Larsson, Anders (7)	Nr	1938	Löfstrand, Ragnar	P	1947
Lénberg, Björn	Nr	1947	Lönnberg, Carl-Gustaf		
Lexén, Sven-Ingmar (14)	J:r	1942	(16)	A	1938
Lexén, Åke (10)	A	1937	Magnusson, Bengt (14)	A	1943
Lexén, Eva (34)	A	1939	Magnusson, Ann-Marie	A	1943
Lewert, Gunnar	A	1948	Malmquist, Enoch	A	1950
Lewenhaupt, Sixten	Nr	1951	Malmsten, Berit	J:r	1946
Lidman, Björn	A	1951	Malmsten, Erik	A	1946
Lidman, Eva	A	1951	Malmsten, Birgit	A	1949
Lignell, Ivar	H	1910	Mandal, Gunnar (14)	A	1925
Lind, K. M. (24)	A	1935	Mandal, Sten-Gunnar (9)	Nr	1936
Lind, Ragnar	A	1943	Manner, Lars	P	1948
Lindberg, Ivan	A	1948	Mark, Peter K:son (18)	A	1936
Lindberg, Zina	A	1948	Mark, Berit (22)	A	1932
Lindberg, Vera	J:r	1948	Martinius, Sture (31)	J:r	1948
Lindberg, Helen	J:r	1949	Matti, Sven	A	1948
Lindberg, Sven (16)	A	1951	Matti, Margareta	A	1948
Lindberg, Eva (12)	A	1951	Meyer, Gunnar	P	1939
Lindberg, Magnus (10)	J:r	1951	Montan, Carl A.	A	1938
Lindberg, Christer (12)	J:r	1951	Montan, Gunnel (14)	A	1920
Lindeberg, C. W.	A	1948	Montan, John Christian		
Lindelöf, Erik (18)	A	1930	(24)	J:r	1946
Lindelöf, Inga Karin (36)	A	1936	Mustad, Johan	A	1947
Linders, Kaleb	P	1943	Mustad, Sonja	A	1947
Lindmark, Holger (26)	Nr	1945	Müntzing, Rudolf (24)	StA	1931
Lindqvist, Florence Hill-	A	1938	Müntzing, Marianne (28)	A	1941

Müntzing, Richard	J:r	1937	Peterson, Gunnar (5)	P	1932
Myrén, Ragnar	StA	1946	Peterson, Ingela (29)	A	1933
Myrén, Margit	P	1935	Peterson, Anita	J:r	1949
Måhlén, Göran	A	1951	Peterson, Wiveca	J:r	1949
Måhlén, Dora	A	1951	Pettersson, Douglas	A	1951
Möller, Bengt Åke (4)	J:r	1945	Pettersson, Georg (16)	A	1913
Möller, Rolf	P	1935	Pettersson, Anna	P	1943
Mörner, Hans	A	1951	Pettersson, Lennart (6)	Nr	1934
Mörner, Lillott (9)	A	1938	Pettersson, Birgit	Nr	1950
			Pettersson, Helmer (24)	A	1943
Nihlén, Knut Olof (13)	A	1943	Pettersson, Pelle	J:r	1944
Nilsson, Frans H.	P	1950	Pettersson, Torsten	P	1935
Nilsson, Lennart	J:r	1946	Pipinelis, Alexandria	StA	1934
Nilsson, Olof W.	A	1948	Prag, Anders	A	1951
Nilsson, Anna-Lsa	A	1948			
Norlander, Carl Henrik			Regner, Sven	P	1946
(25)	A	1943	Rhodin, Gustav (36)	A	1943
Nordström, Greta (31)	P	1928	Rothlin, Ivan	A	1950
Norrman, Birgit	A	1950	Runfelt, Elof (3)	A	1920
Nydéus, Sven Åke	P	1944	Runfelt, Elsa (34)	A	1936
Nygren, Gunnar (8)	A	1949	Runfelt, Erik (2)	StA	1910
			Rydberg, Rosa, f. Runfelt	P	1920
Odelberg, Carl Erik (11)	A	1946	Rydberg, Bertil W.	A	1950
Odelberg, Christina (30)	A	1946	Rydbeck, Claes (17)	A	1947
Odqvist, Torsten	P	1921	Rydbeck, Lilly (20)	A	1948
Odqvist, Ruth	P	1921	Rydbeck, Patrick	P	1938
Odqvist, Nils	P	1928	Rydbeck, Elsa (36)	A	1933
Odqvist, Lillemor	P	1942	Rydén, Rolf	P	1949
Olivecrona, Gustav	A	1951	Rydén, Berit	P	1949
Ohlsson, Sten (9)	A	1935	Röhss, Christian (21)	H	1902
Ohlsson, Stina (34)	A	1936	Röhss, Andrea	P	1920
Ohlsson, Fred. H. (16)	J:r	1945	Röhss, Eric (scr)	P	1927
Ohlsson, Christian	J:r	1948	Röhss, Maud (7)	P	1948
Ohlsson, Ann-Christina	J:r	1948	Röhss, Hugo (3)	A	1921
Olsson, Bertil	A	1951	Röhss, Stina (26)	A	1939
Olsson, Anna-Lisa	A	1951			
Onstad, Haakon	Nr	1947	Samuelsson, Erik	P	1943
Onstad, Niels	Nr	1947	av Sandeberg, Ewald	P	1946
			av Sandeberg, Ulla	P	1946
Palmstierna, Nils (32)	A	1932	Sandén, David	A	1951
Parkfelt, Nils	StA	1938	Sandorf, Martin	P	1922
Pauli, Lars Erik	A	1948	Sandorf, Ingrid (27)	A	1922
Paulsson, Axel	A	1951	Sandström, Gösta	P	1946
Palmquist, Hans (20)	A	1950	Sandström, Gertrud	P	1946
Pehrsson, Carl-Erik	A	1948	Schack-Brockenhuus, C. E.		
Person, Linnea	P	1921	(32)	A	1949
Persson, Birgit	J:r	1948	Schack-Brockenhuus, E.	A	1949
Persson, Olof	A	1951	Schack-Brockenhuus, Niels		
Persson, Ragnar	A	1951	(30)	J:r	1949
Persson, Sigge	P	1936	Schmidt, Erik	A	1951

Schmidt, Ingrid (28) .. A	1929	Söderling, Sten (32) .. A	1951
Schnack, Jörgen (2) .. A	1948	Sörvik, Birger (23) .... A	1916
Schnack, Ingrid (8) .. StA	1927	Sörvik, Mats	P 1925
Scholander, Fredrik .... A	1951	Sörvik, Finn (scr) .... A	1925
Schröder, Carl A. .... P	1929	Sörvik, Knut Jockum (2) Nr	1928
Setterberg, Sven	Nr 1950	Sörvik, Hans Birger .... P	1935
Setterberg, Margit	Nr 1950		
Sievers, Bengt Otto (34) J:r	1951	Tamm, Göran	A 1951
Sjöblom, Henry	A 1923	Tengroth, Sten	A 1951
Sjöcrona, Jan Anders (16) J:r	1946	Tengstrand, Sven	A 1947
Sjögren, Henry	A 1950	Thiberg, Carl Richard	
Sjöholm, Arthur	A 1948	(36)	A 1943
Sjöholm, Sven (32) .. J:r	1948	Thiberg, Birgit	A 1950
Sjöholm, Madelaine .... J:r	1949	Thomsen, Bertil (9) .. J:r	1946
Sjösten, Bengt	A 1946	Thomsen, Ivar (24) .. A	1950
Sjösten, Märta	P 1946	Thomsen, Alma-Louise A	1946
Sjösten, Hjalmar	A 1935	Thorburn, Bertil	A 1941
Sjösten, Margit	P 1946	Thulin, Folke G. .... P	1944
Skantze, Olof	A 1951	Troedson, Nils	P 1933
Skiöldebrand, Rigmor		Turesson, Dag	A 1947
(36)	A 1937	Turitz, H. G. .... P	1947
Slettengren, A. I. K. (35) A	1938	Turitz, Claes	J:r 1946
Snare, Bertil	A 1947	Tärby, Gunnar (26) .. A	1950
Snare, Majvor	A 1947	Törnebohm, Hilding	
Stanner, Mats	P 1934	(28)	A 1933
Stanner, Kerstin	P 1935	Törnebohm, Karin (34) A	1934
Stelling, Lars	A 1946	Törnebohm, Stig	A 1936
Stenberg, Hans (2) .... A	1945	Törnebohm, Gunilla .. A	1951
Sterner, Erik (17) .... A	1945	Törnsten, Elin	StA 1902
Sterner, Greta	A 1950		
Stjernholm, Holger .... A	1943	Ullman, Per (30) .... A	1937
Streiffert, H. .... A	1951		
Streiffert, D. .... A	1951	Wahlström, Karl Erik .. P	1944
Streiffert, Said	A 1951	Wallengren, Orwar .... P	1920
Stålblad, John	A 1951	Warberg, Karl-Axel (17) A	1950
Sundgren, Bo (24) .... A	1947	Warmark, Bo (11) .... A	1942
Svanberg, Hugo (28) .. P	1936	Warmark, Ingrid	A 1943
Svanström, Rune	A 1950	Warmark, Sten	J:r 1948
Svanström, Gry	A 1951	Weidling, Folke C:son.. StA	1910
Svenning, Berit	P 1950	Wendel, Georg (9) .... StA	1916
Svensson, Adolf (7) .. A	1931	Wendel, Birgit (34) .. A	1935
Swensson, Ann-Kersti		Wendel, Ann-Kristin .. J:r	1943
(10)	StA 1924	Wendel, Tomas	J:r 1950
Svensson, Oskar	A 1951	Wennerberg, Greta (32) A	1932
Svensson, Pelle	A 1949	Werner, Enar (16) .... A	1938
Svensson, Kerstin	A 1951	Werner, Brita (32) .... A	1938
von Sydow, Mary .... StA	1937	Westdahl, Gunnar .... A	1946
Söderberg, Olof	J:r 1943	Westdahl, Wivian .... A	1946
Södergren, Arne (18) .. A	1947	Westerlund, Erik (17).. A	1947
Södergren, Gunilla (28) A	1950	Westman, Lage	A 1951

White, Roy (16)	A	1935	Wingstrand, Ralph	P	1937
White, Ingrid	P	1942	Wingstrand, John David J:r		1948
White, John-William(34) J:r		1946	Wittboldt, Drott	P	1943
White, Ann-Elizabeth	J:r	1946	Wällgren, Per Arne	A	1951
White, Sidney	A	1950	Wällgren, Addie	A	1951
White, Eva	A	1950			
Wiberg, Sture T:son	A	1951	Zachrisson, Arne	Nr	1928
Wiberg, Björn	J:r	1951	Zachrisson, Gertie	Nr	1950
Wiberg, Christer	J:r	1951	Zachrisson, Bruno (21)	A	1911
Wickbom, Ingmar	A	1951	Zachrisson, Elsa	P	1920
Wigardh, Thorborg	P	1934	Zandén, Bo Sörman	A	1951
Wijk, Erik	StA	1936	Zetterberg, Gunnar	P	1939
Wijk, Kerstin	StA	1937	Zetterberg, Ulla	A	1950
Wijkander, Ebbe	A	1951	Zetterlund, Carl	P	1936
Wiklund, Harald	P	1945			
Wikström, Ulf (8)	J:r	1944	Åstrand, Pamela	A	1950
Wilson, Kerstin	StA	1913			
Wilson, Dick	StA	1921	Öcken, Hjalmar (30)	A	1950
Winge, Märta (36)	A	1936	Östberg, Lars-Gunnar		
Vinge, Hans	P	1936	(22)	A	1947
Wingstrand, Carl David			Östberg, Ingegerd (32)	A	1947
(15)	StA	1923	Österdahl, Georg	A	1946
Wingstrand, Helen (14)	StA	1923	Österdahl, Margaretha	A	1951

Inom parentesen angives spelarens handicap.

Bidrag
till utgivningen av denna skrift ha lämnats
av intresserade medlemmar samt av firmorna

DORCH, BÄCKSIN & Co:s AB

WEZÄTA AB

AB OLOF MANNER

AB PAPYRUS

